ÆSOPI FABVLÆ,

Lectori non minorem fructum quàm florem inferentes.

LONDINI.
Excudebat Robertus Robinsonus.
M. D. XCI.
Cum Priuilegio Regiæ Maiestatis.

Pasca fit et postes colorantur sanguine tecti
Omne primus genetivum angelus ense vibrat

Aesopi fabulae

Hac

Jac

Aesopi fabulae

Gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo
Sic puer fit doctus non vi sed saepe cadendo

BEKILL

ÆSOPI VITA BREVISsime ex maximo Planude selecta.

RErum humanarũ naturam persecuti sunt & alij & posteris tradiderunt. Aesopus verò videtur non absque diuino afflatu cùm mortalem disciplinam attigisset, magno interuallo multos eorum superasse. Genus quidem traxit ex Ammorio, oppido Phrygiæ cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Verum seruitus non potuit animum eius liberum corrumpere. Fuit autem non solum seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum. Nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, vnde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus & incurvus, & quod erat omnium pessimum, tardiloquentia, & voce obscura simul, & inarticulata, quæ omnia seruitutem ei parasse videri possunt. Sed cùm tali esset, tamque deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo, & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo emittitur, quo digressus, alacriter operi incumbebat. Cumque eius domino ficus agricola quidam dono dedisset, eas dominus seruo cuidam Agathopo domum ferendas commisit. Qui Agathopus consilium inijt cum seruo, vt ipsas ficus illatas deuorarent, causarenturque postea Aesopum eas furto ablatas comedisse: hero domum redeunte, accusaretur. Aesopo parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miser,

dilationem petit, qua impetrata, aquam calidam affert, cuius partem ebibit, reliquam propinat conseruis. Aesopus praeter aquam nihil ebibit, seruis vnà cum humore, & ficus in terram eiectis. Nudi nebulones flagro miserè concidebantur, laudato mirificè ingenio Aesopi. Cum sacerdotes Dianæ conuenissent Aesopum, rogassentque vt viam illis monstraret quæ in vrbem ducebat, is prius frugali cœna refocillatos, in viam dux ipse ducit, ob quam hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianam, vt ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito. Quo facto reuersus Aesopus, in somnumque lapsus, visus est videre fortunam astare sibi, soluentem eius linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Aesopus, expergiscitur, beneficiumque hoc in hospitalitatis obseruationem refert. Non enim amplius loquendo tardus erat, sed lingua soluta expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Aesopo accusaretur, hominem præuenit, atque grauissima accusationem in odium domini induxit, adeo vt eidem præfecto ab hero Aesopus traderetur, cumque iam in potestate Zenæ foret Aesopus, conuenit Zenam mercator quispiam, rogans, num iumentum aliquod velit diuendere. Respondit Zenas, iumentorum se potestatem non habere, verum Aesopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator, vnde hæc tibi ossa inquit, anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret, vitrem inflatum arbitrarer, atque indignatus abiit. Aesopus ipsum sequens, mane inquit. Ille verò conuersus, Abi inquit, sordidissime canis. At Aesopus ait: Eme me mercator: non inutile tibi fum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri, & inotio flentes, his me præfice prædagogum, omnino eis ero pro larua. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille tribus ait, obolis. Mercator tres obolos exponens: Nihil emi (inquit) nihil exposui. Mercator ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tria remanserunt illi, grammaticus, cantor, & Aesopus. Quos cùm ille negotiaret diuendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, grammatico, & cantore, egregiè ornatis, Aesopo verò in medio

sordi-

sordidissimo stante, venit philosophus Xanthus, atque hos tres probè contuens mercatoris commentum miratus est, curnam inter duos bellissimos iuuenes iam sordidum statuisset homunciónem. Xanthus igitur percontatur cantorem, cuias sit? Respondit, Cappadox sum. Quid sciret? Respondit, omnia. Quo dicto, risit Aesopus. Quæsiuit & à grammatico Xanthus, cuias esset. Dixit se Lydum esse. Quid facere sciret, rogante Xantho? omnia inquit grammaticus, atque iterum risit Aesopus. Discedente Xantho rogant discipuli, vt Aesopum emat. Nam reliquos duos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Aesopum, Xanthus, rogat vnde sit, nigrum se esse respondit. Ille verò non hoc volebam ait, sed vnde natus sis. Ait Aesopus, ex ventre matris meæ. Non hoc dico inquit Xanthus, sed in quo loco natus sis. Aesopus ait, matrem non renunciasse sibi an in sublimi, vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere sciat, percontatur, & ille nihil. Quomodo dicit, Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse, mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Aesopus ab scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit vspiam inter mortales, cui cognita explorataque sint omnia. Xanthus empturus Aesopum dixit: Si emero te, anne es fugiturus? Cui Aesopus respondit: Hoc si facere voluero, haudquaquam te vterer consultore. Quæ cùm maxime placuissent Xantho, subintulit. Sed deformis es. Atque ille respondit, O philosophe non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus soluto ab scholasticis pretio, Aesopum accepit. Inter deambulandum igitur, cùm sol esset ardentissimus Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animaduertens Aesopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho cur nam id facere vellet, exquirente: Quoniam inquit, si tu cum herus sis naturæ non potes morem gerere, quid seruo mihi faciendum? Nam si ad ministerium aliquod misterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc accidit, Xanthum die quodam amicos ad conuiuium inuitasse: quibus rem gratam facturus, Aesopo mandat, vt lentem coquat. Commodè parata, & cocta, Xanthus eam iubet afferre. Aesopus iussa exequitur. Xanthus lente accepta, probaturus anne cocta foret satis digitis eam attriuit,

 multas

multas adhuc superesse putans, quas iubens Aesopum afferre, præter aquam is nihil adportauit. Xantho grauiter indignante, cur non lentes apponeret mensæ: Respondit, se veluti iussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Aesopi elegantissimæ, hæ videlicet: Deum ante omnia cole: Legem honora: Bene agentibus ne inuide: Linguæ continens esto: Mulieri nunquam credas secreta: Ne pudeat te semper discere meliora. fac quæ te non mœstificent: Bonum esse, non te pœniteat. Aesopus cùm apud Samios ageret, libertate donatus est, missusque Cræso regi bellum cum Samijs agenti, is sua cum prudentia, tum urbanitate effecit, vt Samijs placatus rex reconciliaretur. Samij multis honoribus redeuntem Aesopum exceperunt, qui discedens ex insula orbem peragrauit, cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycero rege, à quo statua aurea Aesopi iussa erigi. Deinde peragrata Græcia, Delphos peruenit, à quibus nullo affectus honore est, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps deuolutus mortuus est, cuius mors graui pestilentia vlta, iniustè occisi Aesopi iudicium Delphis exhibuit.

MARTI-

MARTINVS DORPIVS IOANNI LEVPE, IACOBO PAPÆ ET Ioanni Niniuitæ, eruditissimis in Flandria Ludi-magistris, S.

EQuidem in ea & sum, & fui semper sententia, Viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec [illegible] dio plus (nutantibus literis consulnum putem [illegible] aliquos nostra memoria viris, qui classicos Autores [illegible] runt, quàm à quibusdam gloriolæ auoupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundijs omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine, Aldum Romanum suspicit, amat, prædicat. Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, penè dixerim, minimo, nempe fabellas Aesopicas rursus emittere non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed prosa oratione nimis quam lepidè concinnatas, [illegible] Guilielmo Gaudano, tanto viro vt ab Erasmo meo, literatorum quasi phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum iuuentutis præceptoribus nuncupatam dedico, [illegible] spectans, vt scholasticoli vestri hoc leuigatorio, [illegible] rum linguarum stribuliginem prius abradant, quam ad Lilianum nostrum vetus atque adeo primum apud Louanienses litioris literaturæ domicilium profecti philosophiæ [illegible] Adieci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito, sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante leuis hæc alea feliciter ceciderit, [illegible] aliquando, & quæ [illegible] ipsius [illegible], quæ interim parturio, pariam, dialogos, carmina, prologos [illegible] ctiones Plautinas, complementum Aulularię, atque id genus alia. Cur enim, quæso, non ausim [illegible] abstrerreor? Auuitio videlicet fretus Thesei, quondam vestri, nunc & mei Nicolai Bosi coducensis viri, vel quod tacente me, ipsi probe nostis, exquisitè docti, siue philosphicas fabulas requiratis, siue venustioris dictionis lautitias & amici candidi, sinceri, humani, [illegible] huius æditiunculæ in se omnem deriuauit. In reliquis [illegible] est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistra Minerua nutis, hoc vero mihi palmarium quando sui similes, & omnes, & solos in cœlum ferre [illegible] runt. Valete Louanij ex nominatissimo Lilianorũ Gymnasio. ad 10. Kal. Decemb.

FAbulæ se ad Æsopum sua in eum beneuolentia conferũt, quòd satagat sui. Fab. quippe & Homero, & Hesiodo, nec non & Archiloco in Lycambem curę fuit, sed ab Æsopo humana omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quispiam agit & vulpes, & per Iouẽ nec equus nec testudo muta, ex quibus pueri discant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulę propter Æsopum: Accedunt ad ianuam docti huius, vittis deuincturæ, coronáque oleagina coronaturæ. Hic vt puto fabulam aliquam texit. Visus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt. Pictorem fabularum curis remissiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens cætum circa Æsopum statuit ex illius scæna confictum. Chori dux vulpes depicta est. Vtitur enim ea Æsopus ministra argumentorum plurimorum ceu Dauo Comædia.

fim

INDEX

INDEX FABVLARVM, omnium quæ in hoc libro continentur, secundum ordinem alphabeti.

De

Abiete & Dumis 22
Accipitre Columbam insequente 36
Accipitribus inter se inimicis quos columbæ pacauerant 54
Adolescente & Cato 12
Adolescente, ex coitu infirmo & lupo 53
Adolescente in sumere matris canente 47
Adolescente quodam, & Hirundine 78
Adolescentibus & Coquo 60. 70
Aegroto & medico 61.78
Aegyptio hora, ad fidem 88
Agno & lupo 12.72
Agricola & filijs 70
Agricola & canib. 14.59.69
Agricola & gruibus 19
Agricola & poeta 50
Agricola & pelargo 72
Agricola militiam & mercaturam affectante 45
Agric. suos filios docen. 59
Alite & pullis eius 23
Amicis parũ fidendum 28
Amne, suum fontem conuitijs lacessente 46
Anguilla conquerente, quod magis quam serpens, &c. 38
Ansere 25
Anseribus 18
Anu & ancillis 17
Anu dæm. accusante. 41
Ape & Ioue 77
Apologus Mantuani 16
Apro & asino 2
Apro & rustico 24
Aquila & cornicula 3
Aquila & coruo 15.64
Aquila & homine 67
Aquila & pica 40
Aquila & scabrone 64
Aquila & vulpe 63
Aquila filios cuniculi rapiente 51
Aranea & hirundine 36
Aranea & podagra 31
Arboribus pulchris & deformi 37
Ariete cum tauro pug. 56
Arione & Delphino 30
Artubus humanis & vent. 29
Arundine & olea 60
Asino 17.20.27
Asino ægrotante, & lupis visitantibus 48
Asino & equo 18.79
Asino & Ioue 78
Asino & lupo 61.79
Asino & scurra 46
Asino & viatoribus 26

Asino

Asino & vitulo 37
Asino laborum finem non inveniente 48
Asino qui hero ingrato serviebat 48
Asino, simia & Talpa 38
Asino, Tubicine & lepore tubellario 54
Auaro & inuido 23
Aucupe 73
Aucupe & fringilla 42
Aucupe & merula 62
Aucupe & palumbo 13
Aucupe & vipera 60
Auibus 17
Auibus & noctua 28
Auibus & quadrupedibus 99
Auibus plures Reges eligere volentibus 47
Auibus scarabeum irridentibus 42
Auiculę Cassitę nido 28
Auriga, & rota eiarus stridente 52

B

Bove & iuuenco 25
Buccinatore 23

C

Calamo & oliua 63
Camelo 20
Calvo crines externos gerente pręnatinis 63
Cancris matre & filio 20
Cane ad cœnam vocato 67
Cane carnes portante 75
Cane & asino 4
Cane & hero 42
Cane & lanio 61
Cane & lanio 12
Cane & Leone 25
Cane & Lupo 74
Cane & Bue 12
Cane & umbra 1
Cane inuido & bove 15
Cane mendaci 20
Cane aues domini sui occidente 50
Cane venatico 6
Canibus urbanis villaticum insequentibus 41
Canna & oliua 71
Cantilena Tabernarijs placita 88
Caponibus pinguibus, & macro 32
Carbonario & fullone 13.57
Carbonario & lotore 67
Carduele & puero 43
Castore 74
Castore virilia sibi amputante 60
Cato & gallo 65
Cato in fœminam mutato 66
Cera duritiem appetente 56
Cerno 98
Cerno & bobus 10
Cerno & leone 72
Cerno & lupo 6
Cicada & formica 25
Cochlea petente à Ioue, ut suam domum secum ferre pos. 49
Columbia & milua 5

Columb.

Columba & pica 36
Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti 44
Cornice & oue 16
Cornice & vrna 23
Coruo ægroto 75
Coruo & lupis 30
Coruo & vulpecula 3
Coruo & vulpe 74
Cuculo & accipitre 36
Cucurbita ad pinum sata 28
Culice cibum & hospitium ab ape petente 54
Cygno in morte canente prehenso à Ciconia 37

D

De eo qui vxorem in flumine peremptam quærebat 82
Derisio hominis porcum occidere volentis 87
Diuite quodam & seruo 41
Duabus ollis 21
Duobus adolescentibus 11
Duobus amicis & vrso 21.59
Duobus amicis & vrsa 70
Duobus gallis inter se certantibus
Duobus inimicis 71

E

Equite caluo 21
Equo & asino 8.58
Equo & ceruo 11
Equo & leone 8
Equo inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus 53
Eremita & milite 45
Eremita & viro ægrotante 40
Erinaceo viperam hospitem ejiciente 49
Aegroto & medico 61.78

F

Fabro & cane 73
Facetum hominis dictum asinum erudire promittentis 88
Fele in fœminam mutata 68
Filio cuiusdam senis 62
Florentino qui equum emeret 87
Formica 17
Formica & cicada 19.85
Formica & columba 77
Fure & cane 5

G

Gallina & vulpe 80
Gallis & perdice 57.66
Gallo & cato 15
Gallo gallinaceo 1
Gallo & vulpe 84
Gliribus quercum eruere volentibus 42
Graculo 7

H

Heremita ægrotante 42
Heremita & milite 45
Herus rustici malum arborem ad se trans. 4
Hirundinibus 4
Hædo & lupo 6.17
Homine à cane morso 59.70
Homine & ligneo deo 66
Homine qui in somnu aurum inuenit 86

I

Ioue 82
Ioue & cor. 72
Ioue & simia 18
Iudæo nonnullorũ suasu Christiano facto 89
Iuuene senis curuitatem irridente 39

L

Leæna & vulpe 76
Legato auaro, tubicines decipiente 39
Leone, asino, & vulpe 75
Leone cuiusdam rustici filiam amante 79
Leone & alijs 17
Leone & capella 22
Leone & capra 18
Leone & homine 80
Leone & mure 4.45
Leone & quibusdam alijs 1
Leone & rana 16.57
Leone & tauro 19.75
Leone & venatore 23
Leone & vulpecula 10
Leone porcum sibi in socium eligente 54
Leone sene 75
Leo senio confecto 3
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Ioue petentibus 52
Lepore & testudine 81
Lepore sese vulpi præferente ob pedum velocitatem 49
Leporibus & ranis 6. 79
Lignatore quodam 78
Lupo & Sucula 5
Lupis & agnis 9
Lupo & agno 1.76
Lupo & cane 14
Lupo & capite picto 7
Lupo & grue 2. 76
Lupo & vulpe 9
Lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat 50
Lupo pisce stuuij, matris regnũ affectante 51
Lupo suadente histrici, vt tela deponeret 49
Luscinia cantum accipitri prouita pollicente 54

M

Medico quodam 73
Medico qui insanos curabat 90
Membris & ventre 10.30
Milite & equo 41

Milite

Milite qui merum habuit litigiosum 85
Milvo ægroto 4
Mula quadam 73
Muliere amatorii discessum flente 38
Muliere & medico 69
Muliere ignem in mariti domum ferente 55
Muliere, quæ pro viro mori velle dicebat 47
Muliere virum morientem flente 38
Muliere obstinata, quæ virum pediculosum vocavit 85
Muliere & gallo 59.70.79
Mulo & equo 44
Mure in cista nato 35
Mure liberante milvum 49
Mure qui cum Fele amicitiam contrahere volebat 48
Mure urbano & rustico 2
Muribus & cato 71
Musca 77
Muribus & ranis 1
Musca & formica 7
Musca quadrigis insidente pulverem se excit. &c. 38
Mustela senecula & mu. 16

N

Nautis sanctorum auxilium implorantibus 38
Nauci, asino & mulieri prosunt verbera 48
Nutrice & lupo 19

O

Oue pastori cadunc. 52
Opilione & agricola 25

P

Pardo & vulpecula 26
Partu montium 6
Partu terræ 30
Pastore artem nauticam exercente 62
Pastore & mari 82
Patre & filio 12
Patre filium ad virtutes frustra hortante 50
Pavone & grue 22
Pavone & Luscinia 36
Philomela & uccipitre 46
Pigritia adolescentis 84
Piscatore 58
Piscatore & Piscibus 19.23
Piscat. & smaride pisce 65
Piscatore quodam 68
Piscatoribus 27
Piscator quibusdam 66
Piscibus 25
Piscibus è Sartagine in prunas desilientibus 39
Porco & equo 48
Prætore repetundarum damnato 55
Puero & fortuna 71
Puero & fure 24
Puero & matre 62.83
Puero & scorpione 81
Puero oues pascente 47

Puero quodam fure. 79
Pulice 83
Pulice & homine ibidem
Punico & malo arbore 81

Q

QVadrupedibus societatem aduersus aues, &c. 39
Quercu & arundine 19. 22

R

RAna & boue 8
Rana & vulpe 29. 79
Ranis & earum rege 5
Ranis regem petentibus 69
Rege & simia 26
Ridenda de paucitate amicorũ Dei responsio 89
Rustico amnem transituro 36
Rustico & angui 7
Rustico & colubro 2
Rustico & equo 13
Rustico & fortuna 21
Rustico & Hercule 24
Rustico & iuuenco ibid
Rustico & Mure 40
Rustico impetrante vt triticum absque aristis nasceretur 36
Rustico per vocem hœdi ad iurisconsultum admisso 53

S

SAcerdote & pyris 44
Sacerdote qui caniculum se peliuit 85
Sacerdote Epiphania an vir esset vel fœmina igno. 88
Salice & securi 81
Sancto Anthonio fratre, & laico & lupo 89
Satyro & rustico 27
Satyro & viatore 24
Scarabeo & aquila 27
Scurra & Episcopo 43
Sene iuuenem poma sibi surripientem saxis deijciente 53
Sene mortem deferre vo. 55
Sene mortem vocante 69
Sene ob impotentiam libidinẽ carnis relinquente 50
Sene qui asinum portauit super se 86
Sene puellam in vxorem 39
Serpente & agricola 80
Simia 83
Simia & duobus eius na. 25
Simia & eius prole 21
Simia & vulpe 71
Simia & vulpecula 10
Sole & aquilone 20
Sue & cane 43
Sylua & rustico 10

T

TAlpa & matre 82
Tauro & capra 21
Tauro & mure 24
Tauris & Leone 22
Testudine & aquila 20
Testudine & ranis 14
Tigride & vulpe 22

Trabe

Trabe boum pigritiam increpante 43
Trabe & bobus eam trahentibus 37
Tubicine 60. 73
Turdo amicitiam cum hir. 40.
Thynno & delphino 61. 73

V

VAte quodam 61. 77
Venat. & perdice 81
Vespis, perdicibus, & agricola 82
Viatori 80
Viatore & pera inuenta 60
Vidua & asino viridi 51
vidua virum petente 41
Vipera & lima 9
Viro agricola 67
Viro amicos experiri volente 52
Viro Apollinem tentante 57
Viro auaro, sacculum nummorum alloquente 55
Viro clisteria recusante 47
Viro & satyro 58
Viro & vxore bigamis 45
Viro & vxoribus 83
Viro iactabundo 53
Viro inope & infirmo 68
Viro maligno & dam. 46
Viro cardinali nuper creato gratulaturo 39
Viro zelotypo, qui vxorem deberet custodiendam 47
Vitulo & boue 71
Vitulo & ceruo 77
Vlmo & filice 45
Vpupa indigna hono. 44
Vrso & apibus 42
Vulpecula & ciconia 7
Vulpecula & mustela 11
Vulpecula & pardale 26
Vulpe, carnem leporis cani laudante 52
Vulpe & aquila 14
Vulpe & fele 26
Vulpe esuriente 67
Vulpe & capite reperto 57
Vulpe & capro 56
Vulpe & crocodilo 66
Vulpe & lerna *ibidem*
Vulpe & leone 14. 57. 65
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus 37
Vulpe & pardo 58. 68
Vulpe & rabo 68
Vulpe & trago 64
Vulpe & venatoribus 66
Vulpe quadam 80
Vulpe sine cauda 95
Vulpe à rustico in palea absconsa 87
Vulture alijsque auibus 18

Finis Tabulæ.

INTERPRETES.

Guilielmus Gaudanus.
Adrianus Barlandus.
Erasmus Roterodamus.
Aulus Gellius.
Laurentius Valla.
Angelus Politianus.
Petrus Crinitus.
Joannes Antonius Campanus.
Plinius secundus Nouocomensis.
Anianus.
Gulielmus Hermannus.
Nicholaus Gerbellius Phorcensis.
Laurentius Abstemius.
Rimicius.

Accesserunt iucundæ ac honestæ Fabulæ, selectæ ex omnibus facetijs Poggij Florentini, Oratoris elegantissimi.

Index fabulas omnes inuenire docebit.

De Gallo gallinaceo.

GALLVS *gallinaceus dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam. Quid inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, vt qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imo equidem omnibus gemmis granum hordei malim.*

Mor. Per gemmam, artem, ſapientiámque intellige. Per gallum, hominem ſtolidum, & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cùm vſum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui vna placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

LVpus *ad caput fontis bibens, videt agnũ procul infrà bibentem. Accurrit, agnum increpat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare, vt pœnas innocenti. Se, quando longè infrà biberit, potuiſſe quidè turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat: nihil agis ſacrilege: Semper oues: Patre, matre, omne tuum inuiſum genus ſedulò mihi aduerſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.*

Mor. Vetus dictum eſt, vt canem cædas, facilè inueniri baculũ. Potẽs, ſi libet nocere, facilè capit no cẽdi cauſã. Satis peccauit, qui reſiſtere nó potuit.

De Muribus, & Ranis.

BEllum *gerebat mus cũ rana: de paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens, & anceps. Mus ca-*

lidus sub herbis latitãs, ex insidijs ranam adoritur. Rana viribus melior, pectore & insultu valens aperto Marte hostem lacessit: hasta vtrique erat iuncta. Quo certamine procul viso, miluus adproperat, dumq; pro studio pugnæ neuter sibi cauet, vtrumque bellatorẽ miluus rapit, ac laniat.

Mor. Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerunque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Vmbra.

Canis tranans fluuium, rictu vehebat carnẽ. Splendente sole, ita vt sit, vmbra carnis lucebat in aquis. Quam ille visam auide captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaque tum rei, tum spei iactura perculsus, primùm stupuit, deinde animum recipiens, sic clatrauit: Miser decerat cupiditati tuæ modus. Satis, superque erat ni despuisses. Iam per tuam stultitiam minus nihilo est tibi.

Mor. Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ, vt cupiditati sit modus, nec certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Samnio: Ego, inquit, Spem pretio non emam.

De Leone & quibusdam alijs.

Vni one quibusdamque alijs pepigerat leo venationem fore communem. Itur venatum, capitur cernuus, partiuntur singulas singulis partes. Tollere, vt conuenerat, incipientibus, leo irrugijt. Vna, inquies, mea est, quia sum dignissimus. Altera itẽ mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo

plus sudauerim, vendico tertiã. Quartam deniq; partẽ ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socij hoc audito, diſcedunt vacui, & taciti, non auſi mutire cõtra leonẽ.

Mor. Rara ſemper fuit fides, apud hoc ſæculum rarior eſt: apud potentes & eſt, & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt, viuas cum pari. Qui enim cum potentiori viuit, neceſſe habet ſæpè de ſuo iure cõcedere. Cũ æquali æquale tibi ius erit.

De Lupo & Grue.

LVpo voranti quem, forte oſſa hæſere in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnis dictitans tulisſe eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis pluribuſque promiſſis gruẽ inducit, vt collo longiſſimo in gulam inſerto, os infixum eximeret. Petenti autem præmium, illuſit. Inepta, inquit abi, non ſat habes, quod viuis? vitam debes mihi: ſi libuiſſet, licuit præmordere collum tuum.

Mor. Tritum eſt, perire quod facis ingrato.

De ruſtico, & Colubro.

RVſticus repertum in niue colubrum frigore prope enectum, domum tulit, adiecit ad focum. Coluber ab igni ſim virúſque recipiens, deinde flammã non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit ruſticus, correpta ſude, verbis verberibúſq; cum eo iniuriam expoſtulat. Num hanc referat gratiam? Num vitam erepturus ſit illi, qui vitam ipſi dederit?

Mor. Fit interdum, vt obſint tibi, quibus tu profuetis, & malè de te mereantur ij, de quibus tu bene ſis meritus.

De Apro & Aſino.

DVm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frē-debat. Malus quidem ignauissime fueras meritus, sed etiamsi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impune tibi licet. Tutus enim es ob inertiam.

Mor. Demus operam, vt cùm indigna nobis audimus, aut patimur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, si quispiam bonorum eius resistat. Magni pendunt haberi se dignos vltione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De mure vrbano, & mure rustico.

LIbitum est vrbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus rusticus, inuitat, apparatur, itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, vt tãti hospitis expleat lautitiã. Vrbanus tamen frontẽ corrugans, ruris damnat inopiam, vrbis subinde laudat copiam. Remeans ducit secum in vrbẽ rusticum, vt quæ verbis iactitârat, re comprobaret. Ineunt cõuiuium, quod vrbanus splendidè cõparârat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus, agrè se tueri. Discedente famulo, redit vrbanus ad mensam, vocat rusticum. Ille vix tandem metu depositio, prorepit. Inuitantẽ ad pocula vrbanum pertõtatur, num hoc periculũ crebrum sit? Respõdit ille, quotidianum esse, contẽni oportere. Tum Rusticus, quotidianum inquit? Mehercule, ista dapes plus fellis, quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate me-

meã inopiam, quàm cum tali anxietate istam copiam.

Mor. Diuitiæ prę se ferunt quidem voluptatem, sed si introspicias, habent pericula, & amaritudinem. Eutrapeles quidam fuit, quicum inimicis quàm maximè nocere vellet, diuites eos faciebat, dictitãs ita se eos vlciscí, quippe accepturos, cum diuitijs ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi, aut arte quiuit eruere piscem. Accedens cornicula, dat consilium. Suadet subuolare, et è sublimi cochleã in saxa precipitare. Sic enim fore, vt concha frãgatur. Humi manet cornicula vt præstoletur casum. Precipitat aquila, frãgitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

Mor. Noli quibusuis habere fidem, & consiliũ quod ab alijs acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis cõsultoribus, sed sibi consulunt.

De Coruo & Vulpecula.

PRædam nactus strepitat in ramis coruus. Videt vulpecula gestientem, accurrit. Coruum, inquit, plurima salute impertit vulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, iam re ipsa experior. Nam vt hãc fortè iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduelo, culpam famã. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem niue. Meo sanè iudicio cygnos vincis, et hedera formosior alba es. Quod si vt plumis, sta & voce excellas, omnium auium quidẽ te dixerim reginam. Hac assentatiuncula ille tus coruus, ad cantũm apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus, quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum, miserum

coruum pudet, pigètque sui, & iactura rei mixta pudore, dolet.

Mor. Nonnulli sic auidi laudis sunt, vt cum suo probro, & damno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quod si vitaueris iactantiam, facilè assentatorũ pestiferum genus vitaueris. Si tu velis esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnato.

De Leone senectute confecto.

Leo qui in iuuentute cõplures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: Dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus, vetus ignauiæ nomen cupiens abolere, verbis, & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo: Hi, quibus olim nocui, iam vicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

Mor. In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, vlciscentur quos læsisti. Et inter amicos sic habeas discrimẽ. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ simul ac mutata erit, & illi mutabuntur, & benè tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Quidius.

Ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flauit velis aura secunda meis:
Vt fera nymboso tumuerunt æquora vento,
In mediis, lacera puppe, relinquor aquis.

De

De Cane & Asino.

DVm blãdiretur canis hero, & familia, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns, altius gemit. Cœpit & pigere sua sortis, iniquè putat cõparatum, canem gratũ esse cunctis, pasciq; de mensa herili, idq; otio, ludoq; consequi: se contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hac fiunt blanditijs, eã artem, quæ tam vtilis sit, statuit sectari. Igitur quodã tempore redeũti domum hero rem tentaturus, procurrit obuiam, subsilit pulsat vngulis. Exclamãte hero, accurrere serui, & ineptus asellus, qui se vrbanũ credidit, fuste vapulat.

Mor. Non omnia possumus omnes, vt ait Virgilius in Bucol. nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet, quod possit. Nã scimus id quod Græci significantiùs dicitur, ὑπὸ λύρας, id est, asinus lyrarum, vel lyræ. Sic autem Boetius: Asinus ad lyram positus. Repugnãte natura, irritus est labor. Tu nihil inuita, facies, dicésue Minerua: teste Horatio.

De Leone & Mure.

LEo æstu, cursuq; defessus, sub vmbra frondè super viridi quiescebat: Murum autem grege tergũ eius percurrente, experrectus, vnum è multis cõprehendit. Supplicat captiuus, indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuũ dimittit. Nec verò ita multò post, leo fortè, dum per saltũ currit, incidit in plagas. Rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocẽ agnoscit, repit in cuniculos laqueorũ, quærit nodos, quæsitos inuenit, inuentos corrodit, leo è

plagis euadit.

Mor. Hæc fabella ſuadet potentibus clementiam. Etenim vt ſunt res humanæ inſtabiles, egent interdum ipſi potentes ope humiliorum. Quare vir prudens, etſi poteſt, timebit vel vlli hominum nocere, qui autē nō timet nocere alteri valdè deſipit. Quid ita? Quia etſi iam potentia fretus neminem metuit, forſan olim erit, vt metuat. Cōſtat enim eueniſſe claris magniſq; regibus, vt viliū homuncionū velgratia indiguerint, vel irā metuerint.

De Miluo ægroto.

LEcto decumbebat miluus, iam fermè moriens. Matrem orat precatum ire Deos. Mater reſpondit, nil opis ſperandum à dijs, quorum ſacra & aras ſuis rapinis toties violaſſet.

Mor. Decet venerari ſuperos. Illi enim pios iuuāt, impijs aduerſātur. In fœlicitate neglecti, in miſeria nō exaudiunt. Quare in fecundis rebus ſis eorū memor, vt in aduerſis reb. ſint preſentes vocati.

De Hirundinibus.

CVm primùm cœptum eſſet ſeri linum, hirundo ſuadet auiculis impedire ſementē, dictitans ſibi fieri inſidias. Irrident illæ, ſtultam vatem hirundinē vocāt. Surgente iam lino, & vireſcente, rurſus monet euellere ſata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari ſegetem. Cùm ne tunc quidem cōſulentem audire, auium cœtu relicto hominis ſibi conciliat amicitiam hirundo, init cum eo fœdus, cohabitat, cātu demulcet. Cæteris è lino auibus fiunt retia & laquei.

Mor. Multi nec ipſi conſulere ſibi nōrunt, nec rectè

rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt, & damnis? tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Iam sat, superque consilij est: hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quàm Epimetheum. Fuêre hi fratres. Nomina sunt græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum rege.

GEns ranarum cùm esset libera, Ioui supplicabat dari sibi regem. Ridere Iupiter vota ranarũ. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Deijcit ille trabem. Ea molis ingenti fragore quassat fluuium. Territæ silent ranæ, regẽ venerantur. Accedunt pedetentim propius. Tandem abiecto metu, insultant, & desultant. Iners rex lusui est, & cõtemnitur. Lacessunt rursum Iouem, orant regẽ dari, qui strenuus sit: dat Iupiter ciconiam. Is perstrenuè perambulans paludẽ, quicquid ranarum obuium fit, vorat. De huius igitur sæuitia ranæ frustrà questæ sunt. Iupiter nõ audit. Nã & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim, ciconia cubitũ eunte, ex antris egressi rauco vlulatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, vt qui regem clementem sint deprecatæ, iam ferant inclementẽ.

Mor. Perinde atque ranis euenire solet plebi, quæ si regem paullò mansuetiorem habet, ignauum & inertem esse causatur, optat aliquando contingere sibi virum. Contrà si quando nacta est regem strenuum, huius sæuitiam damnat, prioris laudat clementiam, siue quòd semper præsentium

ſentium nos pœnitet, ſiue quod verum eſt verbũ: Noua veteribus eſſe potiora.

De Columbis & Miluo.

COlumbæ olim bellum geſſere cum miluo, quem vt expugnarent, delegerunt ſibi regem accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Nõ ſegnius ac miluus rapit ac laniat. Pœnitet colũbas incœpti, ſatiús fuiſſe putãtes pati bella milui, quàm tyrannidẽ accipitris

Mor. Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat, nihil eſt, teſte Flacco ab omni parte beatum. Equidem meam ſortem, modo tolerabilis ſit mutari non optem. Multi noua ſorte quæſita, veterem rurſus optat. Ita plerique ingenio ſumus omnes, vt noſmet noſtri pœniteat.

De Fure, & Cane.

FVri aliquando panem, vt ſileat, porrigenti, reſpondit canis: inſidias tuas noui. Panem das, quò deſinam latrare. Sed ego tuum munus odi. Quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta aſportabis.

Mor. Caue parui commodi cauſa amittas magnum. Caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, ſed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

PArturiebat Sucula. Pollicetur lupus ſe cuſtodẽ fore fœtus. Reſpõdit puerpera, lupi obſequio ſe non egere. Si velit pius haberi, ſi cupiat gratũ facere, longius abeat. Lupi enim officiũ cõſtare non præſentia, ſed abſentia.

Mor. Non ſunt cuncta credenda cunctis. Multi ſuam operam pollicentur, non tui amore, ſed ſui,

ſui, ſuum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circumſiſtunt, monſtri quippiam non ſine pauore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes riſu emori.

Mor. Hanc fabellam tangit Horatius. Parturient montes, inquit, naſcetur ridiculus mus. Notat autem iactantiam, iactabundi enim cum magna profitentur, & oſtendunt, vix parua faciunt. Quapropter Thraſones illi iure ſunt materia ioci & ſcommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunque enim grauior periculo eſt periculi metus: imò ridiculum eſt, quod metuimus.

De Cane Venatico.

CAnem venaticum, qui iam ſenuerat, inſtigat herus: fruſtra hortatur, tardi ſunt pedes, nõ properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere, & verbo. Canis reſpondet, debere ſibi iure ignoſci. Iam ſenuiſſe, at iuuenem fuiſſe ſtrenuum. Sed vt video, inquit, nil placet ſine fructu. Iuuenẽ amaſti, ſenem odiſti. Amaſti prædabundũ, odiſti tardum, edentulũ. Sed ſi gratus eſſes, quẽ olim iuuenẽ frugis cauſa dilexiſti, ſenẽ fructuoſæ iuuentutis gratia diligeres.

Mor. Rectè canis. Nam teſte Naſone: Nihil niſi quod prodeſt, charum eſt. En detrahe menti ſpem fructus auidæ nemo petendus erit. Præteriti commodi nulla eſt memoria, futuri autem gratia non magna, præſentis commodi ſumma. Turpe quidẽ dictu, ſed ſi modò vera fatemur, Vulgus amici-

micitias vtilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlua insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientes, cùm obsisteret palus, stetêre anxij, vtrinque comprehensi periculis. Quodque maioris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus vnus prudentior cateris ac disertior. Quid inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

Mor. Omni in re opus est animo: iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra quum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperiri nemini, dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores, voce caprisat, iubens recludi. Hœdus dolos præsentiens, non aperio, inquit. Nam etsi vox caprisat, tamen equidem per rimulas lupum video.

Mor. Obedire parenti filios, ipsis est vtile, & iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo & Lupo.

CEruus coram Lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidem erat insciа, tamẽ ob lupi præsentiam spondet se daturum. Dicitur solutioni dies: adest, monet ceruus ouẽ. Illa it insidias. Quod enim promiserat, extusat fallum id metu & præsentia lupi. votum extortum non esse seruandum.

Mor.

Mor. Sententia iuris eſt: vim vi repellere licet. Ex hac fabella, noua quædam naſcitur: fraudem fraude refellere licet.

De Ruſtico & Angui.

RVſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando beſtiam petit ſecuri. Euadit illa nõ ſine vulnere. Poſteà ruſticus deueniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunij propter anguis iniuriam ſibi accidere. Igitur ſupplicat angui, vt redeat. Ille ait, ignoſcere ſe, ſed redire nolle: neq; fore ſecurũ, cùm ruſtico tanta ſit domi ſecuris: liuorẽ vulneris deſuſſe, ſupereſſe tamẽ memoriã.

Mor. Ei qui ſemel fidem ſoluit, iterum habere fidem vix eſt tutum. Iniuriam quidem condonare, id ſanè miſericordiæ eſt. Cauere autem ſibi, & decet, & prudentiæ eſt.

De Vulpecula.

VVlpecula vocauit ciconiam ad cœnam. Obſonium in menſam effundit, quod cum liquidum eſſet, ciconia fruſtra roſtro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa auis, pudétque, pigétque iniuriæ. Poſt pluſculum dierum redit, inuitat vulpeculam. Vitreum vas ſitum erat plenũ obſonij, quod quidem vas cùm eſſet arctiguturis, vulpeculæ obſoniũ licuit videre, & eſurire, guſtare non licuit. Ciconia roſtro facilè exhauſit.

Mor. Riſus riſum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & capite picto.

LVpus in officina ſculptoris caput humanum repertũ verſat, miratur. Sentiens, id quod erat, nihil habere ſenſus. O pulchrum, inquit, caput. Eſt in te artis multum

tum, sed sensu nihil.

Mor. Externa pulchritudo, si adsit, grata est. Sin alterutra carendū est, præstat externa, quàm interna careas. Illa enim sine hac interdū incurrit odium, vt stolidus eò sit odiosior, quò formosior.

De Graculo.

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pauonum genus. Illi tandem intellecta fraude, stolidam auem coloribus nudārunt, & plagis affecerūt. Horatius hanc fabellam primo epistolarum libro narrat de cornicula. Ait, olim adornatam collectis, quæ auibus exciderant, plumis, postquam vnaquæque auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum venerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula risum
Furtiuis nudata coloribus.

Mor. Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimius, qui cum his viuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobiles. quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Iuuenalis monet, è cœlo descendit *Gnothiseauton*: hoc est, nosce teipsum.

De Musca & Formica.

MVsca altercabatur cum formica, se nobilem, illam ignobilem: se volitare, illam repere, se versari in tectis regum, illam cauernis latère, segetem rodere, aquam bibere: se splendidè epulari iactitabat, & hac tamen otio uanciſci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam, muscā uagam esse, se stabilē, sapere formicæ grāna & fruenta, quod musca

pastilli

pastilli & vina. atque hæc se non otio, at strenua operâ nanciſci. Porrò formicam lætam esse, & tutam, charã omnibus, exemplum denique laboris. Muſcam anxiam cum periculo esse cunctis infestam, cunctis inuisam, exemplar denique segnitiei. Formicam hyemis memorem alimenta reponere, muſcam in diem uiuere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

Mor. Qui pergit, quæ vult dicere, quæ nõ vult audiet. Muſca si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cũ ſecuritate, quã cum periculo ſplendida.

De Rana & Boue.

Rana cupida æquandi bouem, ſe diſtendebat. ſilius hortabatur matrem cœpto deſiſtere. Nihil enim esse ranam ad bouẽ. Illa ſecundum intumuit. Clamitat natus: Crepes licet mãter, bouem nunquam vinces. Tertiùm autem quum intumuisset, crepuit.

Mor. Cuique ſua dos eſt. Hic forma, ille viribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquenque ſuo decet esse contentum. valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat, nec inuideat ſuperiori, quod miſerum eſt, nec quod ſtultitia eſt, certare optet.

De Equo & Leone.

Venit equum ad comedendum leo. Carens autem præ ſenecta viribus, meditari cœpit artem: medicum ſe profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugisse pedem, orat vt inſpiciens ſentem medicus educat. Paret leo. At equus quanta potuit vi, calcem

calcem leoni impingit & se continuò conijcit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) pretium, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit. Dolum enim dolo vltus est.

Mor. Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis qui hostem præ se fert. Sed qui, quũ hostis sit, beneuolentiam simulat, is demũ timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

EQuus phaleris, sellaq; exornatus, cùm ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus ira fremebundus & frena ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obsistis equo? Cede inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui, & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Posteà cum carro venientem asellus affatur: Heus bone, quid istuc ornati est: vbi aurea sella? Bullata cingula? Vbi nitidum fraenum? sic amico necesse fuit euenire superbienti.

Mor. Pletique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui videntur fœlices, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortuna circumacta fuerit, sentient, miserrimum genus infortunij esse, fuisse fœlices. Accedit ad cumulum infœlicitatis id quoque mali, cõtemnentur ab alijs quos ipsi contempsêre, & illudent eis ij, quos ipsi risêre.

De

De Auibus & Quadrupedibus.

Auibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque spes, vtrinque metus, vtrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis socijs, deficit ad hostes. Vincunt aues, duce, & auspice aquila. Transfugam verò vespertilionem damnant, vt ne ad aues vnquam sit reditio, vti ne luce vnquam sit volatus. Hec causa vespertilioni est, vt non nisi noctu volet.

Mor. Qui cũ socijs aduersitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis, & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

Lupus cum præda satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula, sciscitatur otij causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbum esse causam, orat vulpeculã deprecatũ ire deos. Illa dolens dolũ non succedere; adit pastorem, monet patêre latebras lupi. Hostem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro, & præda. Sed fuit breue sceleris sui gaudium. Nam non ita multò post, idem pastor & ipsam capit.

Mor. Fœda res inuidia est, & ipsi interdum autori quoque perniciosa. Flaccus epistolarum lib. 2.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum.

De Cerno.

Cervus in perspicuo fonte se conspicatus, probat proceritatẽ frontis et ramosa cornua, sed tibiarũ exilitatẽ damnat. Fortè dum contẽplatur, venandi cat. interuenit

teruenit venator. Fugit cervus ocyor pilis, & agente nymbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cùm intrasset condensam syluam, implicita sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre, vt præda esset canibus.

Mor. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiũt, quæ conferunt displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam vbi sit interrogamus. Opum excellentiam, & honorum celsitudinem quærimus, in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est, & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster: Sæpius ventis agitatur ingens Pinus, & celsæ grauiore casu decidunt turres, feriúntque summos Fulgura montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima. Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi ante contriueris dentes, quàm me atteras, quæ duritiam æris præmordere soleo.

Mor. Etiam atque etiam vide qui cum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis.

LVpis, & agnis, quibus natura discordia est, fœdus aliquando fuit, datis vtrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum cohortem dedêre. Quietis ouibus ac pascentibus, lupi matrum desiderio vlulatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdúsque solutum clamitant, vtque canum præsidio destituti as laniant.

Mor. Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti trade-

tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desijt, fortassis & causam cœperit, cur te nudatum præsidijs adoriatur.

De Sylua & Rustico.

QVo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in syluam, rogans vt ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus aptata securi, cœpit arbores succidere. Tum, & quidem serò, pœnituit syluam suæ facilitatis. Doluit seipsam esse causam sui exitij.

Mor. De quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciem.

De Membris & Ventre.

PEs & manus ventrem olim incusarunt, quòd ab otioso eo lucra ipsorum voragrentur. Iubent aut laboraret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel, & iterum, negant tamen manus alimentum. Exhausto inedia ventre vbi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse, verùm id serò. Nam venter desuetudine debilis, cibum repulit, cuncti artus diem ventri inuident, cum ventre pereunte pereunt.

Mor. Perinde atque in membrorum societate est, ita se habet societas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico. Quare mutuis officijs vtẽdum est: neque diuitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium complurium amicitia est.

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, vt partẽ candæ sibi donet ad tegendas nates. Ille enim esse oneri, quod sibi foret

vsui & honori. Respõdit illa, nihil nimis esse, & se malle humum canda sua verri, quàm simiæ nates tegi.

Mor. Sunt qui egent, sunt quibus supereſt. Nulli tamen diuitum id moris eſt, vt re ſuperflua beet egenos.

De Cerno & Bobus.

CEruus venatorem fugiens, contecit se in ſtabulum, boues orat, vt in præſepi latitare liceat. Boues tutũ esse negãt: mox enim & Dominum, & famulum affuturos: ille ſecurũ ſe esse ait, modò ne ipſi prodant. Intrat famulus, occultum fæno non videt, exit. Geſtire cernũ nihil iam timere. Tum vnus è bobus, & æuo & conſilio grauis, facile inquit, erat hunc, qui talpa eſt, fallere: ſed vt herum, qui Argus eſt, lateas, hoc opus, hic labor eſt. Mox deinde introgreditur herus, qui vt ſerui negligẽtiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cerui deprehendit ſub fæno cornua: inclamat famulos, accurrunt: feram occidunt, capiunt.

Mor. In aduerſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inuentu, aut quia miſeros, vt cœpit, fortuna exagitat, aut quia ipſi metu impediti, & inopes conſilij ſemet imprudentia produnt.

De Leone, & Vulpecula.

LEo ægrotabat, viſebant animalia, vna officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtola, quæ venire admoneat. Gratiſſimam rem ægroto fore eius vnius præſentiam. Nec quicquã periculi fore, cur vulpecula metuat. Leonem enim primùm quidẽ amiciſſimũ esse vulpeculæ, ideóque percupere eius colloquium. Deinde ægrotum esse, & decumbere, vt etiam ſi

id

id, quod non erat, velut, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, optare se vt leo conualescat, idq; oraturam superos: Cæterũ minimè visuram. Terreri se vestigijs, quæ quidẽ vestigia cùm omnia sint antro leonis aduersa, & nulla auersa, eam rem indicium esse, multũ quidem animalium intxoijsse, sed exisse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam, quia me vestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Mor. Caue fidem habeas verbis. Ni caueris, sæpè tibi dabuntur verba. Capienda coniectura tum ex verbis, tũ ex factis, & ex illis alia sunt iudicãda.

De Vulpecula & Mustela.

VVlpecula longa inedia tenuis, forte per angustiorẽ rimam in cameram frumenti repsit. In qua cum probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi, distentus impedyt venter. Mustela luctantem procul contemplatur, tandem monet, si exire cupiat, ad cauum macra redeat, quo macra intrârat.

Mor. Videas complureis in mediocritate lætos esse, atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frõtem porrigere, plenos curis, animi molestijs obrutos.

Hanc fabellam sic Horatius canit.

Forte per angustam tenuis vulpecula rimam,
Repserat in cameram frumenti, pastaque rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustrà:
Cui mustela procul, si vis ait, effugere istinc.
Macra cauum repetas arctum, quẽ macra subisti.

De Equo & Ceruo.

EQuus gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum, victus anteà iam fit victor. Sed tamen, hoste victo, & sub iugo misso, ipse victor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso & frænum ore.

Mor. Dimicant multi contra paupertatem, quæ per fortunam & industriam victa, sæpè victoris interit libertas. Domini quidem & victores paupertatis, seruire incipiunt diuitijs, aguntur auaritiæ flagris, parsimoniæ cohibetur frenis, nec quærendi tenent modum, nec iusto quidem auaritiæ supplicio, partis rebus audent vti. De hac re Horatius.

Ceruus equũ pugna melior, cõmunibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frænumque recepit.
Sed postquam violens victor discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum repulit ore.
Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
Libertate caret, dominũ, vehet improbus, atque
Seruiet æternum, qui paruo nescit vti.

ÆSOPI FABVLÆ ADRIANO Barlando interprete.

De duobus Adolescentibus.

ADolescẽtes duo obsoniũ apud cocum sese empturos simulant. Coco alias res agente carnem alter è caniſtro surripit, dat socio, vt sub veste occulat.

occulat. Cocus subreptã sibi carnis partẽ vt vidit, furti vtrunque cœpit insimulare. Qui abstulerat per iouẽ nihil habere, is verò qui habuit, nil se abstulisse idem peierat. Ad quos, me quidẽ, inquit cocus, fur nũc latet: Sed is inspexit, is scit, quem iuraſtis.

Mor. Si quid peccauimus, id ſtatim non ſciunt homines. At Deus omnia videt, qui ſedet ſuper celos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius prudentiuſque peccabitur.

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abſtuliſſet, in pedes ſeſe continuò quantum potuit, coniecit. Lanius iactura rei perculſus, primùm tacuit, deinde animum recipiens, ſic procul acclamauit, O furaciſſime, curre tutus, impunè tibi licet. Tutus enim es nunc ob celeritatem. poſthac autem cautius mihi obſeruaberis.

Mor. Hæc fabula ſignificat pleroſque omnes tũ demum fieri cautiores, vbi damnum acceperint.

De Cane & Oue.

CAnis ouem in ius vocat, panem ex mutuo debere clamitans; illa it inficias. Milum, Lupus, vultur accerſuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit, ac deglubit.

Mor. Falſis teſtimonijs opprimi quàm plurimos cùm nemo neſcit, tum hęc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprũ, lupus ſit obuiam, rogitat cur relicta matre olidum potius ſequatur hircum: ſuadetque ad diſtenta lactematris vbera redeat: ſperans

ita fore, abductum vt laniet. Ille verò: mater me, ô lupe inquit, huic cõmisit: huic summa cura seruãdi data est. Parenti potius, quàm tibi obsequendũ, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox percerpere.

Mor. Noli omnibus fidẽ habere. Multi enim, dũ alij videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato.

CVm adolescens quidam in delitijs, amoribusq́, vsurpasset catum. Venerem precibus fatigauit, vt catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphosis, qua adolescẽti miserè amanti perplacuit, nempe tota succi plenula, tota cãdidula, tota elegãtula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Necuerè ita multò post percupiens experiri dea, nunquid eius cum corpora mutasset & mores, per impluuium mittit musculũ. Ibi risu prorsus, atq́, ludo res digna audit. Conspectam illico bestiolam, insequitur vulierecula. Venus indignans, fœminæ vultus iterum in catum.

Cum pedibúsque manus, cũ paruis brachia mutat Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Mor. Cælum non animum mutant, qui trans mare currunt. Nimisque difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca, tamen vsque recurret, inquit Horatius.

De Patre & Filijs.

COmplures habebat agricola filios adolescentulos, inter se discordes, quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appositio fasciculo iubet singulos bacculi circundatum funiculo effringere. Imbecilla vequi-

quam

quam conatur ætatula. Soluit pares, redditque singulis virgulam, quam cum pro suis quisque viriculis facile frangeret: O inquit filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo. Sed si mutuis volueritis sæuire vulneribus atq; intestinũ agitare bellũ, eritis tandẽ prædæ hostibus.

Mor. Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordia magnas dilabi.

De Rustico & Equo.

RVsticus equum vacuum, asinúmq; sarcinulis egregiè onustum producit ad viam. Defessus asellus equum sibi onera vt adiutet, orat, si saluum velit. Negat facturum equus. Asellus tandẽ sarcinæ pondere grauatus, procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium in equi dorsum reclinat, quibus cùm ille deprimeretur, me miserum, inquit, merito meo sic nunc excrucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Mor. Monemur hac fabula, vt oppressis subueniamus amicis. Ortus nostri (inquit Plato) partem sibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FVllonem inuitabat carbonarius, vt secum in vnis ædibus habitaret. Fullo, non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel vtile. Vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra, quàm carbo est.

Mor. Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum cõsortia, veluti pestem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia. Commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque euadit, vt quibuscum versatur.

De

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps, videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum, adproperat, denique insidias molitur, premit fortè calcibus anguem. Hic mordere, ille improuiso exanimatus malo, me miserum, inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo.

Mor. Significat hæc fabula nonnunquam eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore.

BVccinator quidam ab hostibus capitur, abducitur. Trepidare ille, supplicare, vt parcant innoxio. Se quando nihil armorum vnquam præter vnam buccinam gestauerit, hominem non potuisse quidem occidere, nedum valuisse. Illi contrà murmure tum seuo, tum verberibus intonant. Nihil agis scelus, maximè noces, atq; nunc hic trucidabere, quòd cum ipse, vt fateris, sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas, enibrasque animos.

Mor. Grauissimè peccant nonnulli, qui ad mala quique satis pronis principibus, vt inique agant, consulunt, atque huiusmodi quædam ad illorum aures occinunt. Quid etiã dubitas? Ante principẽ esse oblitus es? An non tibi, quod libet licet? Tu legibus maior, in te legitupę nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & seruare, & perdere. Tibi fas est opibus, dignitateque augere, quem visum fit. Fas est vbi libuerit, adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant. Tibi nihil non honestissimum futurum.

De

De Lupo & Cane.

Lupus ante cani lucem in sylua fortè fortuna sit obuiam, salutat, aduentum gratulatur, denique rogat quo pasto tã sit nitidus. Cui ille, herilis cura hoc efficit. Herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissimè, nunquã sub dio dormito, tũ vniuersæ familiæ non dici potest, quàm sim gratus. Na tu, inquit lupus, multò es fœlicissimus ô canis, cui tam benignus, & comis contigit herus, quocum ô vtinam commorari & mihi liceat. Nullum me animantium esset vspiã fortunatius. Canis, noui status cupidissimum videns lupũ, effecturũ se pollicetur, vt hæreat in parte aliqua apud herum, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire velit. Stat sententia, lupo libitum est deambulare ad villã, sermones edunt in itinere prorsus iucundissimos. Postea verò quam illuxit, contritum canis collum videns lupus: Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua istæc prorsus depilata ceruix? Solebam, inquit ille feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq́, nonnunquam: id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præterirem, lupumq́, adoriter. Ego sic vapulando victus sum & mitior factus, hocq́, genialis sauitia seruaui signũ. Lupus, hoc audito: Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua istac seruitute, mihi mea potior est libertas.

Mor. Optabilius est in humili casa dominum esse, & panem atrum vorare, quàm in ampliſſima regia opiparis mensis frui, & obnoxium, trepidumque degere. Nam libertas sublimi exulat

aula

aula, vbi accipienda venit, & mussitãda iniuria est.

De Agricola, & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandẽ necessariarũ rerũ penuria laborare. Interfecit oues, mox & capellas, postremò boues quoq; mactat, vt habeat quo inedia pene exhaustum corpusculum sustẽtet. Id videntes canes, salutem fuga quærere constituunt. Sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciundo vtebatur opera, pepercit herus.

Mor. In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabũtur, vt vel seruos infortunio, malo, & damno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone.

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id forte animalis contemplata, trepidare, & fugitare. Cùm iam tertiò obtulisset sese obuiam leo, tãtum abfuit vt metuerit quicquã vulpes, vt confidenter illum adiuerit, salutaueritque.

Mor. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

VVlpeculæ proles foras excurrerat, ab aquila comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, vt captiuam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nullo pacto predam ad pullos subuolat. Vulpes correpta face quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cùm iam arborem conscendisset, et ipsa nunc te, inquit, tuósque

tuósque si potes, tuere. Trepidans aquila incẽdium dum metuit, parce, inquit, mihi paruíque liberis, tuũ, quicquid habeo, reddidero.

Mor. Per aquilam potentes, atque audacis animi homines intellige: per vulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsque afficere diuitibus æquè ſtudium eſt. Verum quando eſt ſua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè vlciſcuntur iniuriam.

De Agricola, & Gruibus.

GRuibus, anſeribuſque ſata depaſcentibus, laqueum pretendit ruſticus, capiuntur grues, capiuntur anſeres, capitur et ciconia. Supplicat illa, innocentem ſeſe clamitãs, & nec gruem, nec anſerem eſſe, ſed auium omnium optimam, quippe quæ parenti ſedulo ſemper inſeruire, eundémq; ſenio confecto ãlere conſueuerit. Agricola, horum, inquit, nihil me fugit, verùm cum nocẽtibus poſtquam te cepimus, cum his quoque morieris.

Mor. Qui flagitium committit, & is qui impuris ſe adiungit ſocium, pari pœna plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus. Non ſatis autẽ habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe auem dictitans, vtpote quæ voce tam acuta noctu dormiẽtes homines expergefaciat. Ille ſe innocentem ait, cùm ſic excitet in opera mortales. Catus contrà intonat. Nihil agis ſceleſte. Cum matre rem habes, nec ſorore abſtines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur: nec hoc, inquit, perſeuerantiùs ſæuiens catus, quicquam facis, tu mihi hodie diſcerpẽris.

Mor.

Mor. Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus, ve canẽ cædas, facilè inuenire baculũ. Mo[illegible]us si libitũ fuerit, quo iure, quaq; iniuria te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PVer editiore pratulo oues pascebat, atque per iocum tèrque quaterque lupũ adesse clamitans, agricolas vndique excìebat. Illi sæpius illusi, seriò auxilium imploranti, dum non subueniunt, fiunt oues prædæ lupo.

Mor. Si mentiri insueuerit quispiam, huic quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horat. de Plano scurra iocus.

Nec semel irrisus triuijs attollere curat.
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lachryma per sanctum iuratus dicat Osirim,
Credite non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Coruo.

RVpe editissima in agni tergum deuolat aquila. Videns id coruus, imitari, velut simia gestit aquilam, in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus, proijcitur pueris.

Mor. Non aliorum sed sua se quisque virtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id velis, id tentes, quod possis.

De Cane inuido & Boue.

PRæsepi fœni pleno decumbebat canis, venit bos, vt comedat. Ille sese surrigens prohibere. Bos, dij te cum tua istac inuidentia perdant, qui nec fœno vescaris, nec eo vesci sinis.

Mor. Eo sunt ingenio plerique, vt aliis inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

De Cornice & Oue.

STrepitat inouiculæ dorso cornicula. Ouis, cani, inquit, si obstreperes, ferres infortunium. At cornix, scio quibus insultem, placidis molesta, sauis amica.

Mor. Innocenti, syncero perpetua est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac præferocis hominis aures obstrepit nemo.

De Pauone & Luscinia.

PAuo apud summi Iouis sororem, & coniugem Iunonem queritur, luscinam suaue cantillare, se obraucam auim ab omnibus irrideri. cui Iuno: Dos sua à dijs cuique: Luscinia cantu, tu plumis longe superas, vnumquenque sua sorte decet esse contentum.

Mor. Quæ diui largiuntur grato fumamus animo, neque maiora quæsierimus. Superi temerè assunt nihil.

De Mustela senicula & Muribus.

MVstela præ senio viribus carens, mures iam ita vt solet insequi non valebat, meditari cœpit dolum, in farinæ se colliculum occultabat, sic sperans, fore, vt citra laborẽ venetur. Accurrunt mures & farinam estare dum cupiunt, ad vnum omnes à mustela vorantur.

Mor. Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quo non perueniret leonina pellis, vulpinam assuendam esse. Quod sic luculentius dixeris. Vbi virtus non satis potest, adhibenda

benda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RVsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agella, sapidissima quotannis legebat poma. Hero lecta donabat vrbano, qui illectus incredibili pomorũ dulcedine, malum tandem ad se transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atq; ibi poma pariter, & malus periere. Quod cùm patrifamilias nũciaretur: Heu, difficile est, inquit, annosam transplãtare arborẽ. Satis, superq; fuerat (si frænos meæ nouissẽ imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hãc fabellã sic Mãtuanus.

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vnde dare vrbano dona solebat hero.
Ast herus illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repentè
Aruit, & proles cum genetrice perit.
Heu malè transfertur senio cum induruit, arbor
Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

Mor. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur, Desipiciunt: cohibet qui sua vota, sapit.

FABVLÆ M. PETRO SCOTO, viro ornatissimo, eidémque humaniss. scriptæ à Barlando.

De Leone, & Rana.

AVdire vocẽ visus leo, prosilijt, subsistit non sine trepidatione, magni quippiam expectans, egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu, ad proper[illegible] bestiola[illegible]

bestiolam proculcat pedibus.

Mor. Vetat hic apologus inanes timores, vt illa à Guliel. Gaudano versa fabula de partu montiū.

De Formica.

Sitiens venit ad fontem vt biberet, formica: incidit fortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore deiecto ramo, columba: Ramum cōscendens formica seruatur. Adest columbā vt capiat, auceps, nō sinit formica, auceps pedem arripit mordicus, auolat columba.

Mor. Docèt hęc fabula præclarè meritis referendam esse gratiam.

De Auibus.

Gens auium cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem: Pauo se imprimis dignum, qui eligeretur, putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto pica, ô rex, inquit, si te imperante aquila nos præsertim nùc, vt solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? Quo nos pacto seruabis?

Mor. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.

De Aegroto, & Medico.

Medicus curabat aegrotum: ille tandem moritur: Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intemperantia periit.

Mor. Bibacitatē, & libidinem, nisi quis maturè reliquerit, aut nunquā peruenier ad senectutem, aut perbreuem est habiturus senectutem.

De Leone, & Alijs.

Leo, asinus, vulpes, eunt venatum, capitur ampla venatio, capta partiri inssa. Asino singulas singulis par-

teis ponente, irrugit leo, asinum rapit, ac laniat. Post vulpecula id dat negotij, quæ astutior, cùm leoni long optima posita parte, sibi vix minimam particulam re ser uasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa. Hui me, inquit, calamitas docuit, mortuũ asinum ostendem

Mor. Fœlix quẽ faciunt aliena pericula cautum

De Hœdo & Lupo.

E *Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum conuitijs incessere audebat. Cui Lupus, non tu, ait, sceleste, mihi conuitiaris, sed locus.*

Mor. Et tempus, & locus sæpè audaciam ad dunt homini.

De Asino.

A *Sinus de hortulani sæuitia querens, Ioui supplica alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini, da tegularium: apud quem cùm tegulas, grauioráq; ter vectaret onera, accessit rursum Iouem: Orat dari, q mitior sit. Ridere Iupiter. Ille tamen non desistit ip stare orare, vsque adeo donec perpelleret. Dat ille cori ariũ, quem vbi pernouit asellus, me miserũ, inquit, qu dum nullo sum cõtentus domino, in eum inciderim, q nec corio quidem meo, quantum auguror, parcet.*

Mor. Semper damnamus, quæ præsentia sunt, & noua appetimus, quę, vt dici solet, veteribu non sunt potiora.

De Anu, & ancillis.

A *Nus quadam domi habebat ancillas cõplures, q quotidie antequam lucesceret, ad galli gallin quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Anc la quotidiani tandem negotij commota tadio, gall*

obtr

btruncant, ſperantes iam necato illo, in medios ſeſe di-
s dormituras. Sed hæc ſpes miſeras fruſtrata eſt. Hera
nim, vt interemptum gallum reſciuit, intempeſta de-
nceps nocte ſurgere iubet.

Mor. Non pauci grauius malum dum ſtudent uitare, in alterum diuerſum incidunt. Peruulgatum eſt.

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Aſino & Equo.

Aſinus beatum putabat equum quòd pinguis eſſet, & in otio degeret, ſe verò infœlicẽ dicebat, quòd macilentus eſſet, ac ſtrigoſus, quotidieque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò poſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus non equitem dorſo, non frænum repulit ore, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnas dijs gratias agebat, quòd non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

Mor. Miſeri ſunt quos vulgus beatos iudicant, & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit fœlicem, quem rerũ omnium compotem videt, non conſiderans in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Capra.

EDita rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, vt potius in viride pratũ deſcendat. Capra, facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes, qui mihi non iſtud ſuadet, vt ego inde vllam capiam voluptatem, ſed vt tu habeas, quod vores famelicus.

Mor. Omnibus ne habeas fidem. Quidam

enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture, alijsque Auibus.

ANnum se natalē celebrare assimulat vultur, ad culas ad cœnam inuitat. Veniunt pleraque omnes veniētes magno plausu fauoribusque accipit, accepta laniat vultur.

Mor. Non sunt amici omnes qui blandè dicunt aut benignè se facere velle simulant. Latent sub hoc melle venena.

De Anseribus.

ANseres vnà cum gruibus agrum vastabant, quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rustici conspicata auolant grues, capiuntur anseres, qui pediti corporis onere subuolare non poterant.

Mor. Expugnata ab hostibus vrbe, facile se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt, quam vsui.

De Ioue, & Simia.

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid vspiam est animatium. Concurrunt ad Iouem vndique, aderant iam alituum pecúdumque genus, inter quas, & simia deformes catulos brachio gestans cùm aduenisset, à risu temperare nemo potuit, quin etiam Iupiter ipse prorsus admodū risit. Ibi continuò simia ipsa: Iuno, inquit, nouit, & Iupiter iudex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

Mor. Suum cuique pulchrum, vt est adagium & alibi apud Theocritum in Edyl.

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABVLÆ, ADRIANO Barlando interprete.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim, atque ideo insolentia plena quercus, arundinem aggressa est: si nunc, inquiens, pectus animosum tibi, procede agedum ad pugnam, vt noster duarum euentus ostendat, vtra viribus præstet: Arundo, quercus tantam exultationem, fortitudinisque iactationem vanã nihil mirata, sic respondet: Certamẽ nunc abnuo, nec meæ sortis me piget. Nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen peruinco sonoras: tu si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

Mor. Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui etiam nulla lacessiti iniuria, alios insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, iacto in aquam hamo cibis illito, piscículum eduxit: orat, obsecratque captiuus, se minutulum vt abire sinat, & adolescere, vt postea, maiore potiatur. Piscator: Ego, inquit, spem pretio non emo, quippe qui no fuerim ingenio semper, vt quicquid possem, malem auferre potius in præsentia.

Mor. Hęc nos monet fabella, ne certa vnquam incertorum spe vnguibus amittamus. Quid enim stultius, vt est apud Ciceronem, quam incerta pro certis habere.

De Formica & Cicada.

APetente hyeme frumentum in areolam ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat

granum. Formica, cur non, inquit, & tu meo exemp
æstate trahis quodcunq; potes, atque addis aceruo? R
spondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ride
formica: Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esur

Mor. Monemur hac fabula, dũ adhuc robur co
poris adest, quærere ea, quibus imbecilla sustẽt
tur senectus. Per hyemem senectutem intellig
per æstatem adolescentiã, & florem illum ætat

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircũ incidit, is cor
& caperata minitabatur fronte, ad quem plenus i
taurus: Nõ tua, inquit, in rugas cõtracta frons me te
ritat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæ
ret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugn
cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

Mor. Calamitosis non est addenda calamit
Sat miser est, qui semel est miser.

FABVLÆ ANIANI A GVILIE
mo Harmano, D. Augustini ordinis cano-
nici, interprete mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, d
lupo. Lupus id fortè audit, spe cibi manet ad fo
puer tandem silescit obrepente somno. Regreditur lu
in sylvas ieiunus, & inanis. Lupa vbi sit præda scisci
tur. Gemebũdus ille, verba, inquit, mihi data sunt
rum plorantẽ se abijcere minabatur nutrix, at fe

Mor. Fœminæ non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

Cuperat testudinem tadium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eam aquila, poscit præmium. Non habentem, fodit vnguibus. Ita testudo quæ concupijt videre astra, in astris vitam reliquit.

Mor. Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

Cancrum retrogradum monet mater, antrorsum vt eat. Filius respondet. Mater, inquit, i præ, sequar.

Mor. Nullum reprehenderis vitij, cuius ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

Sol & ventus Aquilo certant, uter sit fortior. Conuentum est experiri vires in viatorem, vt palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono rvmbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vices sol, qui vmbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso moriare, abiecta mantica, resedit. Ita soli contigit victoria.

Mor. Quicũ certes, etiã atq; etiam vide. Nã etsi tu fortis es, est forsan alius te fortior, aut si non fortior, certè callidior, vt cõsilio suo tuũ vincat robur.

De Asino.

Asinus venit in sylvam, offendit exuuias leonis, quibus indutus, redit in pascua, greges armentaque

territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quaritat su[illegible] asinum. Asinus viso hero occurrit, imo cum rugitu s[illegible] incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculi[illegible] alios licet, inquit, fallas, ego te ascelle mi probè noui.

Mor. Quod non es, nec te esse simules. Non do[illegible]ctum, cum sis indoctus, non diuitem, non nobile[illegible] cum sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De Rana, & Vulpe.

RAna egressa paludem, in syluis apud feras medicin[illegible] profitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno ceder[illegible] Cæteris habentibus fidē, illusit vulpes. An hæc, inquit medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin cur[illegible] seipsū. Sic illusit vulpes. Est enim ranæ os cæruleo colo[illegible]

Mor. Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ri[illegible]diculum.

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, vt sibi quisque ca[illegible]ueret, alligauit dominus nolam. Canis ratus vir[illegible]tuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Ac[illegible]cedit ad hunc canem aliquis iam ætate, & autorita[illegible] grauis, monens eum ne erret. Nam ista, inquit, nol[illegible] data est tibi in dedicus, non in decus.

Mor. Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quo[illegible] ipsi est vituperio.

De Camelo.

CAmelus sui pœnitens, querebatur tauros insig[illegible] ire geminis cornibus, se inermem obiectum ca[illegible] animalibus. Orat Iouem sibi donare cornua. Ri[illegible]piter stultitiā cameli, nec modò votum negat, [illegible]

auriculas bestiæ decurtat.

Mor. Sit quisque fortuna contentus sua. Etenim multi fortunã secuti meliorem, incurrêre peiorẽ.

De duobus Amicis & Vrso.

DVo amici faciunt iter, occurrit in itinere vrsus. Vnus arbore cõscensa, periculum euitat. Alter cum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat iacentem, os explorat, & aures. Homine spiritũ continente ac motum, vrsus, qui mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio, quidnam bestia dixisset iacenti in aurem, hoc monuisse ait. Me vnquam cum illiusmodi amicis iter faceret.

Mor. Rara auis in terris, nigroque simillima cygno, fides est. Verum amicum res aduersæ, & pericula monstrant.

De Equite caluo.

EQues caluus illigarat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Borea, ac [illegible] male obseruat capillatum galerum, subitò apparet caluicies. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet. Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, cum olim defluxerint, qui fuerunt mei?

Mor. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. Socrates verò, cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit, [illegible] stum esse, nescire homines, quando debeant prodire cum galea.

De duabus Ollis.

[illegible] stetere in ripa, altera erat lutea, altera [illegible] tulit vis fluuij. Lutea collisionem

metuenti respondet area, ne quid timeat. Seſe enim ne colludãtur, ſatis curaturam. Tũ altera, ſeu me, inquit, tecum, ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrunq; fiet periculo. Quare certum eſt à te ſeparari.

Mor. Satius eſt viuere cum ſocio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.

De Ruſtico & Fortuna.

RVſticus cũ araret, offẽdebat in ſulcis theſaurũ. Gratias agit telluri, qua hunc ediſſet. Fortuna videns nihil honoris haberi ſibi, ita eſt ſecũ locuta. Theſauro reperto, ſtolidus mihi nõ eſt gratus, at eo ipſo theſauro poſtea amiſſo, me primã omniũ, votis & clãore ſollicitabit

Mor. Beneficio accepto, grati ſimus bene de nobis merenti: ingratitudo enim digna eſt, etiam beneficio quod iam acceperit, priuari.

De Tauro & Capro.

VIdit leonem taurus, venit ad ſpelunçam, quarens latibulum. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat, caper. Tum iis verbis bos emugit: Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam, verum ſi abierit quem fugio, quantũ à viribus tauri diſtet caper, tum ſentias.

Mor. Quis neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non nocendum, caper eſt. Quiſquis enim à miſerorum iniuria non temperauerit, ſi vt eſt fortuna mutabilis, miſeris redierit fœlicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pœnitebit.

De Simia & eius prole.

OMneis animãtes ſuo cõſpectui Iupiter adeſſe iuſſerat, cuiuſnã ſoboles eſſet pulcherrima, iudicaturus.

Properant feræ, aduolant aues, nec non ad id certamen adnatãt pisces: Omniũ postrema festinat Simia, trahẽs secũ suam prolẽ, cuius quidẽ prolis fœdas nates cunctis ridẽtibus, sic inquit. Maneat, cui fauerit Iupiter, victoria. Meo tamẽ iudicio hic meus natus est bellus, & omniũ natis iure præferẽdus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

Mor. Et nos, & nostra nobis placent: Sed de nobis, & de nostris factis, aliorum sit iudicium, ne si ipsi iudicemus, cum simia rideamur.

De Pauone & Grue.

PAuo & grus vnà cœnant. Pauo se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur Pauonem formosis esse pennis, se tamen, dum vix tectis superuolat pauo, animoso volatu penetrare nubes.

Mor. Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tua virtute caret forsan habet, qua careas tu.

De Quercu & Arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus, in flumen præcipitatur, dúmque fluitat, hæret forte ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedẽdo, & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit.

Mor. Potentiori ne resistas, sed nunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus poetarum Virg.

Nate dea, quo fata trahunt retrahúntque sequamur,
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De

De Tigride & Vulpe.

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras absistere, sese vnam ait bellũ confecturã: Pergit venator iaculari. Tigris oppidò sauciatur: fugientẽ è prælio, telumq; extrahentẽ percontatur vulpes, quispiam valentem belluam tam valdè vulnerasset? Respondet, se autorem vulneris haud nosse, verùm ex vulneris magnitudine capere se coniecturã, aliquẽ fuisse virum.

Mor. Fortes plerunque sunt temerarij, & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

QVatuor fuere tauri, quibus placuit communẽ ipsorum esse salutem, & commune periculum. Videt Leo simul pascentes, etsi esurijt, tamen coniunctos aggredi metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

Mor. Concordia nihil est firmius, discordia etiam fortes reddit imbecillos.

De Abiete, & Dumis.

FErtur olim abies despicere dumos, iactat se proceram esse, locari in ædibus, cũ velo stare in nauibus, dumos autem humiles, viles, nulli vsui idoneos. Quorum quidam tale fuit responsum. Tu sanè abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cùm tu sonanti detruncaberis securi, quàm velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem.

Mor. Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nunc dicã, hæc secura est ac tuta, illa nec extra metum est, nec ca-

ret periculo. Horat. canit in Lyricis. Celsæ grauiore casu decidunt turres feriuntq; summos Fulgura montes.

De piscatore, & Piscículo.

SVbductus hamo piscículus, orat piscatorem, se dimitti. Ait modo se a matre fusum, atque mensam, cum adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem vltrò ad hamũ eius rediturum. Piscator negat se dimittere predam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio, quid sim habiturus, nescio. Ego spem precio non emo.

Mor. Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.

De Alite & Pullis eius.

ALes positos in segete pullos monet, vt dũ ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occasione. Redeunti à pastu matri, pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandasse vicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse amicos. Iterũ Iubet illa, vt sint securi. Tertiò, vt audiuit ipsum dominum cum filio statuisse, postero mane cum falce messem intrare, iam inquit, tempus est vt fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos scimi. Timeo dominum: Illi enim res cordi est.

Mor. Socordes alienis in rebus plerique sumus. Quod si quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De auaro, & Inuido.

DVo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc vt eorum votis

satis-

satis fiat, dat hic vtrique optandi liberam facultatem hac conditione, vt quodcunq; petisset alter, idipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem nõ pauca. Et duplum accipit socius. Porrò invidus hoc petit, vt ipse vno priuetur oculorũ, latus socium multandum esse vtroque.

Mor. Auaritiam quid possit satiare? Inuidia verò dementius est nihil, quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumosa in rupe capellam. Suadet descendere, vt in campo thymum, salicesque carpat. Recusat capella descendere, verba quidem eius haud sane mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

Mor. Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent vtilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & Vrna.

SItibũda cornix reperit vrnam aqua. Sed erat vrna profundior, quã vt posset à cornice aqua cõtingi. Conatur effundere vrnã, nec valet. Tũ lectos ex arena scrupulos in iectat, hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit.

Mor. Interdum id quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudini hominis fortitudini. Post longa iurgia venator ducit leonẽ ad Mausolũ, in quo sculptus erat leo, caput deponens in gremiũ viri. Negat fera id satis esse iudicij. Homines enim sculpere, quod vellent, ait: quod si & leones forent artifices, iam virũ sculptum ri sub pe-

bus

bus leonis.

Mor. Quisque quoad potest, & dicit, & facit, quod suæ parti, & causæ putat prodesse.

De Puero, & fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas vrnam auri. Homo exuit se, insilijt in puteum, quærit. Vase non inuento cõscendit, atque ibi nec puerũ, nec suam inuenit tunicã. Puer quippe sublata tunica fugerat.

Mor. Falluntur interdum, qui fallere solent.

De Rustico & Iuuenco.

ERat rustico iuuẽcus, vinculi omnis iugique impatiens. Homo astutulus, bestiæ resecat cornua: Cornibus enim petebat, tum iungit non currui, sed aratro, ne solet, herum pulsaret calcibus, stiuã ipse tenet, gaudens industria effecisse, vt iam foret tutus & à cornibus & ab vngulis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistẽs spargendo pedibus, os caputq; rustici opplet arena.

Mor. Sunt nonnulli sic intractabiles, vt nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

SAtyrus qui deus nemorum olim est habitus, viatorẽ niue obrutum, atque algore enectum, misertus, ducit in antrum suum, fouet igni. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, vt calefiant inquit. Posteà cùm accumberet sufflat viator in polentam, quod cur faceret interrogatus: vt frigescat inquit. Tum continuo Satyrus viatorem eijciens. Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os.

Mor. Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.

De Apro, & Rustico

APro vastanti segetes, rusticus præscidit auriculam. Iterum deprehenso, præscidit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in vrbem destinatum lautitiæ sui patroni. Secta iam in conuiuio bellua, vsquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante cor, vilicus respondet: Patrone, inquit, non est mirum, non apparere cor. Non credo stultum aprum vnquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suã ad meas segetes totiesue redisset. Sic rusticus. At omnes conuiua emori risu, cachinnari de stultitia rustici.

Mor. Multorum hominum est adeò excors vita, vt an cor habeant possis ambigere.

De Tauro, & Mure.

MVs tauri pedem momorderat, fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt: irridet eum mus. Quia inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemuis contempseris. Nunquam & quidem gratis, læsit exiguus mus.

Mor. Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate lingua dixerim, *let no man be too heedlesse of his enimie.* Latinè sic: Nemo suum hostem flocci pendat.

De rustico & Hercule.

RVstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deum Herculẽ implorat. Intonat vox è cœlo: Ipse, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis: atq; tũ Herculem vocato. Tũ enim aderit Hercules vocanti.

Mor. Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus nõ audit. Iuua temet inquiũt, ipse, tũ iuuabit te Deus.

De

De Anſere.

FVit anſer qui ponebat oua aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, vt ſubitò fiat dines, anſerem iugulat, ſperans intus latère gazam. Sed anſere inuento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque de bine ſuſpirat, ac plangit, & rem, & ſpem periſſe.

Mor. Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, vel nimij. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet, quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada, & Formica.

CVm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæuiente bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitãs ſeſe, dum ille cantabat, laboraſſe.

Mor. Qui ſegnis eſt in iuuenta, egebit in ſenecta, & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus eius Natis.

SImia, vt ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis, atque cùm incidiſſet terror, vt atura periculum, dilectum prehendit vlnis, quem dum præceps fugit at, collidit petræ, atque enecat. Neglectus autem qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

Mor. Solet euenire, vt ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi, eo, quem minùs amârunt, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Boue, & Iuuenco.

BOs iam grandis æuo, quotidie trahebat aratrum. Iuuentus laboris expers, vicinis exultat in pascuis, ac tandẽ insultat fortunæ senioris. Iactet se iugi ac vinculi inscium, se liberum, se otiosum, illi attritum esse labore collum: Denique se glabrum, ac nitidum: illũ esse hirsutum, ac squalidũ. Senior tum quidem nihil cõtra, sed breui post tempore videt hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur. Quò tua mollis vita peruenit? Securum istud otium redyt ad securim. Iam saltem, vt opinor, potiùs suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium quod nunc te traxit ad necem.

Mor. Ad vitam rectè gerendam opus est labore & vigilãtia. Socors autem & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane & Leone

OCcurrit canis leoni, iocatur: Quid tu miser exhaustus inedia percurris syluas, & deuia? Me spectа pinguem, ac nitidum, atque hæc non labore consequor, sed otio. Tum Leo, Habes tu quidẽ tuas epulas, sed habes stolide etiam vincula. Tu seruus esto, qui seruire potes. Equidem sum liber, nec seruire volo.

Mor. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De piscibus.

PIscis fluuialis vi fluminis correptus est in mare, vbi suam efferens nobilitatem, omne marinũ genus vilipendebat. Non tulit hoc Phoca, sed ait, tunc fore indicium nobilitatis, si cum phoca captus portetur ad forũ. Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

Mor. Multi sic capti sunt libidine gloriæ, vt sese

ipsi

ipsi prædicent & iactent. Sed laus sui oris non datur homini laudi, aç excipitur cum auditorum risu.

De Pardo, & vulpecula.

PArdus, cui pultum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet nõ superbire, dicens illi quidã speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

Mor. Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ: vtrisque illis animi bona prę ferantur oportet.

APOLOGI E CHILIADIBVS

Adagiorum Erasmi delumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula, & Pardale.

CVm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quod ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam: respondit vulpes, sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

Mor. Neque verò paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.

De Vulpe & Fele.

CVm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cũ fele, iactaret sibi varias esse technas, adeò vt veperam haberet dolis refertam: Felis autem respondet sibi vnicam duntaxat artem esse, cui fideret si quid esset discriminis. Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimã subsilit, cùm vulpes interim à canum agmi-

ne tincta capitur.

Mor. Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam vnicum consiliuin, modò id sit verum, & efficax, quàm plures dolos, consiliáque friuola.

De Rege, & Simijs.

Rex quidam Ægyptius aliquot simias instituit, vt saltandi rationem perdiscerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud altu humano aut melius, aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ, saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ, multoque iam tempore maiorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiã nuces, quas clanculùm in sinu gestabat, in medium abiecit. Ibi statim simiæ, simulátque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antè fuerant, ac repentè è saltatoribus in simias redierunt, contritisque personis, dilaceratisq; vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, nõ sine maximo spectatorum risu.

Mor. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino, & Viatoribus.

Duo quidam cùm in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, vter eorum, vti suum, domum abduceret. Nam vtrique pariter à fortuna videbatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit ac neuter eo potitus est.

Mor. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam vti nesciunt, excidunt.

De

De Piſcatoribus.

PIſcatores aliquot iacto reti, teſtudines eduxerunt. Eas cùm eſſent inter ſeſe partiti, neque ſufficerent omnibus comedendis; Mercurium forte accedentem, inuitarunt ad conuiuium. At is intelligens ſe neutiquã humanitatis gratia vocari, ſed vt eos faſtidito cibo ſublenaret, recuſauit, iuſſitque vt ipſi ſuas teſtudines ederent, quas cepiſſent.

Mor. Nonnulli poſtea quàm inconſultè quippiam adorti ſunt, aliorum implorant auxiliũ, quos ſuo negotio admiſceant.

De Aſino.

APud Cumanos aſinus quiſpiam pertæſus ſeruitutẽ, abrupto loro, in ſyluam aufugerat, illic forte repertum leonis exuuium corpori applicabat ſuo, atque ita pro leone ſe gerebat, homines pariter ac feras, voce candáque territans: Nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitu, ac formidatus, donec hoſpes quiſpiã Cumas profectus, qui ſæpenumerò viderat, & leonem, & aſinũ, atque ob id non erat difficile dignoſcere aurium prominentium indicio, neq; non alijs quibuſdam coniecturis, aſinum eſſe deprehendit, ac probè fuſtigatum reduxit, dominóque agnoſcenti reddidit. Interim autem riſum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis aſinus iam agnitus, quos dudum creditus leo, metu propemodum exanimauerat.

Mor. Haud facilè tegimus vitia, quæ à puero nobiſcum adoleuerunt.

De Scarabeo, & Aquila.

Scarabeus aliquandò ſpretus ab aquila cœpit de vindicta quoquo pacto ſumenda cogitare. Perueſtigauit igitur aquilæ nidum, collocaſſet, adrepſit ſcarabeus, & oua ſimili dolo deiecit. Aquila cùm ſæpius domicilium commutaſſet, neque quidquam proficeret, Iouem patronum adiit, exponit calamitatem ſuam, is iubet, vt ſuo in gremio ponat ouа, vel iſtic in tuto futura. Et huc peruestis lacinias, ſinúſque prorepſit pertinax ſcarabeus, haud quaquam ſentiente Ioue. Deinde vbi videt ouа cõmoueri Iupiter, neq; ſatis animaduerterit vnde, territus rei nouitate, excuſſo gremio in terram deiecit

Mor. Monet hæc fabula, neminem quantumuis puſillum, contemnendum eſſe.

De Satyro, & Ruſtico, Aniani fabula, Eraſmo quoque interprete.

Satyrus quidã cùm vehemẽter algeret, hyberno gelu ſupra modum ſæuiente, à ruſtico quodã inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ità faceret: is reſpõdet, vt frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde vbi exſtructo foco, appoſita menſa in pultem feruidã rurſum inflaret, magis etiam admiratus, ſciſcitatus eſt, quid hoc ſibi vellet. Vti pultem inquit ille, nimiũ feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à mẽſa, quid ego audio inquit? Tũne eodem ex ore pariter & calidũ, & frigidum efflas? Valebis. Neq; enim mihi ratio eſt cum eiuſmodi homine cõmune habere hoſpitium.

Mor. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant. Is qui emendandis ijs fabulis præfectus fuit, ſequentes apologos ex variis,

rijs, & his optimis autoribus collegit, vt à pueris quoque legerentur, quibus nunquam est bene instructa, atque copiosa bibliotheca.

EX SECVNDO NOCTIVM ATTICARVM Gellij, Apologus Aesopi Phrygij memoratu non inutilis.

Æsopus ille è Phrygia fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ vtilia monitu, suasuq; erant, non seuerè, non imperiosè præcepit, & censuit, vt philosophis mos est, sed festiuos, delectabilesque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animaduersas, in mentes, animosque hominum cum audiendi quadam illecebra induxit. Velut hæc eius fabella de auiculæ nidulo, lepidè atque iucundè præmonet spem fiduciamque rerum, quas efficere quis possit, haud vnquam in alio, sed in semetipso habendam. Auicula inquit, est parua, nomen est cassita, habitat nidulatur q; in segetibus, id fermè temporis, quo appetit messis, pullis iamiã plumantibus. Ea cassita in semẽtes quoq; fortè conceſſerat tempestiuiores, propterea frumentis flauescentibus, pulli etiã tunc inuolucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitũ, monet eos, vt si quid ibi nouæ rei fieret diceretur ue, animaduerterent, idque vti sibi vbi redyſſet, renunciarent. Dominus posteà segetum illarum filium adolescentẽ vocat, & videsne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, vbi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, vt veniant, operámque mutuam dent, & mes-

sem hanc nobis adiuuẽt. Hæc vbi ille dixit, discessit, at
vbi rediit cassitæ pulli trepiduli circumstrepere orare
matrem, vt statim iam properet, atque alium in loc
sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit qui amico
rogaret, vti luce oriẽte veniant, & metant. Mater, i
bet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus inquit, me
sem ad amicos reiecit, crastino seges non metetur, ne
necesse est hodie vti vos auferã. Die igitur postero ma
ter in pabulũ volat, dominus quos rogauerat, operitur
Sol feruet, & sit nihil, & amici nulli erant. Tũ ille ru
sum ad filiũ, Amici isti, inquit, magnam in partem co
fatores sunt, quin potius imus, & cognatos, affines, vi
cinosq; nostros oramus vt adsint cras tempore ad me
tendũ. Itidem hoc pulli pauefacti matri nuntiant. Ma
ter hortatur, vt tũ quoq; sine metu, ac sine cura sim
cognatos, affinesq; nullos fermè tã esse obsequibiles, ait,
vt ad laborem capessendũ nihil cunctentur, & statim
dicto obediãt: Vos modò, inquit, aduertite, si modò, qui
denuò dicetur. Alia luce orta, auis in pastum profecta
est, cognati, & affines operã quã dare rogati sunt, supe
sedent. Ad postremũ igitur dominus filio. Valeant, in
quit, amici cum propinquis, afferes prima luce falce
duas, vnam egomet mihi, & tu tibi capies alteram et
frumentũ nosmet ipsi manibus nostris cras metemus. Il
vbi ex pullis dixisse dominum mater audiuit: tempus,
inquit, est cedendi, & abeundi. Fiet nunc dubio procul,
quod futurũ dixit. In ipso enim iam vertitur, cuia re
est, non in alio vnde petitur. Atq; ita cassita nidum mi
grauit, & seges à domino demessa est. Hac quidem est
Æsopi fabula, de amicorum plerunque, & propinqu-

tum

rum leui & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quam vt in nobis tantū ipsi vitamur? Alia autem omnia quæ extranos extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus. Hunc Æsopi apologum, Ennius in satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis cōposuit, quorum duo postremi isti sunt, quos haberi corde & memoria, operæ pretium esse hercule puto.

Hoc tibi erit argumentū semper in promptu situ, ne quid expectes amiços, quod tu agere possis.

Fabella ex Iamia Politiani desumpta.

AVes olim propè vniuersa noctuā adierunt, rogarūtque eam ne posthac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes. Ibi enim vernari suauius. Quin eidem quercum modò enatam pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter, vt aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua & suum sibi construere nidum posset. At illa facturum se negauit. Quin inuicem consilium dedit iis, ne arbusculæ illi se crederent. Laturam enim quandoq; esse viscū, pestem videlicet auium. Contempsere illæ, vt sunt leue genus & volaticum, sapientis vnius noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iā frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, lasciuiunt, subsultāt, colludunt, cātillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atq; id homines animaduerterāt: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter miserlæ, ac frustrà eas serò pœnitentia subiit, quòd salubre illud consilium sprenissent. Atq; hoc esse, aiunt, cur nunc aues omnes,

nes, vbi noctuam viderent, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumnoctant. Etenim cõsilij illius, memores, admirantur eũ nunc vt sapientem, stipantq́, densa caterua, vt videlicet ab ea sapere aliquando discant, sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarũ malo. Nam veteres illæ noctuæ reuera sapientes erant. Nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum: sapientiam verò nõ habent.

Mor. Benè monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro Petri Criniti, de honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodũ & ramis patulis extabat. Cucurbita verò cùm multis pluuijs, atq́, cœli temperamento creuisset, lasciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam serpebat in pinum, iam surgere, iam ramos & frõdes inuoluere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma, & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu, atq́, insolentia intumuit vt pinum arborem ausa sit aggredi, & vides, inquit, vt te supero, vt amplis foliis, vt virore præsto, & iamiam ad cacumen prosurgo. Tum pinus, quæ senili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit. Ego hic multas hyemes, calores, æstus variásque calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores, minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis abierit.

Mor. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabella

Fabella de Coruo, & Lupis, ex Ioanne Ant. Campano desumpta.

COruus lupos per ardua montium iuga comitatur, partẽ sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus, nullo tempore destituisset, sociusque fuisset. Repulsus deinde à lupis, tanquam non eos, sed prædam cibumque secutus: nec minus luporum, si occiderentur, quam caterorum animalium exta fuisset voraturus.

Mor. Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quo simus animo, cùm agimus.

Altera de partu terrę ex eodem.

TVrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnũ aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi stupent agricolæ, terræ partum inter spẽ metumque expectant. Alij Typhœa illum Centimanũ, alij montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodit mus, & quod miraculo fore omnibus existimabatur, inrisum atque iocum conuerterunt.

Mor. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris, & ventre, ex Plinio desumptus.

HVmani artus cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt. & suum illi ministerium negauerunt. Cùm eo pacto, & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere, & cum eo in gratiam redierunt.

Mor. Magnæ res discordia percunt, concordia valent.

De

De Arione, & Delphino, fabula elegantissima, ex libro 16. Gellij.

VEtus, & nobilis Arion cãtator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terra, atque insula Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum, amatumq; habuit, artis gratia. Is inde à rege profiscitur, terras inclytas, Siciliam, atq; Italiam visurus. Vbi eò venit, auresq; omnium, mentesq; in vtrius terræ vrbibus demulsit, in quæstibus istic & voluptatibus amoribusque hominum fuit. Is tum posteà grande pecunia, & re bona multa copiosus, Corinthum institit redire. Nauem igitur, & nautas, vt notiores amicosque sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthios homines accepto, nauiq; in altum prouecta prædæ pecuniæ cupidos, cepisse consilium de necando Arione. Tum is ibi pernicie intellecta, pecuniam, cæteraq; sua vt haberent dedisse, vitæ modo sibi vt parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum commiseritos esse illatenus, vt ei necem adferre per vim suis manibus temperarẽt, sed imperauisse, vt iam statim coràm desiliret præceps in mare. Horum ibi territus & spe omni vitæ perdita, vnum posteà orauit, vt prius quàm mortẽ oppeteret, sinerent permitterent sua sibi indumenta, & fides capere & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros, & immanes nautas prolubium tum audiendi subit. Quæ orauerat impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, & amictus, ornatus, stansq; in summa puppis foro, carmen quod Orthium dicitur, voce sublatissima cantauit. Id postrema cantus, cum fidibus ornatuq; omni, sicut stabat canebatque, eiecit sese procul in profundum. Nauta

haudquaquam dubitantes, quin perijsset, cursum, quem facere cœperant tenuerunt. Sed nouum & mirum & ium facinus contigit. Delphinum repente inter vndas adnauisse, & dorso super fluctus edito vectauisse, incolumemque cũ corpore & ornatu Tenarũ in terrã Laconicam deuexisse. Tum Arionẽ prorsus ex eo loco Corinthum petiuisse, tálemq; Periandro regi, qualis Delphino vectus fuerat, sese obtulisse, eiq; rẽ sicuti acciderat, narrauisse: regẽ sic parũ credidisse, Arionẽ, quasi falleret, custodiri iussisse, nautas requisitos ablegato Arione dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in ijs locis, vnde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominẽ, cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumque illic bene agitare, & studijs delectationibúsq; vrbiũ florere, atque in gratia, pecuniáque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba, Arionẽ cum fidibus, & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Nautas stupefactos cõuictósque ire inficias non quisse.

Mor. Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri brutis animalibus clementiæ, quam in nis hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLII PHORCENsis apologus lepidissimus de Aranea, & Podagra.

Aranea paululũ à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodum deambulabat. Huic subuiam præbet podagra, tametsi passibus ambiguis admodum egrè illã assequeretur. Eius diei itinere vtcunque emensa, nõ longè aberat ab oppidulo, cui regionis eius

ium incolæ Tychen nomẽ indiderant. Vtrique consili
fuit conditionis suæ hospitem peruestigare. Aranea
maximopere data opera, in opulenti cuiusdã ciuis a
diuertit. Inibi quaquauersum telas suas pretendeba
perpendebãtque retia, aderant illico, nescio qui tryg
dæmones, qui textrinam illius demoliebantur. M
mentaneum itaq; erat ipsius, quo etiam cunque se ve
teret, ædificium. Nusquã enim scopariorum oculat
scopas poterat effugere. Miseraplanè quæ in tantarer
omnium affluentia sola angebatur, perturbatúrq; P
dagra verò mendicabuli instar, vix tandẽ egestosi c
insplã tuguriolum impetrârat. Id loci cum decubuiss
nihil nõ experiebatur miseriarum. Apponebatur can
zurienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti h
dropoteriũ. Lámq; diurno itinere labescenti, torus ligu
us nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus p
leis insternebatur. Atqui docere non est huius instituti,
quàm conuenerint malè membris mollibus, cuticulæ, v
ita dixerim, holoserica stragula tam dura, tam barba
villi. Oriente igitur vix tandẽ illo augusto sydere, qu
exaudit, quod intuetur omnia, cõuenire rursum ara
simul, & podagra. Prior, aranea prætexta noctis mol
stias, tot locorum cõmutationes denarrat, nunc hera
probrans mundiciem, nunc nimiam scopariorum obs
uantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate co
plura comminiscitur. Nec otium habet admonstrare
raneæ liuidas vibices quas adamantina fulcra tenell
cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam d
inceps pauperum tuguria, podagrã verò diuitum au
debere subingredi: in hãc aranea pedibus, podagra a

mis vadit sententiam. Veruntamẽ tenebris iamiam increscentibus, vrbi cuipiam sese approximant. Podagra instituti non immemor, pedetentim se in nummosi domum illatebrauit. Qua commodùm ab hero conspecta, dij boni, qua beneuolentia, qua humanitate, quibus nominibus excipitur. Supponuntur, substernũturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atque eas aniculas quæ binis superbiunt cordibus. In summa, nihil delitiarum, nihil voluptatum nõ exhauriebat. Aranea pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquauersum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus, pedibúsq; incumbit. Reficit abrupta, perficit intercepta, &, vt dicã breuiter, vacua dominatur in aula: Nullas insidias, nullius formidat insultus: Imò verò etiã iam scopis superior omnibus. Non multò post, podagra aranеã conuenit, delicias suas, fœlicitatẽ, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi, texendique libertatẽ. Placuit tandem hæc vtrisque sententia. Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in diuitum domos, araneam in pauperum tuguria debere diuertere.

Mor. Apologus hic tametsi ad vsus varios accommodari queat, id tamen inprimis declarat alium alio loco fortunatiorem esse. Præterea morborum domicilium esse diuitum aulas. Ad vltimum, nusquam libertatem maiorem, quam vbi diuitiarum minus.

Fab. Æsopi finis.

LAV-

LAVRENTII ABSTEMII VIRI elegantiſſimi, & amœni ingenij, fabulæ *elegantiſſimæ, nuper per clariſſ. poetam & philoſophum Gargetium emaculatæ.*

DOMICIVS PALLADIVS GAVRA*nus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando.* S.P.D.

IAmpridem tuo ſermoni de Abſtemio, frequenti literatorũ conceſſu, Pollio venerande, non inuitus interfui, cùm minimè prætextatis, vt ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeòque in arcem euaſiſti, vt nemo ſanè (mea ſententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde ſecedens hæc omnia animo diu volutabam, vnde tanta confluceret laudationis abundantia, vnde tanta non vulgaris obſeruatio emanaret, vnde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Procul dubio non aliunde, mecum tandem collegi, quàm ex præclaro eius virtutis nomine profiſciſci, cuius quidem vis magna & prępotens eſt. Quamobrem non poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuumque animum, virtutibus fultum, diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque inuidia, neque aliquo alio liuore deuincitur. Siquidem omnes, quas meretur Abſtemius noſter laudes, non tranſis ſilentio, imò ad illas ipſas cumulandas ob eius incredibilem eloquentiam, ſingulaſ-

rémque

témque doctrinam, vltro accedis, idque haud ab re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem leporum omnium merito sit & habeatur. Et vt hæc clariora luce, non officij gratia, aut temerè dicantur, quotidie quemadmodum aliqua eius librorũ monumenta existere videmus, quæ vndique perfecta verborum concinnitate, perspicacissimisque sententijs scatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello, nuperimpresso: in quo perspicuè insignis eius ingenij amœnitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor, vt is remisso cuiuscunque animo possum erat, Abstemióque (absit inuidia verbo) omnium quàm iucundissimo detrahatur, cui & te, & me obtenti nominis celebritatem, nulla vnquam in re defuturos esse liquidò constabit. Vale.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS.

Octauiano Vbaldino, comiti Mercatelli. S. P. D.

ÆDiturus hunc apologorum libellum, quem de numero Fabularum hecatomythium nuncupaui, multùm diúque dubitaui, Octauiane princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimum dedicarem? Nam cum tuam in me non sine plurimis beneficijs perspicerem beneuolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi deuouere, ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cum tuorum in me officiorum numerum, diuinasque virtutes tu-

as mecum ipse reuoluerem, indignũ tantis meritis, tantáque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amouit humanitas, & prudentia tua, qua non tam rei tibi dono datas, quàm offerentium voluntatẽ soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Vbaldus, clarissimus dux, & princeps vnus omni laude maior, qui opusculum meum de nonnullis locis obscuris superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido, & serena fronte suscepit, vt sperare meritò possem hoc tibi qualecunque fore nó ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Ennius, pro Venetis hic agens legatus, non solum patricia nobilitate, verùm etiam bonarum artium studijs clarus, & Carolus Verardus Cęsenas, archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pótificis Maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans: nec nó Renatus Melioratus, & Robertus Vrsus Ariminensis, iurisconsulti clarissimi; nec minus, quæ humanitatis vocantur studijs eruditi. Hi enim alijque complures optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionẽ cohortati. Non putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris antèplacuisse cognoueram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo, cuius mentem, animúmque si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatũ. Ne quis autem inutilẽ, & inanem hunc meũ scribendi laborem existima-

ret,

ret, præfatiunculã quandam præponendam cẽsui, qua intelligeretur, doctos etiam, & claros viros, in magnis rebus, huiusmodi fabulis, nõ voluptatis tantũm, verumetiã vtilitatis gratia delectatos. Sedulò dedimus operã, vt seria potius quàm iocos saperent, vnde ridiculas multas, quæ inter cõponendum sese mihi offerebant, consultò præterij, quia nimis lasciuæ, & tanti principis grauamine mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agrestis esse volui, quin eas aliqua vrbanitate aspergerem, maximè ad principem scribens, cum Principes curarum mole pressi soleant interdum recreandi animi gratia iocos appetere. Vale.

Eiusdem Abstemij prooemium.

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, vt humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandãuere memoriæ: qui apologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur. Non enim modò mortalũ animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiã ad res honestas, vtilésque peragẽdas suis fabellis magis quàm Philosophi suis præceptis, alliciunt. Nam ita in legentiũ animos quadã iucunditate penetrant, & quibusdã similitudinibus, quę maximè ad cõmouendos animos valent, quid vitandum, faciendumque sit, ostendunt, vt omnes etiam inuiti, illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosissimus, res

etiam vtiles, honestásque haud facilè admittit, nisi fuerint aliqua vrbanitate conditæ. Testis quidem orator Athenienſis, qui ad Athenienſes verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogauit vt saltem fabulam audire dignarentur: quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo & anguilla ſimul iter facientes, ad quendam fluuium peruenerunt. Hirundo quidem ſuperuolauit, anguilla autem amnem tranauit, quod cum dixiſſet, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egiſſet: vobis, inquit, dea veſtra ſuccenſuit, quòd eos qui vobis, vtilia ſuadent, audire nolentes, tam attentis auribus cōfabulantes auditis. Quantam vim Apologi habeant ad animos commouēdos, cum multis poſſem tribus ero contentus exemplis contendere. Samijs rectorem populi morti addicere volentibus, Aeſopus hac fabella diſſuaſit, dicens, Vulpem quendam fluuium tranſeuntem, in lacunam fuiſſe propulſam, vnde cum exire nō poſſet, tenaci limo retenta, muſcarum affligebatur aculeis. Quod hirinaceus conſpicatus, miſericordia motus eſt, interrogauitque an vellet, vt ab ea muſcas abigeret. At illa abnuit, dicens. Hæ meo ſanguine iam plenæ paruam mihi poſſunt inferre moleſtiam. Si autem has abegeris, aliæ famelicæ ſuperuenient quæ quicquid mihi ſupereſt ſanguinis exhaurient. Ita viri Samij, vobis euenier. Si enim hunc rectorem veſtrum ita locupletem occideritis, alios eligatis neceſſe eſt, qui dum ſe opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis

moti Samii, ab incepto destitere. Hac ratione adductus Tyberius Cęsar diuturnos magistratus dabat, vnde, vt refert Iosephus, sub eo per viginti annorum spacia, per duos tantum præsides, Gratum scilicet & Pilatum est gubernata Iudæa. Non parcit populis regnum breue, vt inquit Statius. Himerenses Phalaridem Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus dicens, solus pascebat in prato: adueniente autem ceruo, & pascua corrumpente, consulit hominem; qua possit illum arte punire. Cui homo: Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum, dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, ceruum quidē hominis auxilio victor abegit. Sed non amplius hominem dorso, non frænum depulit ore. Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eueniet, si Phalaridem ducem efficiatis. Hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuò seruietis. Quibus verbis territi Himerensis, huiusmodi ducis eligendi cōsilium deposuere. Cum populus Romanus ab senatu secessisset, quòd tributum & militiam toleraret, nec vllo pacto reduci posset: nōne Agrippa Meneuius eum hoc apologo reuocauit? Olim inquiens, Quirites, humani artus ventrē otiosum, & desidem intuentes, ab eo discordârunt, nec amplius illi cibū ministrare decreuerunt. Sed cum ipsi quoque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem in-

quit modo, ſenatus, & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indigent, & vt diſcordia intereunt, ita concordia valent. Qua fabula populus reuocatus, cum ſenatu in gratiam rediit. Nō immeritò igitur non ſolum Græci & Latini Poetæ, vt Heſiodus, & Horatius, huiuſmodi fabulas ſuis operibus inſeruerunt, verum etiā maximi & celeberrimi Philoſophi, vt Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, & multi alii eas plurimū cōmendarunt, & ad inſtitutionē moralis & ciuilis vitę non minimū facere arbitrati ſunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi, paucos Aeſopi apologos è Græco in latinū vertêre, quos ſibi laudi, cęteris verò voluptati, & vtilitati fore nō dubitârūt, & iure quidem. Legitur enim, & in doctiſſimorū virorū manibus quotidie verſantur. Nō video igitur, cur has cōponendo fabellas, laude fraudari debeā, quā cæteri Latini ex tranſlatione conſequuti ſunt, niſi adeò inuidi ſimus, vt Latinis licere non putemus quod Græcis eſt cum ſumma omnium laude conceſſum.

De Mure in ciſta nato. Fab.

MVs in ciſta natus, omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus paſtus, quæ in ea ſeruari ſolebant. Dum autem circa oras ciſtæ ludens decidiſſet, quæreret aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas, quas cum guſtare cœpiſſet 'quàm ſtultus, inquit, hactenus fui qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtula mea

credebam. Ecce quàm suauioribus hîc vescor cibis.

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, si ignobilis sit, vt alia non adeamus loca, cum alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante, vt triticum absque aristis nasceretur. 2

IMpetrauit à Cerere rusticus quidam, vt triticum absque aristis nasceretur, ne metentium, triturantiumque manus lederet: quod vbi inaruit, à minutis asubus depastum est. Tum rusticus: quàm digna inquit, patior, qui parua commoditatis causa emolumenta quàm maxima perdidi.

Fabula indicat, parua incommoda maiori vtilitate pensanda.

De Accipitre columbam insequente. 3

CVm accipiter columbã præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus, à rustica captus est, quem blande, vt se dimitteret, obsecrabat. Non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, nec hæc respondit, te læserat.

Fabula indicat, meritò puniri, qui innocentes lædere conantur.

De Aranea, & Hirundine. 4

ARanea in hirundinẽ exardescens, quæ muscas qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, vt eam caperet, suspenderat. Hirundo verò aduolans retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & sese iamiam perituram intelligens, quàm iustè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam

magnas aues posse comprehendere.

Hac monemur fabula, ne viribus maiora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro. 5

RVsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreuerat, quærebat vadum. Et cùm primum eam fluminis partẽ tentasset, quæ quietior, placidiórque videbatur, reperit eam altiorem, quàm animo erat opinatus: Rursus vbi breuiorem, tutioremque animaduertit: vbi maiori aquarum strepitu fluuius decurrebat. Tunc secum: Quàm tutius, inquit, clamosis aquis, quàm quietis, & silentibus, vitam nostram credere possumus?

Hac admonemur fabula, vt verbosos, & minaces, minus quàm quietos extimescamus.

De Columba, & Pica. 6

COlumba interrogata à pica, quid eam induceret, vt in eodem semper loco nidificaret, cum eius pulli inde sibi semper surriperentur, Simplicit.as, respondit.

Hęc indicat fabula, facilè vltos probosiępè decipi.

De Cuculo, & Accipitre.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, quòd angustia animi potius vermibus terrenis, quàm struibus aliarum auium carnibus vesceretur. Vidit paucis post diebus accipitrem à rustico, cuius columbarium infestabatur, captum, ad metum cæterorum ex alta turre pendere. Cui cuculus: Quàm melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aues impetere.

Hæc fabula indicat eorum vitam tutiorem esse, & magis probatam, qui suis rebus sine periculo

sunt

sunt contenti, quàm illorum, qui aliena appetentes, adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino, & Vitulo. 8

ASinus, & vitulus in eodem pascentes prato, sonitu campanæ hostilem exercitum aduentare præsenserant. Tum vitulus. Fugiamus hinc, o sodalis, inquit, ne hostes nos captiuos abducant. Cui asinus: fuge tu, inquit, quem hostes occidere, & esse consueuerunt, asini nihil interest, cui tibique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula seruos admonet, ne dominos magnoperè mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe, & mulieribus gallinas edentibus. 9

VVlpes iuxta villam quandam transiens, conspexit cateruam mulierum plurimas gallinas opipare assatas, alto silentio comedentes, ad quas conuersa: Qui clamores inquit, & canum latratus contra me essent, ego facerem quod vos facitis? Cui respondens quidam asinus: Pessima animalium, inquit, nos, quæ nostra sunt, comedimus, tu aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis aliena licere, quòd propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus, & macro. 10

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboſco inclusos, largo nutricauerat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter vnum, quem vt macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto, & sumtuoso accepturus conuiuio, imperat coco, vt ex his interimat, coquat q; quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes

dientes corpulenti sese afflictabant, dicentes, quàm præstitisset nos macilentos esse.

Hęc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quàm diuitum.

De Trabe, & bobus eam trahentibus. 12

TRabs vlmea de bobus conquerebatur, dicens: Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui, vos verò me nutricem vestram per saxa, & luta trahitis. Cui boues: Gemitus, suspiriaq; nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quòd te trahamus inuiti.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris, & deformi. 13

ARbores complures in eodē creuerunt loco, procerę, rectę, enodesq; præter vnam humilem, paruam, nodosamq;, quam vt deformem, pusillamq; cęterę ludibrio habere solitę erant. Ædificaturus domū loci dominus, iubet omnes excidi præter eam, quę breuitate, & deformitate sua ædificium indecorum redditura videbatur. Cęteris excisis, deformis hęc secum dicebat: De te nō amplius querar, natura, quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videā imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cū multis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cętera animalia adeò exhorrent, multo suauiores, quam in omni vita, emitteret sonos, cùm potius mæstus esse deberet? Cui cygnus: Quia, inquit, neque

neque cibi querendi cura amplius cruciabar, neq; aucupum laqueos extimescam.

Hæc fabula nos admonet, ne mortem formidemus, qua omnes vitæ miseriæ præciduntur.

De Muliere, virum mortuum flente, & patre eam consolante. 14

MVlierem adhuc iuuenem, cuius vir animam agebat, pater consolabatur, dicens: Ne te afflictes tantopere filia. Alium enim virum tibi inueni, isto longè formosiorem, qui prioris desideriũ facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, qua maritum ardenti amore prosequebatur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestiuam alterius mariti mentionem accusabat. At vbi maritum defunctum videt inter lachrymas, & luctus parentem interrogabat, an adsit ibi iuuenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex vxorum animo excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente. 15

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interroganti autem eam vicina, cur ita inconsolabiliter fleret: non discessum eius inquit, sed pallium, quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, nõ amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens, puluerem se excitasse dicebat. 16

QVadrigæ in stadio currebant, curribus musca insidebat. Maximo autem puluere, tum equinorum pedum

pedum pulsu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat musca. Quàm magnam vim pulueris excitaui?

Hæc fabula ad eos spectat, qui cum ignaui sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur. 17

ANguilla interrogabat serpentem, quare cum similes essent, atque cognati, homines tamè se potius quam illum insequerentur. Cui serpens. Quia rarò inquit, me ladunt impunè.

Fabula indicat, minus lædi solere, qui sese vlciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa. 18

COnquerenti asino quod cornibus careret, simia verò quod cauda sibi deesset. Tacete, inquit talpa, cum me oculis captum esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti, qui si aliorum infortunia considerarent æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis sanctorum auxilium implorantibus. 19

NAuta quidam in mari, subita & atra tempestate deprehensus, cæteris eius sociis diuersorum deorum auxilium implorantibus, nescitis, inquit, quid petatis. Ante enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se cõferant, hac imminenti procella obruemur. Ad eum igitur confugiendũ censeo, qui absque alterius adminiculo, à tatis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illicò procella cessauit.

Fabula

Fabula indicat, vbi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecillioris non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus. 20

PIsces adhuc vini in sartagine feruenti oleo coquebantur, quorũ vnus, fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Maiore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes: Quanto atrociori nunc morte perimus?

Hæc nos admonet fabula, vt ita præsentia vitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De quadrupedibus societatem aduersus Aues cum piscibus ineuntibus. 21

QVadrupedes cùm bellum sibi ab auibus esse indictum, cum piscibus fœdus ineunt, vt eorum auxilio se ab auium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui cum opus sit, nobis prodesse nõ possint.

De Legato auaro Tubicines decipiente. 22

QVidam auarus, pro patria legatus in alienam vrbem profectus erat, cui tubicines præsto affuerunt, vt illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecunia implerẽt. Quibus ille renunciari iubet, non esse nunc locũ cantibus, sed in summo luctu & mœrore cõstitutũ: Matrem enim suam obijsse. Tubicines antè ipse frustrati, & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum cõsolandúmq; accedit.

inter

interrogatq; quandiu mater eius obijsset. Quadraginta iam anni sunt, inquit. Tũc amicus, intellecta legati stropha, in risum effusus est.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte student conseruare pecuniam.

De viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit. 23

VIr quidam facetus admodum, & vrbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatẽ adsumptum, ad eum gratulandi gratia accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, vt erat ad iocos promptus: Miseresco, inquit, tibi, cæterisque qui ad huiusmodi honores perueniunt. Quãprimũ enim dignitates eiusmodi estis assecuti, visũ, auditumq; & cæteros sẽsus ita amittitis, vt pristinos amicos ãplius nõ dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati, veteres despiciunt amicitias.

De Iuuene senis curuitatem irridente. 24

IVuenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curuum, interrogauit an sibi arcum vellet vendere? Cui ille: Ecquid est tibi opus pecuniã amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo viuendo effugere potest.

De Sene, Puellam in vxorem accipiente. 25

VIr quidam imprudens exacto septuagesimo vitæ anno, puellam duxerat in vxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cùm debitum soluere non

posset,

*esset, dicere solebat: Quam male vitam meam dispo-
sui. Iuuenis enim mihi vxor deerat, nunc autem senex
desum vxori.*

Hæc fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila, & Pica. 26

*PIca aquilam rogabat, vt se inter suos familiares &
domesticos acciperet, quando id mereretur, cùm cor-
poris pulchritudine, tum ad mandata peragenda lin-
guæ volubilitate. Cui aquila, hoc facerem, respondit, ni
vererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate
cuncta efferres.*

Hæc fabula monet, linguaces, & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte. 27

*GLoriabatur turdus se amicitiam contraxisse cum
hirundine. Cui mater: Stultus es fili, inquit, si cre-
dis cum ea posse conuiuere, cum vterque vestrum di-
uersa soleat appetere loca. Tu enim frigidis, ille tepidis
delectatur locis.*

Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos quorum vita à nostris dissentit.

De Rustico, & Mure. 28

*RVsticus quidam erat admodum pauper, sed adeo fa-
cetus, vt ne calamitatis quidem tempore natiui lo-
poris obliuisceretur. Is cum villam suã casu igne inie-
cto ita ardentẽ videret, vt aliquo modo ignem extin-
guere posse diffideret, mœstus spectabat incendiũ. Inte-
rim cernit murẽ quẽdã, qui villã egressus, periculũ quã
ocissimè fugiebat: Oblitus damnorũ rusticus, cucurrit*

& murem corripiens, illum in medium iecit incendium, dicens: ingratum animal, tempore fœlicitatis mecum habitasti, nunc quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna à latere tuo non discedunt, turbata autem, præcipiti abeunt cursu.

De Heremita ægrotante.

INsitum est à natura omni animantium generi, vt ad Venerea libidine incitentur, à qua si qui homines, qui corue albo rariores sunt, se abstinere volùt, sæpè in graues morbos incidere solent. Quidã igitur heremita, ipsa adolescentia, ita titillationes carnis euicerat, vt vsque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permaneret. Cùm autem in ætate grauissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis eius remedium se inuenire dicebant, nisi vt cum aliqua muliere coiret. Dixit heremita recusauit, mori se potiùs velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram & Deo maxime gratam amittere. Assueti enim virtutibus, ægrè illius a se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, qua nihil homini sana mẽtis, dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, placidũ petiit per membra soporem. Experrectus autem vehementer angebatur, & tantam vim lachrymarum effundebat, vt omnes qui aderant illius misererentur. Quisque igitur consolari, & vt bono animo esset hortari, quoniã Deus clementissimus pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causa, tale opus perpetrasset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quòd tantam dulcedinem citiùs expertus non sum.

Hęc indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, vt vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat.

De Diuite quodam, & Seruo. 30

VIr erat diues, ſeruum habens tardi ingenij, quem regem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his verbis ſæpius irritatus, ſtatuit heropar referre. Semel enim in herum conuerſus: vtinam, inquit, rex ſtultorum eſſem. In toto enim terrarum orbe, nullum meo latius eſſet imperium, & tu quoque meo ſubeſſes imperio.

Fabula ſignificat, omnia plena eſſe ſtultorum.

De Vidua, virum petente. 31

VIdua quædam diues à vicina petebat, vt maritum ſibi reperiret, quem non coitus gratia (qui ingratus admodum ſibi erat) ſed ne bona ſua dilapidarentur, exoptare ſe dicebat. Mulier ſagax, & viduæ verſutias intelligẽs, ſe inquiſiturã pollicetur. Paucis poſt diebus, viduã cõueniens: Reperi, inquit, tibi virũ ex animi tui ſententia. Eſt enim vir prudens, & ad res geredas natus & genitalibus caret, quæ tibi cordi nõ ſunt. Cui vidua, abi hinc, inquit, in malã rẽ, cũ iſto marito tuo illepido. Etſi enim coitus appetens nõ ſum, volo tamen habeat, quod nos recõciliet, ſi quando cœperimus eſſe diſcordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium fœlix, ſi clauus defuerit, qui virum & mulierem arctiſſimè conſtringat.

De Canibus vrbanis, villicum infequentibus.

CAnes complures vrbani, quendam villicum præcipiti inſequebantur curſu, quos diu ille fugit, nec re-

pugnare ausus est. At vbi ad insequẽtes conuersus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis vrbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conuersus milites: commilitones inquit, hoc spectaculũ nos admonet, ne fugiamus: cùm præstatior a fugientibus, quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante. 33

VOlũt homines vt plurimũ, quando sua culpa aliquid sibi acciderit aduersi, in fortunã, vel in dæmonẽ culpã conferre, vt se crimine exuãt, adeo omnes sibi indulgẽt. Hoc Dæmõ egre ferẽs, cũ videret anũ quandã arborem ascendentem ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturã præuiderat, accitis testibus dixit: Videtis anum illam absq; meo consilio arborem ascendentẽ, vnde eam casuram esse prospicio. Estote mihi testes, me ei non suasisse, vt soleata illuc ascenderet. Mox anus cecidit, & cũ interrogarũt, cur soleata arborem ascendisset, Dæmõ, inquit, me impulit. Tunc dæmon, adductis testibus, probauit id ab anu absq; suo factũ esse consilio.

Fabula indicat, homines minimè venia dignos, qui cùm liberè peccent, fortunam, vel dæmonem accusant.

De Testudine, & Ranis.

TEstudo conspicatã ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeo leues, agilesque, vt facile quolibet prosilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat, quòd se tardũ animal, & maximo onere impeditũ procreasset, quiq; ne facilè se mouere posset, magna assidue

mole premeretur. At vbi vidit ranas anguillarũ escam fieri, & cuiuscunque vel leuissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat: Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægrè feramus damna naturæ, quę maiori nobis commodo sæpè sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus quercum eruere volentibus. 35

GLires quercum arborem glandiferam dẽtibus eruere destinauerunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere, & descendere cogerẽtur. Sed quidam ex his, qui ætate & vsu rerum ac prudentia cæteros longè antiebat, eos absterruit, dicens: Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis, nobis, ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem, debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longè prospicere.

De Cane, & Hero. 36

CAnem quid ã habens, quo magis ab illo diligeretur, semper eum suis pascebat manibus ligatumq́, solnebat. Ligari autem, & verberari iubebat à seruo, vt beneficia à se, maleficia autem à seruo in illum viderentur esse collata. Ægrè autem ferens canis se assiduè ligari, verberarique aufugit, & cùm increparetur à domino vt ingratus, & tantorum beneficiorũ immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem, verberatúsque nunquam: respondit, quod seruus tuo iussu facit, à te factum puto.

Hæc fabula indicat, eos malefactores habendos qui maleficiorum causa fuere.

De Auibus Scarabeos timentibus.

Magnus timor aues ineesserat, ne scarabei arcu
lari eas occiderent, à quibus magnã pilarum
in sterquilinio, summo labore fabricatam audierunt
Tunc passer: Nolite, inquit, expauescere. Quomodo
nim pilas in nos per aëra volantes iacere poterunt, c
eas per terram magno molimine vix trahunt.

Hæc fabula nos admonet, ne hostium opes ex timescamus quibus deesse videmus ingenium.

De vrso, & Apibus.

Vrsus ictus ab ape, tanta ira percitus est, vt alueare
in quibus apes mellificauerunt, tota vnguibus di
cerperet. Tunc apes vniuersæ, cum domos suas diruti, p
baria auferri, filios necari viderent, facto impetu, acu
leis vrsum inuadentes, penè necauere. Qui ex earũ m
uibus vix elapsus secum dicebat. Quanto melius era
apis vnius aculeum tolerare, quam tot in me hostes m
iracundia concitare.

Hęc fabula innuit, longè melius interdum esse iniuriam vnius sustinere, quàm dum vnum puni volumus, multos nobis inimicos cõparare.

De Aucupe, & Fringilla.

Aucceps tetenderat volucribus retia, largamque
lis in area effuderat escam, pascentes tamen aues
capiebat, quia sibi videbantur pauca: quibus pastis,
auolantibus, alia pastum adeniunt, quas quoque pr
ter paucitatẽ capere negligit. Hoc per totũ diem or
seruato, ac aliis aduenientibus, aliis abeuntibus, illo se

per maiorem prædam expectante, tandem aduesperascere cœperat. Tunc auceps amissa spe multas capiendi, cùm iam tempus esset quiescendi, attrahens retia, vnã tantũ fringillã, quæ infœlix in area remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpè pauca vix capere posse.

De Milite, & Equo. 40

Miles equum habens optimum, emit alium nequaquam illi bonitate parem, quem multò diligentiùs, quàm priorẽ nutriebat. Tunc priori sic ait: Cur me dominus, quàm te impensiùs curat, cũ tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille: Est hæc, inquit, hominum natura, vt semper in nouos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui noua, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue, & Cane. 41

Sus irridebat canem odoriferũ, qui domino murmure & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui canis: Nescis inquit, insane, nescis, quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per eam enim suauissimis perdicum coturnicumq; carnibus vescor.

Hęc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo pręceptorum verbera, quę multorum bonorum causa esse consueuere.

De Trabe boum pigritiam increpante. 42

Trabs quæ curru vehebatur, boues vt lentulos increpabat, dicens: currite pigri. Onus enim leue por-

tatis. Cui boues: Irrides nos, responderũt, ignara, quæ te pœna maneat. O nus hoc nos citò deponemus, tuum autẽ tu quoad rumparis, sustinere cogêris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cũ ipse possit maioribus subijci.

De Carduele & Puero. 43

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delitijs habita, & suauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur cauea egressa regredi nollet: Vt meo, inquit, me arbitratu, non tuo pascere possim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis delitijs anteponendam.

De Scurra, & Episcopo.

SCurra quidam Calendis Ianuarij ad Episcopum quẽdam, diuitem quidem, sed auarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petijt. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniã sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoq; nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem vt saltem sibi traderet orabat. Sed cum ne hunc quoque posset ab episcopo extorquere: Reuerendè, inquit, pater, saltem benedictione tua in pro strena imperti. Tũc Episcopus. Flecte, inquit, genua fili, vt te benedicam. At ego, inquit, scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum æneum valeret, eam mihi nunquam profectò concederes.

Hæc fabula contra Episcopos, & Sacerdotes, cõficta est, qui diuitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De

De Vpupa indignè honorata. 45

TNuitatæ ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indigne ferebant vpupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora, & sordes solita esset volutare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potius vestium nitorem, præstantiámque formæ, quàm virtutes, moresque soleant attendere.

De Sacerdote, & Pyris. 46

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum aceruum, quorum ne vnum quidem attigit, quamuis magna affectus fame. Quin potius eu ludibrio habens, lotio conspersit. Indignabatur enim huiusmodi cibos, sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cũ in itinere torrentem quendã ita imbribus auctũ offendisset, vt sine vitæ periculo eũ transire nõ posset: domũ redire cõstituit. Reuertens autẽ itinnus tanta est oppressus fame, vt nisi pyra illa, quæ vrina cõsperserat cõesset, cũ aliud nõ inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum, cùm nihil sit tam vile & abiectum, quod aliquando vsui esse non possit.

De Mulo, & Equo. 47

MVlus conspiciens equum aureo fræno, ephippioq; insignem, & purpureis opertũ phaleris, rumpebatur inuidia, illum beatũ reputans qui continuò optimis vescebatur cibis, & decoro amiciretur ornatu, se autẽ præ illo infœlicẽ, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie

maxima onera ferre cogeretur. At vbi vidit equum à pugna redeuntem, multis affectũ vulneribus, pra illius calamitate se fœlicem appellabat, longè melius esse dicens quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos, & delicatos cibos & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus, & principibus minimè inuidendum, quia diuitijs, & opibus abundent, quum vitam eorum longè pluribus periculis quàm pauperum videamus esse subiectam.

De Porco & Equo. 48

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat: Stulte, inquit, quò properas? In pugna enim fortasse morieris. Cui equus: Tibi inter lutum, sordésq; impinguato, quamuis nihil digni laude gesseris, cultellus adimet vitam, mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occũbere, quã vitã turpiter actã protrahere.

De Coriario emente pellem vrsi à venatore nondum capti. 49

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem vrsi, pecuniamq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem vrsi non esse, caterùm postridie venatum profecturum, vrsoque interfecto, pellem illius ei se daturũ pollicetur. Coriarius animi gratia cũ venatore in syluam profectus, altissimã arborem ascendit, vt inde vrsi venatorisq; certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum vbi vrsus latebat profectus, immissis canibus illum exire compulit, qui euitato venatoris ictu, eum

eum proſtranit humi. Tunc venator ſciens hanc feram in cadauera non ſeuire, anhelitu retento, ſe mortuū ſimulabat. Vrſus naribus admotis olfaciens, cum illū nec naſo, nec corde ſpirantem deprehenderet, abſceſſit. Coriarius cum feram abijſſe perſpiceret, ac nihil amplius eſſe periculi, ex arbore ſe deducens, & ad venatorem, qui nondum ſurgere audebat, accedens, illum vt ſurgeret monebat. Interrogauit deinde, quid ad aurem ei vrſus locutus eſſet. Cui venator: Monuit me, inquit, ne deinceps vrſi pellem vendere vellem, niſi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis nō habenda.

De Heremita, & Milite. 50

HEremita quidam vir ſanctiſſimæ vitæ, militem hortabatur, vt relicta ſæculi militia, quam abſq; dei offenſa, & animæ diſcrimine pauci exercent, tandem ſe corporis traderet quieti, & animæ conſuleret ſaluti. Cui miles. Faciam inquit, quod mones pater. Verum enim eſt, quòd hoc tempore milites, neque ſtipendia exigere valeant, licèt exigua ſint, neque prædari poſſint.

Hæc fabula indicat, multos vitijs renunciare, quia amplius exercere non poſſunt.

De Viro & Vxore bigamis. 51

VIR quidam defuncta vxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipſam viduam, quæ aſſiduè ei prioris mariti virtutes, fortiaq; facinora obyciebat, cui vt par referret, ipſe quoq; defunctæ vxoris mores probatiſſimos pudicitiamq; inſignem referebat. Quodam autam die viro irato pauperi elecmoſynam petenti, partē caponis, quem in cœnam viri coxerat, dedit, dicens: Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, ac-

accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicẽs, & ego quoque do tibi hoc pro anima vxoris meæ defunctæ. Sic illi dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tãdem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De Leone & Mure. 52

LEo laqueo captus in sylua, cum se ita irretitum videret, vt nullis viribus se inde posse explicare cõsideret, murem rogauit, vt abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficij se non immemorem futurũ. Quod cùm mus prompte fecisset, leonem rogauit, vt filiam eius sibi traderet in vxorem. Nec abnuit leo, vt benefactori suo rem gratam faceret. Noua autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, casu illum pede pressit, atq; contriuit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera cõsortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Vlmo & Silere. 53

VLmus in ripa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat vt debile & inualidum, quod ad omnem vel leuissimum vndarum impetum flecteretur, suam autem firmitatẽ, & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maxima vndarum violentia vlmus perfracta, trahebatur in aquis, cui siler ridens, inquit, Cur me deseris vicina? Vbi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quàm qui resistere volentes, turpiter superantur.

De

De Cera duritiem appetente. 54

CEra ingemiscebat se mollem, & quocunq; leuissimo ictu penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto, multo se molliori factos in tantā duritiem ignis calore peruenisse, vt multa perdurarent secula, se iecit in ignem, vt eandem duritiem consequeretur. Sed statim, in igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus, quod est nobis natura denegatum.

De Agricola, Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidā ægrè ferebat, se assiduè terrā verte-re, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias peruenire, cū nonnullos videret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant, vt bene induti incederēt & lautis epulis nutriti beatam agerent vitam: Venditis igitur ouibus, capris ac bobus, equos emit, & arma & in militiā profectus est, vbi cū ab imperatore suo male pugnatū esset, non solū qua habebat, perdidit, sed etiā pluribus vulneribus affectus est. Quare damnata militia, mercaturā exercere statuit, vt in qua maius lucrum, & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cū nauē mercibus impleuisset, nauigare cœperat, sed cum in alto esset, tempestate subitò coorta, nauis submersa est, & ipse cū cæteris qui in ea erant, ad vnum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet sua sorte esse contentum, cùm vbique sit parata miseria.

De Asino & Scurra. 56

ASinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat

edebat ſonos, ad magiſtratus acceſſit, petens ne ſe mi-
quàm ſcurram honorare vellent. Et cùm magiſtra-
admirantes, eum interrogarent, cur ſe ita honore di-
num duceret, inquit, quia maiores, quam ſcurra, cre-
tus ventris emitto, eóſque abſque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui rebus leuiſſimis ſu-
pecunias profundunt.

De Amne ſuum fontem conuitijs laceſſente.

AMnis quidam ſuum fontem conuitiis laceſſebat, t
inertem, quòd immobilis ſtaret, nec vllos habere
piſces. Se autem plurimum cõmendabat, quòd optimu
crearet piſces, & per valles blando murmure ſerpere
indignatus fons in amnẽ velut ingratũ, vndas repreſſi
Tunc amnis & piſcibus, & dulci ſono priuatus enauit

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt ſibi a-
rogant non deo attribuunt, à quo, ceu a largo fon-
te noſtra bona procedunt.

De Viro maligno, & Dæmone.

VIR malignus, cùm plurima perpetraſſet ſcelera, &
ſæpiùs captus, & carcere concluſus arctiſſimè pere-
gili cuſtodia teneretur, dæmonis auxilium implorabat,
qui ſæpenumerò illi affuit, & è multis eum periculis li-
berauit. Tandem iterum deprehenſo & ſolitum auxili-
um imploranti, dæmon magnum calceorum pertuſorum
faſcem ſuper humeros habens apparuit, dicens: Amici
amplius tibi auxilio eſſe non poſſum. Tot enim loca pe-
te liberando hactenus peragraui, vt hos omnes calceos
contriuerim: Nulla etiam mihi ſupereſt pecunia, qua
alios valeam comparare. Quare pereundum eſt tibi.

Hæc

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Auibus plures reges eligere volentibus. 59

AVes cõsultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aliqua tantos volucrum greges sola regere non posset, fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent, quæ cùm causam rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos. Quia difficilius, inquit, plures quam vnus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab vno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro mori se velle dicebat. 60

MAtrona quædã admodum pudica, & viri amantissima, ægrè ferebat maritũ aduersa valetudine detineri: lamentabatur, ingemiscebat, & vt suum in virũ amorẽ testaretur, rogabat mortẽ, vt si maritũ sibi esset ereptura, se potius quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba mortẽ cernit horribili aspectu venientẽ, cuius timore perterrita, & iã sui voti pœnitens: Nõ sum ego, inquit, quẽ petis: Iacet ibi in lecto, quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeo amantem amici, qui non malit sibi bene esse quã alteri.

De Adolescente in funere matris canente. 61

VIr quidam defunctam vxorem quæ ad sepulchrum efferebatur, lachrimis & fletibus prosequebatur, filius verò eius canebat. Qui cùm à patre increparetur, vt amẽs & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm

vnà

vnà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet, inquit: Pater mi, ſi ſacerdotes, vt canerẽt conduxiſti, cur mihi tibiceris, gratis concinenti. Cui pater: Non tuum, inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Fabula indicat, non omnia omnibus decora.

De viro zelotypo, qui vxorem dederat cuſtodiendam. 62

VIr zelotypus vxorem, quam parum pudicè viuere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat dederat cuſtodiendam, ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſeruaret, vt nullo modo coniugalem violaret copulã. At ille, vbi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutiæ mulieris vinci cõperiſſet, ad maritum accedens, dixit ſe amplius nolle hanc tam duram gerere prouinciam, quãdoquidem, ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem inuitam poſſet cuſtodire. addidit præterea, ſi neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutóque ſacco eas inter herbas paſcere, veſperéque facto, omnes domum reducere, quam vna die impudicam mulierem ſeruare.

Hæc fabula indicat, nullos cuſtodes ita eſſe diligentes, qui impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteria recuſante. 63

VIr quidam natione Germanus, diues admodum, ægrotabat, ad quem curandũ plures acceſſerunt medici: (ad mel enim cateruatim conuolant muſcæ) quorum vnus inter cætera dicebat, opus eſſe clyſteribus, ſi vellet conualeſcere. Quod cùm vir, huiuſmodi inſuetus medicinæ, audiret, furore percitus, medicos domo ejici

iubet

iubet, dicens, eos esse insanos, qui cùm caput sibi doleret, podici vellent mederi.

Hæc fabula innuit omnia, etiam salutaria, insuetis & inexpertis & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus. 64

Asinus ægrotabat, famaq; exierat eũ citò morituruũ. Ad eum igitur visendum cùm lupi canesq; venissent, peterẽtq; à filio, quo modo pater eius se haberet, ille per ostij rimulam respondit. Melius, quam velletis.

Hęc indicat fabula, quod multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod Nuci, Asino, & mulieri prosunt verbera. 65

Mulier quadam interrogabat nucem, secus viam natam, quæ à pretereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, vt quò pluribus, maioribúsque verberibus caderetur, eò plures, præstantioresq; fructus procrearet? Cui iuglans: Es ne inquit, prouerbij immemor, ita dicentis? Nux, Asinus, mulier, simili sunt lege ligati. Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hęc fabula innuit, sępè homines proprijs iaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inueniente. 66

Asinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durũ palearum haberet victum, quare vernam temperiem, & teneras herbas optabat. Sed cùm ver aduenisset, cogeretúrque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad

fornacem

fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diuersa loca deferre, pertæsus Veris, in quo tot labores toleraret æstatē omnibus votis expectabat, vt dominus messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed nunc quoque cum messes in aream, & inde domum triticum ferre cōpelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed vbi ne tunc quoq; malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis niues & glaciem efflagitabat, vt tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tēpora, quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De Mure qui cum fele amicitiam contrahere volebat. 67

MVres complures, in cauo parietis commorantes, cōtemplabantur felē, quæ in tabulato, capite demisso, & tristi vultu, recumbebat. Tūc vnus ex eis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur. Vultu enim ipso sanctimoniam quandā præfert, volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiā. Quæ cùm dixisset, & propius accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum dicebant. Non est profecto, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines iudicandos, cùm sub ouina pelle sæpè arroces lupi delitescant.

De Asino qui hero ingrato seruiebat. 68

ASinus, qui viro cuidā ingrato multos annos inoffēso pede seruierat, semel, vt fit, dum sarcina pressus esset,

set graui, & salebrosa incedũs via, sub onere ceciderat. Tunc dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal, & ignauũ nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat, Infœlix ego quam ingratum sortitus sum herum? Nam quamuis ei multo tempore sine offensa seruierim, tamen non hoc vnum delictum tot meis pristinis beneficijs compensat.

Hęc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collocatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœna prosequuntur.

De Lupo suadente histrici, vt tela deponeret. 69

LVpus esuriens in histricem intenderat animũ, quem tamen, quia sagittis vndique munita erat, inuadere nõ audebat. Excogitata autem eum perdendi astutia, illi suadere cœpit, ne pauco tempore tantum telorum onus tergo reportaret, quandoquidem non aliquid sagittarij, nisi cum prælij tempus instaret, portarent. Cui histrix: Aduersus lupum, inquit, semper praliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere aduersus inimicorum, & hominum fraudes, semper esse munitum.

De Mure liberante miluum. 70

MVs conspicatus miluum laqueo aucupis implicitũ misertus est auis, quamuis sibi inimica, abrosisque dente vinculis, euolãdi viam ei fecit. Miluus tanti immemor beneficij, vbi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, vnguibus, & rostro laceranit.

Fabula indicat, malignos viros huiusmodi gratias suis benefactoribus solere rependere.

De cochlea petente à Ioue, vt suam domum secum efferre posset. 71

CVm Iupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petijssent, elargiretur, cochlea ab eo petijt vt domum suam posset circumferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi graue & molestum futurum erat: Malo inquit, tam graue onus perpetuò ferre, quam cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Erinaceo, viperam hospitem eijciente. 72

ERinaceus hyemem aduentare præsentiens, blandè viperã rogauit, vt in propria illius cauerna aduersus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cùm illa fecisset, erinaceus huc atque illuc se prouoluens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando erinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, vt exiret, orabat, quandoquidẽ locus duobus esset angustus. Cui erinaceus: Exeat inquit, qui hìc manere non potest. Quare vipera, sentiẽs sibi locũ ibi nõ esse, illinc cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos, qui nos possunt eijcere.

De Lepore sese vulpi præferente ob pedum velocitatem. 73

LEpus sese dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longe illam pedum pernicitate superabat.

Tum

Tum vulpes: At ego, inquit, ingeniũ ſum ſortita preſtãtius, quo ſapius, quàm tu pernicitate tua canes eludo.

Hæc indicat fabula, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De Sene ob impotentiam libidinem carnis relinquente. 74

VIr quidam ſanctitate preditus ſingulari, ſenem quẽdam admonebat, vt tandem vitium libidinis dimitteret, cui vehementer inſudârat. Cui ſenex: Obtemperabo, inquit, pater ſancte, ſanctiſſimis, optimiſq; admonitionibus tuis. Nam vſum Veneris admodum mihi obeſſe ſentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos, non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentia, conſuetis vitijs ſolere deſiſtere.

De Agricola quodam, & Poeta. 75

AGricola quidam ad poëtam accedens, cuius agros colebat, cùm eũ inter libros ſolum offendiſſet, interrogauit eũ quo pacto ita ſolus viuere poſſet? Cui ille: Solus, inquit, tantum eſſe cœpi, poſt quam te huc cõtuliſti.

Hæc indicat fabula, eruditos viros qui doctiſſimorum virorum turba continuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. 76

LVpus, ouis pelle indutus, ouium ſe immiſcuit gregi, quotidieq; aliquã ex eis occidebat, quod cùm paſtor animaduertiſſet, illũ in altiſſima arbore ſuſpẽdit. Interrogãtibus autẽ cæteris paſtoribus cur ouẽ ſuſpẽdiſſet, aiebat: pellis quidẽ, vt videtis, eſt ouis, opera autẽ erãt lupi.

Hæc indicat fabula, homines non ex habitu, sed ex operibus iudicandos, quoniam multi sub vestimentis ouium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustra hortante. 77

PAter quidam filium, vitijs deditum, multis hortabatur verbis, vt derelicta vitiorũ via, virtutibus inuigilaret, quæ ei laudem, & decus erant paritura. Cui filius, frustra inquit, pater ad hæc facienda hortaris. Multos enim prædicatores, vt aiunt, audiui, qui longe melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Fabula indicat, viros malignę naturæ nullius hortatu à vitijs velle discedere.

De Cane, oues domini sui occidente, à quo suspensus est. 78

PAstor quidam cani oues suas dederat custodienda, optimis illum pascens cibis. At ille sæpè aliquam earum occidebat. Quod cùm pastor animaduertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis. Quid me, inquit, perdere cupis? Sum vnus ex domesticis tuis, interfice potius lupum, qui continuè tuo insidiatur ouili. Imo, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palam se meum hostem profitetur, tu verò sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregẽ.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitię specie nos lædunt, quam qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante. 79

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, vt cæteros arietes, sta-

tim faciléque ſuperaret, quare cùm nullum amplius arietem mueniret, qui occurſanti ſibi auderet obſiſtere crebris elatus victoriis, taurum auſus eſt ad certamen prouocare. Sed primo congreſſu, cum in taurinā frontem arietaſſet, tā atroci ictu repercuſſus eſt. Vt fere moriēs hæc diceret: Stultus ego, quid egi? Cur tā potentē aduerſariū auſus ſū lacesſere, cui me imparē creauit natura.

Fabula indicat, cum potentioribus non eſſe certandum.

De Vidua & Aſino viridi. 80

VIdua quadam cælibatum exoſa, nubere cupiebat, ſed non audebat, verita vulgi irriſiones, qui maledictis eas ſolet inceſſere, quæ ad ſecundas trāſeunt nuptias. Sed commater eius, quàm contemnenda eſſent populi voces, hac arte monſtrauit. Iuſſit enim aſinum album quem vidua habebat viridi colore depingi, & per omnes vrbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes inuaſerat, vt non ſolum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolita moti, aſinum animi gratia comitarentur. Deinde cum huiuſmodi animal quotidie per vrbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eueniet tibi. Si enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi, deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinat eſſe miraculum.

De Aquila filios cuniculi rapiente. 81

AQuila in altiſſima arbore nidulata, catulos cunieuli, qui non longè illinc paſcebantur, in eſcā pullorum

ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, vt ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa eum vt puſillum, & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris vnguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere nō dubitauit. Tum cuniculus filiorum morte commotus hanc iniuriam minimè impunitam abire permiſit. Arborem vim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitùs effodit. Quæ ictu impulſu ventorum procidens pullos aquilæ adhuc implumes, & inuolucres in humum deiecit, quæ à feris dilapſi, magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias vlciſcantur.

De Lupo piſce fluuij, maris regnum affectante. 82

LVpus piſcis erat in amne quodā, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros eiuſdē flummis piſces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebātur honore. Quare in ſuperbiam elatus, maiorem principatū cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingreſſus eſt mare, vt eius regnum ſibi vendicaret. Sed offendens delphinū mirę magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo inſectatus eſt, vt aufugiens vix amnium oſtium ingrederetur vnde amplius non eſt auſus exire.

Hæc fabula nos admonet, vt rebus noſtris contenti ea non appetamus, quæ noſtris viribus ſunt longè maiora.

De Oue pastori conuitiante. 83

OVis conuitiabatur pastori, quòd non contentus lacte, quod in vsum suum, filiorumq; ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium eius trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusq; proiiciam deuorandam. Siluit ouis, maiora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines, in deum excandescere, si diuitias, & filios, ipsis permittat auferri, cum etiã maiora, & viuentibus, & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente. 84

AVriga interrogabat currum, quare rota, quæ erat deterior, strideret: cum cætera idem non facerent. Cui currus: Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueuerunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De viro amicos experiri volente. 85

VIR quidam diues admodum & liberalis, magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnã sæpissimè inuitabat, ad quem libentissime accedebãt. Volens autẽ experiri, an in laboribus, & periculis sibi fideles essent, omnes pariter conuocauit, dicens, obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat. Quare correptis armis secum irent vt illatas sibi vlciscerentur iniurias. Tunc omnes, præter duos, sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc indicat fabula, aduerſam fortunam amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe carnem leporis cani laudante. 86

VVlpes cùm fugaretur à cane, & iamiam eſſet capienda, nec vllam aliam euadendi viam inuenire poſſe cognoſceret: quid me, inquit, ô canis, perdere cupis cuius caro tibi vſui eſſe non poteſt? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aberat) cuius carnem ſuauiſſimam mortales eſſe commemorant. Canis igitur monitus conſilio vulpis, omiſſa vulpe, leporem inſecutus eſt, quem tamen ob incredibilem eius velocitatem capere non potuit. Paucis poſt diebus lepus conueniens vulpem vehementer eam accuſabat. Verba enim eius audierat, quòd ſe cani demonſtraſſet. Cui vulpes: Quid me, accuſas, lepus, qua tantopere te laudaui? Quid diceres, ſi te vituperaſſem?

Hæc indicat fabula, multos mortales ſub laudationis ſpecie, alijs perniciem machinari

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Ioue petentibus. 87

LEpus & vulpes à Ioue petebant, hæc, vt calliditati ſuæ pedum celeritatem, ille, vt velocitati ſuæ calliditatẽ adiungeret. Quibus Iupiter ita reſpondit: Ab origine mundi è ſinu veſtro liberaliſſimo ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: Vni autem omnia dediſſe, aliorum fuiſſet iniuria.

Hæc indicat fabula, Deum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, vt quiſque eſſe debet ſua ſorte contentus.

De

De Equo inculto, & veloci, & cæteris eum irridentibus. 88

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter vnum, quem cæteri incultum, & ad huiuſmodi certamen ineptum irridebant, nec vnquam victorem futurum inopinabātur. Sed vbi currendi tempus aduenit, & dato tubæ ſigno cuncti è carceribus exiuere, tum demum innotuit quanto hic paulò ante irriſus, cæteros velocitate ſuperaret. Omnibus enim aliis poſt ſe longo interuallo relictis, palmam aſſecutus eſt.

Fabula indicat, non ex habitu, ſed ex virtute homines iudicandos.

De Ruſtico, per vocem hœdi ad iuriſconſultum admiſſo. 89

RVſticus quidam graui lite implicitus, ad quendam iuriſconſultum acceſſerat, vt eo patrono ſeſe explicaret. At ille aliis negotiis impeditus, renunciari iubet ſe nõ poſſe nunc illi vacare, quare abiret aliàs rediturus. Ruſticus qui huic, vt veteri fidoq́, amico plurimum fidebat, pluries rediens, nunquam admiſſus eſt. Tandem hœdum adhuc lactantem, & pinguem ſecum deferens, ante ædes iuriſperiti ſtabat, & hœdum vellicans illum balare cogebat: Ianitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita hœdi voce, ianuam illicò aperiens hominem introire iubet. Tunc ruſticus ad hœdum conuerſus, gratias, inquit, ago hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficiléſque eſſe, quas munera non aperiunt.

De

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo. 90

ADolescens quidam vxorẽ duxerat, & ipsam quoque adolescentulam, formosam admodum & libidinosam, cuius effrenæ libidini dum satis facere cupit, ita lumbos exhausit, vt paucis post diebus macilẽtus fieret, & mortuo magis, quàm viuo similis videretur. Non ingredi, non stare, non aliquod opus facere poterat, sed vt senex quidã, apricatione gaudebat. Dum ergo in apricostans loco, calore solis sese calefaceret, accidit vt venatores, qui lupum fuerant insectati, illac iter haberẽt: quos cum adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant. Ob incredibilem inquiunt, illius velocitatẽ illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Vxorem profectò hic lupus habere non debet. Si enim vxori iunctus esset, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeò robustum, & fortem, quem nimius Veneris vsus non infirmum, & debilem reddat.

De sene iuuenem poma sibi surripientem saxis deijciente. 91

SEnex quidam iuuenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, vt ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cum in cassum verba funderet, iuuene eius ætatem ac verba cõtemnente, non in verbis tantum, inquit, verum etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum iacere cœpit. Quod iuuenis conspicatus, in vehementẽ risum effusus est, & senẽ delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tũc senex omnia experiri cupiens

cupiens, quando, inquit, verborum, & herbarum vires aduersus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt esse virtutem: lapidesq; quibus gremium impleuerat, in iuuenem iaciens, illum descendere, & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia, cantum accipitri pro vita pollicente. 92

LVscinia ab accipitre famelico comprehensa, cum modo se ab eo deuorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat, vt se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedem sese relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset? Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas. Sine tuis enim cantibus viuere, sine cibo non possum.

Hæc fabula inuit vtilia iucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente. 93

LEo cùm socios adsciscere sibi vellet, multaq; animalia sese illi adiungere optarent, idq; precibus, & vatis exposcerent, cæteris spretis cum porco solum societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit: Quia hoc animal adeò fidum est, vt amicos & socios suos in nullo quantumuis magno discrimine vnquam relinquat.

Hæc fabula docet eorum amicitiam appetendam, qui aduersitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De

De Culice cibum, & hospitium ab ape petente. 94

CVlex hyberno tempore, cùm fame, & frigore se periturum conijceret, ad apum accessit aluearia, ab eis cibum, & hospitium petens. Quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis: At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, vt liberos nostros his artibus erudiamus quę eos ab inopia valeãt vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum aduersus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab vrso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre posset, quos ibi inter ceteros milites adesse cernebat, respondit: asinus, tuba suæ clangore milites ad pugnam concitabit, lepus verò ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliquare nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos columbæ necauerant. 96

ACcipitres inuicem inimici quotidie decertabant, seque odijs occupati alias aues minimè infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis, compositure. Sed illi vbi inter se amici effecti sunt, ceteras aues imbecilliores, & maximè columbas vexare & occi-

dere

dere non desinebant. Tunc secum columba, quàm vtilior accipitrum discordia quàm concordia nobis erat.

Hęc monet fabula, malorum inter se odia ciuium alenda potiùs, quam extinguenda, vt dum inter se digladiantur, viros bonos quietè viuere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente. 97

VIr quidam prudens vxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam noua nupta accensam à paterna domo efferret, rursusq; mariti domum ingressura accendit, & introferret: Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum, in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulieres ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prętore repetundarum damnato. 98

PRætor, qui prouinciam, cui præfuerat, expilauerat, repetundarum damnatus fuerat. Cumq; egrè ablata restituerat, dicebat quidam è prouincialibus, hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes mira voluptate afficiuntur, cum autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda, ne illa deponere coacti mœrore conficiamur.

De Sene mortem differre volente. 96

SEnex quidam mortem, qui eum è vita raptura aduenerat, rogabat, vt paululum differret, dū testamentum

tum conderet, & cætera ad tantũ iter neceſſaria præ-
pararet. Cui mors: Cur non, inquit, hactenus præpara-
ſti toties à me monitus. Et cùm ille eam nunquam à ſe
viſam antea diceret: Cum, inquit, non æquales tuos
modò quorum nulli ferè iam reſtant, verùm etiam iu-
uenes, pueros, infantes quotidie rapiebam, nonne admo-
nebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebeſcere, audi-
tum minui, cæteróſque ſenſus indies deficere, corpus
ingraueſcere ſentiebas, nónne tibi me propinquum eſſe
dicebam, & te admonitum negas? Quare vlterius dif-
ferendum non eſt.

Hæc fabula indicat ita viuendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

De Viro auaro, ſacculum nummorum alloquente. 100

Vir quidam auarus, qui ingentem aureorum acer-
uum male partum relicturus, moriebatur, interro-
gabat ſacculum nummorum, quem morienti ſibi inſer-
rat afferri, quibus voluptatem eſſet allaturus? Cui ſac-
culus: Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tan-
to ſudore quæſitos, in ſcortis & conuiuijs profundent,
& dæmonibus qui animam tuam æternis ſupplicijs mã-
cipabunt.

Hæc indicat fabula ſtultiſſimum eſſe in eis laborare, quæ alijs gaudium, nobis autem ſint allatura tormentum.

FINIS.

PETRI PAVLI PHANTINI DE Tradotio in Hecatomythion consummatiſs. Viri Laurentij Abſtemij Maceraten. Tetraſtichon.

Quod nemus Heſperidũ, Panchaia, Bactra, Sabæi,
Eliſium quod habet, quod Tagus, Auſter, Arabs:
Cuncta tuo Abſtemi naſcuntur ſponte virẽto,
Cuius habent ſiliquæ ſeria, non apinas.

IOANNIS ANTRACINI MACEraten. in Hecatomythion clariſſimi viri Leurentij Abſtemij, Maceraten. Tetraſtichon.

Doctiloquos aliys ſcriptis ſuperare Latinos
Quare, ſumus lepidis Græcia docta pares.
Te Xanthi ſeruus technis celebrauit amœnis.
Non minus Abſtemij nos decorauit opus.

LAVRENTII VALLENSIS IN 33. Fabulas Aeſopi, è Græco in Latinum ſermonem ad clariſſimum virum Renladum Fonaleda præfatio.

PRomiſeram nuperrimè tibi coturnices, quas ipſe venatus eſſem, miſſurum. Eas capere, vt homo venandi inſuetus, cum non poſſem, ad venationem meam, id eſt, literas, me conuerti, & fortè ad manus venit libellus Græcus, ex præda nauali, 33. Æſopi fabellas cõtinens. Has omnes bidui labore venatus ſum. Mitto igitur ad te ſiue fabellas, ſiue manis coturnices quibus te oblectare

tare possis, ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumque Antoninum, orbis terrarum principes, audo coturnicũ delectatos accipimus, profectò tu vir, literarũ amantissimus, literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis Octauiano aut Antonio, pugnacem aliquam harũ auium dono dedisset, iucundã illis rẽ gratamq; fecisset: ego quoque tibi iucundus, gratusq; ero, qui plus triginta eius generis aues dono mitto pugnaces, victrices, etsi forte hoc te magis iuuat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ, & alũt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne domum suam laudare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices veras, quam has fabulas malis, rescribe. Mittam namque non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe Caieta. Kalend. Maij. Anno. 1538.

De Vulpe, & Capro.

VVlpes, & caper sitibundi in puteum descenderent, in quo cùm perbibissent, circumspicienti reditum capro vulpes ait: Bono animo esto caper. Excogitaui namque quo pacto vterque reduces simus. Si quidem tu erigas tẽ rectum prioribus pedibus ad parietem admoto, cornuáque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuáque tua transiliens, & extra puteum euadens, te istinc postea adducam. Cuius consilio fidem habenti capro, atq; vt illa iubebat, obtemperanti, ipsa e puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatq; nihil de hirco curæ habens. Caterùm cum ab hirco vt fœdifraga incusaretur, respondit: Enimuero hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est cetorum in mento, non prius in puteum descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc

Hęc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe, & Leone.

VVlpes nullum ante leonem conspicata, cùm illi alter ex improuiso obuiasset, ita aspectu eius expauit, vt parùm abfuerat, quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad aspectum quidem leonis exterrita, sed non ita vt prius. Tertiò autem cùm leonem eundem esset intuita, non modò non exterrita, sed etiam fidenter adiens, secum collocuta est, & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conuersatio facit, vt quę maximè horribilia & formidanda sunt, neque horrida, neque formidolosa videantur.

De Gallo, & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cùm haberet, mercatus est perdicem, eámque alendam, & in societatem gallorum dedit vnà cum illis saginandam, eámque galli prę se quisque mordicant, abigebantque. Perdix autem apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi verò non ita multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuóque percutientes, recreata à mœrore, inquit: Equidem posthac non afflictabor amplius, videns eos inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, virum prudentē debere æquo animo ferre cōtumelias ab alienigenis illatas, quas videt ne à domesticorū quidem iniuria abstinere.

De Vulpe, & capite reperto.

VVlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnemque supellectilem

lem ſcrutaretur, reperit è marmore caput ſcienter fabrefactum, quod cùm in manū ſumpſiſſet, inquit, ô caput cum magno ſenſu factum, nullum ſenſum obtinens.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatem habent, animi induſtriam non habent.

De Carbonario, & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonem inuitauit, qui eò loci proximè veniſſet, vt ijſdem in ædibus vnà habitaret, ad quem fullo, ô homo, nō eſt iſtud factum conducibile. Vereor enim ne quicquid candefaceerem, id omne tu carbonaria aſpergine fuſcares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

De Viro iactabundo.

VIr quidā aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reuerſus fuiſſet, cum multa in alia diuerſis regionibus à ſe viriliter geſta iactabundus prædicaret, tū verò id maximè, quod Rhodi omnes incertamine ſaliēdi ſuperaſſet. Eiuſdē rei Rhodios qui affuerant teſtes eſſe. Ad quem vnus aſſiſtentium reſpondens, inquit, ô homo, ſi verum iſtuc eſt, quod loqueris, quid tibi opus eſt teſtibus? Ecce hic Rhodius, ecce hic certamen ſaliendi.

Hæc fabula innuit, quod vbi vera teſtimonia adſunt, nihil opus eſt verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinoroſus Delphos ſe contulit, Apollinem tentaturus, habenſque paſſerculum ſub pallio quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum dicens: Quod habeo in dextera, vinítne an mortuū eſt? prolaturus paſſerculum viuum, ſi ille mor-

tuum

tuum respondisset: rursus prolaturus mortuũ, si viuum respondisset. Occidisset enim statim sub pallio clàm priusquam proferret. At deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit: O consultor, vtrum manis facere (penes te nam arbitrium est) facito, & siue viuum, siue mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem diuinam, nihil neque latere, neque fallere.

De Piscatore.

PIscator quidã demissis in mare retibus, extulit smaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorẽ obsecrabat: Noli me in præsentia iam capere pusillam, & minutam: sine abire, & recrescere, vt postea sic adulta commodo maiore potiaris: Cui piscator inquit: Ego verò amens sim, si lucrũ, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittã spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem maiorem præsentem & certam, licet paruam non amplectatur.

De Equo, & Asino.

VIr quidam habebat equum, & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo. Si me saluum vis, relena à me partem oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus iumentorum, omnes, quas portabat asinus sarcinas, simúlque corium quod a mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit. Vah mihi iumentorum infœlicissimo, quid mihi misero mali euenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, insuper & illius corium.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes esse minoribus, vt vtriq; sint incolumes.

De Viro, & Satyro.

Vir quidam cum Satyro amicitiam inierat, qui cum edendi gratia sederent, exorta cœli tempestate ac frigore, vir manus ad os admouẽs anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, calore algentes manus refocillo. Paulóque post calidiore edulio, cum vir iterum ad os manum cum edulio admouens, calorẽ cibi tenui inspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem & id faceret. Respondente autem viro, vt refrigerem edulium. Atqui ego, inquit Satyrus, tecum post hac amicitiam nõ exercebo, qui ex vno ore, & calidũ promis, & frigidũ.

Hæc fabula innuit, deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps vita est, & non simplex sermo.

De Vulpe, & Pardo.

Vlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo suã versicolorem pellẽ extollente, vulpes cum suã præponere nõ posset, inquit: At quantò ego speciosior, quæ nõ corpus, sed animum versicolorem sortita sim.

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in fœminam mutata.

Felis quadam delitium formosi erat cuiusdam adolescentis. Hanc ille, vt in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli, conuertit bestiã in speciosam puellam, cuius forma inardescens adolescentulus, adducit illam secũ domum, quibus considentibus in cubiculo, Venus volens periculum

sum

lum facere, nunquid illa cum corpore mutasset & mores, murem immisit in medium. At illa, & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgès, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tum dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Hæc fabula innuit, sceleſtos homines etsi conditionem, ſtatúmque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola, & Canibus.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehẽſus, deficientibus cibarijs, primùm interfectis ſingulis ouibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & capra: poſtremò operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes quum animaduertiſſent, inter ſe colloquuti ſunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugã. Si enim operarijs bobus dominus noſter nõ pepercit, ne nobis quidẽ parcet.

Hæc fabula innuit, fugiendos eos eſſe, cauendóſque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, iuſſit faſciculum virgarum ſibi afferri. Aderãt autem filij illic ſedentes. Qui cùm allata eſſent, colligauit omnes in vnum faſciculum, iuſſitq; ſingulos filiorum faſciculum capere, atq; confringere. Illis verò confringere nõ valẽtibus, ſoluens poſtea faſciculum, tradidit ſingulas ſingulis eis frangendas, atq; illis ſtatim facileq; frangentibus, intulit: ita & vos filij mei, ſi perſeueraueritis vnanimes, præſtiteritis inexpugnabiles vos hoſtibus, & inuictos præbebitis.

Sin minus, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas facere, vel concordia incrementum vel diſcordia iacturam.

De Muliere, & Gallina.

MVlier quædam vidua habebat gallinam, quotidie ſingula oua parientem. Sperans autem pro ſingulis bina oua pariturã, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne vnum quidem ouum parturire poterat.

Hæc fabula innuit, quòd homines propter luxum, & copiam rerum marceſcentes, ab inſtituto retardantur.

De homine, quem canis momorderat.

ADmorſus à cane quidam, circuibat ſingulos, corrogans curationem, nactuſq; eſt quendam, qui cognita mali qualitate, inquit: Si tu quidẽ ô homo connaſcere vis, ſume cruſtulã panis madefactam in ſanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendã. Cui ille, deinceps inquit: Ego mehercule ſi iſtuc fecero, dignus ſim, qui ab omnib. huius vrbis cãib. præmordear.

Hæc fabula innuit, improbos homines quum maxima beneficia acceperint, tum maximè ad maleficia animari.

De Duobus Amicis, & Vrſo.

DVobus amicis vnà iter facientibus, ſit vrſus obuiam, quorum vnus perterritus in arborem ſcandens latuit, alter verò quum ſe imparẽ vrſo fore, & ſi pugnare vellet ſuperatum iri intelligeret, procidẽs ſimulabat ſe mortuum eſſe. Vrſus autem aduenies, aures

ceipitium olfaciebat. Illo qui ſtratus iacebat, vſq; continente reſpiratione, ita mortuum eſſe credens vrſus, abijt. Aiunt enim vrſum non ſauire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat deſcendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem vrſus ſecum eſſet loquutus. Cui amicus inquit: Admonuit me, ne poſthac cum huiuſmodi amicis inter faciam.

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos qui periculoſo in tempore, ab auxilio pręſtãdo reuocant pedem.

De Adoleſcentibus, & Coquo.

DVo adoleſcentes obſonium à coquo mercati cõmuniter erant. Cæterùm quum coquus, quibuſdam negotijs domeſticis intenderet, vacaretque, alter adoleſcentium partem obſonij in alterius ſinum immiſit. Conquerenti, qui carnem ſuſtulerat, iurabat ſe non habere: qui verò habebat, iurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellecta adoleſcentium aſtutia, inquit: Etſi me latet fur, tamen eum, quem iuraſtis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus.

De Arundine, & Olea.

DIſceptabant arundo, & olea, de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidẽ probra arundini ingerebat, vt fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam quum ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur, reflectebaturq; : olea verò quum violentia ventorum reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos qui ferocioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe ijs qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen, qui in militia ſignum caneret. Is interceptus ab hominibus, ad eos, qui circũ ſiſtebant, proclamabat. Nolite me, ô viri, innocuum, inſontemq; occidere. Nullum enim vnquam ego occidi. Quippe nihil aliud, quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cũ clamore reſponderunt. Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd quum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad iniquè agendum.

De Aucupe, & Vipera.

AVceps quidã, ſumptis aucupatoriis retibus ad venandum proceſſit, viſoque palumbo in cacumine arboris ſedẽte, compoſitas artificioſe arundines cum retibus ad auem clanculùm admouebat, ſperans illã ſe venari poſſe. Quod cum egit, in altum intuens iacentem viperam pedibus preſſit, quæ exaſperata dolore hominẽ momordit. At ille iam deficiens, me miſerum, inquit, qui dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo.

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare, ſæpè tamen ab alijs idem ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

CAſtor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, eiuſq; genitalia ad artem medicam ſane vtilia eſſe, vbi videt indagantibus hominibus ſe captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, eaq; in ſequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit.

Hæc

Hæc fabula innuit, huius exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute, nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus quum delphinum inſequentem præcipiti curſu fugaret, & iam-iam capiẽdus eſſet, in anfractum quendam ſe intruſit. Delphinus quoq; ad alterũ ſimilem, impetu ipſo illiſus eſt, ad quem Thynnus reſpiciens iamq; expirantem videns, inquit, iam mihi mors non eſt moleſta, videns eum qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam inſiliit in macellã, lanio in alia re occupato, erepto pecoris corde fugiebat. Ad quẽ lanius conuerſus, fugientem aſpiciens, inquit: O Canis, vbicunque fueris, te obſeruabo. Non enim ſuſtuliſti, ſed mihi cor dediſti.

Hæc fabula innuit, iacturam ſemper eſſe hominibus doctrinam.

De Vate quodam.

VAticinator quidam in foro ſedens, ſermocinabatur. Cui quidam denunciat fores domus eius effractas eſſe, omniaq; direpta, quæ in domo fuiſſent. Ad quod nuncium vaticinator gemens, properanſq; curſu, ſe domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certe tua ipſe non diuinaſti.

Hæc

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui res ſuas non re[ct]
adminiſtrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent
prouidere, & conſulere conantur.

De Ægroto, & Medico.

*ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quomo[do]
modo ſe habuiſſet, prater modum, reſpondit, in ſu[do]
dorem ſe fuiſſe reſolutum. Cui medicus: Iſtud, inquit,
bonum eſt. Altero autem die iterum interrogatus, qua[m]
nam modo ſe haberet, reſpõdit, algoribus correptus, di[u]
vexatus ſum, & id quoq; medicus inquit, bonum eſt.
Tertio quum ab eo medico interrogaretur reſpondit
Profluuio corporis debilitatus ſum. Iſtud etiam bonum
eſt, inquit medicus. Poſtea autem à familiari quodam
interrogatus quo modo habes ô amice, reſpondit: Etiam
atque etiam benè habeo, ſed morior.*

Hæc fabula innuit, arguendos aſſentatores.

De Aſino, & Lupo

*ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conſpectoq;
lupo ait. O lupe, en pra cruciatu morior, futurus eſ-
ca aut tua, aut vulturum, aut coruorum. Vnum modo
abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, ut
moriar ſaltem ſine cruciatu. Tunc lupus ſummis den-
tibus aculeũ mordicus prehendens, eduxit. Aſinus ve-
rò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit
fractiſq; illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit: lu-
pus ſeipſum accuſante, ac meritò ſibi id euenisſe dicente,
quod qui didicerat eſſe lanius iumentorum: nunc illo-
rum volebat eſſe chirurgus.*

Hæc fabula innuit, quòd qui ſua artificia deſe-
runt, transferentes ſe ad alia, ipſis non apta, & in
deriſum veniunt, & in diſcrimen.

De

De Aucupe, & Merula.

AVceps tetenderat volucribus retia, quod eminus intuente merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Illa respondit, se condere vrbem, abiitq; longiùs, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens & accedens ad escam iuxta retia appositã, capta est: accurrente aucupe, inquit. O homo, si tu quidem talem vrbẽ condis, haud multos inuenes habebis incolas.

Hæc fabula innuit, eò maximè modo rem priuatã & rempublicã destrui, cũ prędides sæuitiã exercẽt.

De Viatore & Pera inuenta.

VIator longum ingressus iter vouit, si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturum. Inuenta autem postea in itinere pera, palmularum amygdalarumque plena, comedit omnes palmulas, amygdalasq;. Sed harum nucleos, illarum putamina, & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens: Habes Iupiter, quod tibi voueram. Quod enim inueni, eius & interiora, & exteriora tibi offero.

Hæc fabula innuit, auarum propter pecuniæ cupiditatem etiam dijs moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ, à qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autẽ tempore cœpit furari maiora. Tandem à magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium. Matre verò sequente ac vociferãte, roganit ille satellites, vt paulisper cũ ea ad aurẽ loqui permitterent, quib. permittentibus & matre festinabunda aurem ad os filij admouente, ille auricu-

culam matris dentibus auulsit. Cùm mater, cæteriq; increparent non modò vt furem, sed in parentem suum impiũ, inquit. Hæc mihi vt perderer, causa extitit. Si enim me tabellã alphabetariã furatã castigasset, nequaquã ad vlteriora progressus, nunc ad supplicium duceret.

Hæc fabula innuit, quod qui inter initia peccandi non coercentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat, qui cùm videret mare tranquillum, incessit cupido nauigationem faciendi ad mercatum. Itaq; venundatis ouibus, emptisque palmarum sarcinis, nauigabat. Oborta autẽ vehementi tempestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, vixque euasit exonerata nauis. Paucis post diebus veniente quodã & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo, adeóque immotum sese fore ostendit.

Hęc fabula innuit, eruditiores effici homines, damno atque periculo.

De filio cuiusdam senis & Leone.

FIlium senior quidã haberet vnicum generosi animi, & venaticorum canum amatorem, hunc per quietem viderat à leone trucidari, territus ne forte somnium hoc aliquando sequeretur euentus, extruxit domũ quandam, quàm politissimã & laquearibus ac fenestris amœnissimam: illuc inducens filium assiduus illi custos inhærebat. Depinxerat enim ea in domo ad delectationem filij, omne animalium genus, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat.

bebat. Quadam autẽ vice propius ſtans leoni inquit: O truculentiſſima fera: propter inane ſomnium patris mei in hac domo aſſeruor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens manum parieti incuſſit, oculum leoni euere volens, & in clauo qui illic latebat offendit, qua ex percuſſione manus emarcuit, ſuccreuitq; ſanies ac febris ſubſecuta eſt, breuique tempore adoleſcens eſt mortuus. Ita leo adoleſcentem occidit, nihil adiuuante patris ſophiſmate.

Hęc fabula innuit, quę ventura ſunt, deuitare poſſe neminem.

De Caluo crines externos gerente pro natiuis.

CAluus quidam mentitos crines gerẽs dum equo vehebatur, ecce ſibi validior ventus illos de capite ſuſtulit: riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur, & ille mutuo riſu ad illos inquit: Quid mirum, ſi crines, qui non erant mei à me receſſerunt? Illi quoque receſſerunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc fabula innuit, nos non debere mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à natura non accipimus, nõ poteſt nobiſcum perpetuò manere.

FINIS.

ÆSOPI FABVLATORIS CLAriſs. apologi è Græco, Latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

ÆSopus fabulator clariſſimus, natione quidem Phrygius, fortunà verò ſeruus, fuit colore niger ac facie ſupra modum deformis. Is quia beneficus ſemper

per in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi
sistens, largita est loquelã (nam ab initio blatero fu
sapientiamq; ac variarum fabularũ inuentionem, q
porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vi
Nam animalia bruta fingit agere ea quæ hominũ s
actiones, quas ita ante oculos ponit, quod audienti
animos incitat ad virtutem, nec vlli sunt hominũ m
res, quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitu
fabulas, si quis rite gustauerit, quã viam sequi, quam
que vitare debeat in priuatis, in publicisque negotiis
facile comperiet. Nam imprimis fabulam narrat, tu
quid fabula significat compendiosius exponit, atque or
dinem alphabeti in Græco secutus, qui in Latino ser
mone seruari non potest, hic sumit initium.

De Aquila, & Vulpe.

AQuila, & vulpes conflata inter se amicitia in pro
ximo habitare constituũt: firmiorẽ amicitiã ex fre
quenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila ni
dũ alta super arbore instituit. Vulpes verò arborẽ pro
pe inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierũ cũ
vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aqui
la & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans vulpis cu
tulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes
reueniens, cognita filiorum morte atroci, valde tristata
est, & cum aquilã vlcisci non posset quia quadrupes ex
istens volucrem persequi nequibat: quod vnum miseris
ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi
imprecatur: tantum in odium violata vertitur amici
tia. Contigit igitur illis diebus ruri capram immola
ri, cuius frustum vnà cum carbonibus accensis aquila
ari-

arripiens sustulit ad nidum, sed vento vehementius spirante, nidus qui ex fœno ac materia exili, aridáque cõfectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiẽs, in aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamuis eorum quos læserint, vltionem declinent, Dei supplicium non tamen effugiunt.

De Aquila, & Coruo.

AQuila celsa ex rupe devolans agnum ex omni grege arripuit, quam rem cùm coruus conspicatur, æmulatione motus, vehementi cum strepitu, ac stridore, devolat in arietem, atque vngues in arietis vellus ita implicat, quod inde etiam motu alarum, se explicare non potest. Hunc pastor cùm ita implicitum videt accurrẽs coruum comprehendit, atq; alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quispiam coruum rogaret, quenam volucris esset, coruus ait: Prius quidem quoad animum, aquila fui, nunc verò me coruum esse certò cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila, & Scabrone.

AQuila leporẽ persequebatur, ac lepus consilij inops, quem tempus obtulit scabronem vidẽs ab eo auxilium implorauit, cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde cùm aquilam propinquantem scabro conspicatur, eam precatur ne suum eripiat sibi seruum. At aquila scabronis prauitatem contemnens

eorã lepore exedit. Verùm ſcabro ſuæ iniuriæ memor, vbi aquila nidificaret, obſeruat. Ecce aquila oua parit, ſcabro alis elatus ad aquilæ nidũ volat atq; oua deuoluens humi deiecit. Aquila iactura ouorum mœrore ciciata euolat ad Iouem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendũ ſibi tutũ dari precatur. Iupiter ei cõcedit vt cum tẽpus adeſt, eius in ſinu pariat oua. Hoc ſcabro præuidẽs, globũ è ſtercore cõfecit, atq; ſurſum euolãs, in Iouis ſinũ demiſit: Iupiter volẽs è ſinu globum excutere, oua aquilæ ſimul excuſſit. Ex tũc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullus porrò eſt contemnendus, quoniam nemo eſt qui iniuriam accipiat, quin cum tempus datur, ſe vlciſci quærat.

De Philomela, & Accipitre.

Philomela, cum alta quercu ſederet, more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum quæritans cùm inturetur, repentè aduolat, illámq; rapit: ac philomela cùm ſe interitum iri videt, accipitrẽ precatur, vt ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum eius ventrem ipſa ſatis minima ſit, ſed pro ſaturitate ſua vt ad maiores aues ſe vertat, opus profectò fore. Eã accipiter toruè conſpiciens, ait, ſtultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum, illum demitto, ampliori ſpe paſtus.

Fabula ſignificat, quod qui omittunt id, quod manu tenent, rerum maiorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe, & Trago.

Vlpes, & tragus ſitientes in puteum deſcenderunt. Verùm enim poſt potum, cùm egreſſum conſpiceret hircus,

hircus, vulpes ei comiter ait: Bono sis animo: nam quid saluti nostræ opus sit, probè animaduerti: Etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus, coruibusq; muro adhærebis, tuas ego scapulas, cornuaq; conscendens, cùm egressa puteum fuero, te per manus comprehendens, hinc desuper trahã. Huic caper prompte deseruiuit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei, capro illudebat. At dum caper illum incusat sibi pacta haud seruasse, ei facetè vulpecula inquit: Si ea caper sapiẽtia præditus esses quo pilorum ornatu istæc tua barba referta est, nõ prius in puteũ descendisses, quã egressum pensiculatè vidisses.

Fabula significat, quòd homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe, & Leone.

VVlpes quæ nunquam viderat leonem, cum illi fortè obuiasset, adeò pertimuit, vt mortem pene obiret. Rursum illum cùm aspexisset, pertimuit, sed minimè, vt primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit ausa coràm disserere.

Fabula significat, quòd rerum terribilia, vsus & consuetudo domestica facit.

De Cato, & Gallo.

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret quî eum comedere posset, illum criminari cœpit quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permitteret quiescere mortales. Gallus excusabat quòd id ageret ad eorum vtilitatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait: Impius es, ac supra modum sceleſtus, qui agis continuò contra na-

turam, cùm nec à matre, nec à ſororibus te abſtineas ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus item defendebat, quod domini ſui quæſtus gratia id quoque ageret: Enimuero ex huiuſmodi coitu gallinæ pariunt ouа. Tunc inquit catus, excuſationibus licèt abundes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula ſignificat, quòd qui prauus exiſtit natura, cum ſemel delinquere animo propoſuit, quamuis cau. ..ſit prætexus, à prauitate tamen non deſiſtit.

De Vulpe ſine Cauda.

VVlpes vt è laqueo euaderet, abſciſſa cauda, cùm è pudore vitam ſibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere vulpes, vt ſub communis cõmodi ſpecie, ſibi ſingulæ caudã abſcinderent, & ſic ſuum dedecus leuaret. Itaq; ad vnũ vulpibus congregatis ſuadet, vt caudam ſibi abſcindant, diſſerens caudam non modo dedecori vulpibus eſſe, ſed oneri graui atque inepto. E vulpibus vna ei facetè reſpõdit. Heus ſoror, ſi res ſua tibi ſoli conducit, hoc itidẽ aliis conſulere haud æquũ eſt.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie, ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De Piſcatore, & Smaridè Piſculo.

PIſcator, qui mari rete tetendit, eo ſmaridem cæpit piſciculam, quæ parua adhuc ætate piſcatorem orabat: vt dum grandis eſſet atque maiorem quæſtum ex ea aſſequi poſſet, ei vitam donaret. Huic piſcator lepidè reſpondit: Ego quidem mente carerẽ, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem amplioris ſpe quæſtus.

Fabula

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum esse dimittere.

De Vulpe, & Rubo.

VVlpes cùm sepem quandam ascenderet, vt periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit, & cum grauiter saucia foret, gemẽs, inquit ad rubum. Vt me iuuares, cùm ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus: Errasti vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo catera capere consueuisti.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus à natura datũ est obesse, potius quàm alijs prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo.

VVlpes, & crocodilus de nobilitate contendebãt. Cum crocodilus multa pro se adduceret, & supra modũ se iactaret de splendore progenitorum suorum, vulpes ei subridens ait: Heus amice, & si hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quod multis iam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe, & Venatoribus.

VVlpes venatores effugiens, ac per viam currendo iam defessa, hominem casu reperit lignarium, quem rogat, vt se quoquo loco abscõdat. Ille tectoriũ ostendit. Vulpes haud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores, lignarium, si vulpem viderit, rogãt. Lignarius verbis quidem se vidisse negat, manu verò, vbi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim

venatores, re haud percepta statim abeunt: vulpes ut illos abijsse prospicit, se è torio egrediẽs tacitè recedit. Lagnarius vulpem criminatur, quòd cùm saluum fecerit, nihil sibi gratiarũ agat. Tunc vulpes se conuertens, illi tacitè ait. Heus amice, si manuũ operã, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, malum [illegible]en & improba præstat.

De [illegible]s, & Perdice.

GAllos quàmplures cum quis domi haberet, quam gemerat perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli illam infestarent rostrísque percuterẽt, perdix ea iniuria vehementer perdoluit, putans quia aduena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum ad inuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione, ait: De catero equidem haud tristabor, postea quam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quòd homines sapientia prædili moderato animo ferunt iniurias, ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe, & Larua.

VVlpes citharœdi domum ingressa, dum quæ domi parata sunt: sagaciter explorat, larua caput reperit arte industriosa compositum, quod manibus capiẽs, ait: O quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quòd non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

De homine, & Ligneo Deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, enim orauit, vt boni quippiam sibi tribueret, sed quanto

magis

magis orabat, eò res domi angustior erat. Deũ ille, cõcitus ira, cruribus capit & caput perieti percutit. Exciso igitur capite multum auri exilijt, quod homo colligens, ait: Peruersus nimium es, atq; perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuisti, percussus verò, & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam, si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cùm cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocauit, eius quoque canis canẽ alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cũ tantũ dapium videret apparatũ, lætus ipse ait: Hodie porro ita me explebo, quòd die crastino comedere nõ indigebo. Hisq; dictis, motu caudæ applaudit. Coquus verò cõspiciẽs, tacitus per caudã capit atq; illũ sæpius rotãs per fenestrã proijcit. Ille attonitus, humo assurgẽs, dũ clamãdo aufugit, cæteri canes sibi occurrũt, atq; rogãt quã opiparè cœnauerit. At ille lãguẽs, ait: Ita potu & dapibus me expleui, quòd quũ exiuerim, viã nõ vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila, & homine.

AQuilam homo quidem cùm cepisset, pennis alarum sibi euulsis, inter gallinas morari demisit. Eã deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tũ aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait: Noli hanc aquilam, vti prius hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquila itẽ pennas euulsit.

Fabula significat, quòd benefacientes sunt quidē remunerandi, improbi verò omni studio vitandi.

De viro agricola.

HOmo quidam agricultor existens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, cupereté, filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocauit, atque inquit: Filij, ego è vita discedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in vinea thesaurum reperire, assumptis lignibus, marrhis, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumé, thesaurum inueniunt. Verùm enim vinea cum probe effossa foret, longè pluret solito fructus produxit, atque illos diuites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario, & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogauit, vt quam pretio conduxerat domum, secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliàs expertus, ait id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VVlpes ingenti fame concita, cùm quodam in tectorio carnis frustum, ac panem reposita perspiceret, tectorium ipsum intrauit, atque tantum comedit, quod ad ingentē tumorem ventrem distendit, & cum ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitum Vulpes aliò transiens illac, cum audiret, illuc accedit, rogatéq, quidnam gemeret? Deinde

de cauſam gemitus edocta, lepide ait: Iſtic manendum eſt, vſque dum eò tenuis efficiaris, quanta eras cùm intrasti. Nam eo pacto facile egredieris.

Fabula ſignificat, quòd nihil eſt tam durum, quod tempus non diſſoluat.

De Piſcatore quodam.

PIſcator quidam piſcandi inexpertus, tibijs ac reti aſſumptis, iuxta maris littus accedit, atque ſaxo quodam ſuper exiſtens, in primis tibicinare cœpit, putans cantu ſe piſces facilè eſſe capturum, verùm cantu cùm nullum conſequeretur effectum, depoſitis tibijs rete in mare demittit, ac piſces cepit perplures. Sed cùm ex reti piſces extraheret, atque eos ſaltãtes perſpiceret, non inſulſe ait. O improba animalia! dum ad tibiam cecini, ſaltare noluiſtis, nũc quia canere ceſſo ſaltus datis aſſiduos

Fabula ſignificat, quòd omnia probe fiunt, quæ fiunt tempore ſuo.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores piſcatum profecti, diúque piſcando defeſſi, fame præterea, & mœrore, quod nihil cepiſſent confecti, cũ abire decernũt, ecce piſcis quidã aliũ fugiens ſe inſequẽtẽ, in nauiculã ſaltat. Illũ piſcatores admodũ læti cõprehendũt, ac in vrbẽ reuerſi grãdi pretio vendunt

Fabula ſignificat, quòd frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non poteſt.

De Viro inope, & infirmo.

HOmo quidã pauper cum ægrotaret, dijs vouit, quod ſi eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri volentes, ſanitatẽ illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cùm boues, quia pauper, nõ habe-

ret, ossa boum centum collegit, eáque super altare disponens, lepidè inquit: Ecce quod voui votum vobis nunc persoluo. At dij illum vlcisci volentes, in somnis sibi assistunt, atque inquiunt: Ad maris littus pergito. Ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnij memor, dum pergit ad litus, incidit in latrones. Captus itaque rogabat, vt se missum facerent quoniam mille auri talenta persolueret eis.

Fabula significat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes cũ pardo de pulchritudine cõtẽdebat; cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait: Ego quidẽ longè formosior sũ iudicãda, quæ nõ corpus, sed animũ varijs notis habeo notatũ.

Fabula significat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam è mari rete trahebant, quod cùm graue esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed vt rete in terram traxerunt pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cùm perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis vatu iam grandis, non inurbanè socijs inquit: Animis estote quietis, quippe lætitiæ soror esse mœstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósque, vt leuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ in aduersis minimè frangitur.

De Ranis, Regem petentibus.

Rana

RAna mœrentes quòd sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, vt regem sibi daret. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse nouerunt, rursum Ioui supplicatum mittunt, vt regem viuum, haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is in diem eum ranas deuoraret, tertiò Iouem ranæ precantur vt regem sæuum, atque immanem ab eis amoueret. Tunc Iupiter inquit: Quem tot precibus regem exorastis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrasse postea nos pœnitet.

De Cata in fœminam mutata.

CAta quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta: Venerem orauit, vt eam in hominem mutaret. Venus illius misserta, in formam hominis mutauit eam, quæ cum longè speciosa esset, amator domum subitò abduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent: Venus experiri cupiens si mutata facie, mutasset & mores, in medium constituit murem, quem cùm illa perspexit, oblita forma, & amoris sui, murē vt caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuò eam in priorem cate formam mutauit.

Fabula significat, quòd homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De sene mortem vocante.

SEnex quidā ligorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longa via defessus esset, fasce humi

mi depoſito, mortẽ vocauit. Ecce mors aduenit, cauſam q; quãobrem ſe vocauerit, rogat. Tunc ſenex, vt hunc lignorum faſcem ſuper humeros mihi imponeres, ait.

Fabula ſignificat, quòd quiſquis vitæ cupidior eſt, licet mille ſubijciatur periculis, mortem tamen ſemper deuitat.

De Muliere, & medico.

MVlier anus cùm ophthalmiam pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ſibi dare promittens, ſi eo morbo curaretur: ſi verò non liberaretur, nihil ei debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti, ſoluere denegat. Quamobrem vocata in iudicium, pactum quidem non denegat, ſed ſe curatam ophthalmia eſſe, id verò pernegat: aiens: cum cæca eram domum multa ſupellectile refertam videbam, nunc cum video, vt medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula ſignificat, quòd homines auaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola, & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanii ſe locauit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris, & ouibus primum veſci cœpit. Cùm verò in diem magis ſæuiret hyems, bobus quoque nec pepercit: Quod facinus cum animaduerterunt canes, inuicem verba faciunt. Quid hic ſtamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamúſne eum nobis parcere vitam qui alimoniæ gratia boues ingulauit?

Fabula

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola, & Filijs.

AGricola quidã quàm plures habuit filios, cõtinua seditione discordes, ac eius admonitiones perpetuò negligẽtes. Cũ fortuna vnà domi omnes sederent, iussit pater virgarũ fascem coràm deportari, atq; natos cœpit hortari, vt integrũ fascem disrumperent. Cùm igitur fascem cũ totis viribus frãgere nõ possent, genitor præcepit, vt soluto fasce singulatim frãgerẽt virgas. Cũ quisq; facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater ait eis. Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, necab inimicis superari poteris. Sed si inter vos seditiones seruabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula significat, quod fortior est vnio, quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere, & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum: putauit mulier more ingenij humani, quod sitis habendi semper solicitat, gallinam illam die bis parituram cogitat, si plus speltæ tradere soleat. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id vnum desit parere ouum. Sic mulier, ex quo magis lucrũ quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plurimum cupiditate rerum præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine, à Cane morso.

HOmo quidam, cùm eum canis momordisset, summo cum studio scisitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atque de medico rogatus,

ait:

ait. Si vis amice fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis, qui te momordit, à vulnere lingua sanguinem tergat, ista cura nihil potius reperiri potest. Alter arridēs venustissimè inquit: Si huiusmodi vtar remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quòd ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus amicis, & Vrsa.

Amici duo dum rus viârũt, vrsa eis obuiam occurrit, qua perspecta, alter eorum territus, vt se saluaret, continuò arborem ascendit, alter cùm vrsæ viribus posse obsistere dubitaret, vti mortuus humi iacuit respinus retinens flatum, atque anhelitum. Cùm nec ore, aut naso respiraret, vrsa eum exanimatum existimans abijt. Dicunt enim à cadauere vrsas omnino se abstinere. Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi diceret vrsa, socium rogauit. Ille vrbano sermone respõdit: Admonitus sum ab vrsa, vt cum huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui cum est opus amicis, subsidia denegãt.

De adolescentibus duobus, & Coquo.

Adolescentuli duo aquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatũ coqua tradiderunt. Obiter coquus dum alijs vacat negotijs, alter iuuenum carnes ea clanculùm accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritãti, qui acceperat, se haud habere iurat; qui verò habebat, se non accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait: Et si fallor equidem à nobis, per

quem verò iuratis, res ista non latebit deum.

Fabula significat, nullum scelus posse latere Deũ.

De duobus inimicis.

DVo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, vna in naui nauigabant. Et cùm alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, vnus in puppi, alter in prora concedit. Orta autem tempestate, quum nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorem, qua pars nauis submergi prius deberet: & cùm gubernator puppim dixisset, ait ille: Mors mihi modò molesta minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quod inimicus, vt inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Canna, & Oliua.

QVænam esset fortior, durior & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebat. Oliua calamo humilitatem obiiciebat, eo quod ventis facile cederet. Huic dicto vnum arundo haud reddidit verbum. Paulo post turbine vehementi aspirans ventus, radicitus euulsit oliuam, totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facile est assequuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controuersia mos est in tempore gerendus.

De Vitula, & Boue.

VItula cùm bouẽ arantẽ perspiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contẽpsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidẽ missus, vitula verò, vt immolaretur, retenta est. Quam rem bos cùm conspicatur, subridens ait: Heus vitula, ideò non laborabas, vt immolareris.

Fabula

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero, & Fortuna.

CVm puer quidam iuxta puteum dormiret, fortuna illuc accedens, illum excitauit, inquiens: Surge, & hinc ocyus abi, quippe in puteum si caderes, non tuam insscientiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd frequens periculum culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De Muribus, & Cato.

DOmo quapiam quòd perplures forent mures, catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc vnum, nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verùm mures cùm se in diem consumi perspicerent, ad vnum coacti, inquiunt secum, de catero inferius non esse descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendum, quo catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus pariete erat. E muribus quispiam deorsum acutè prospiciens, vt catum esse cognouit, haud infacetè ait: Heus amice, & si te felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fictis, & simulatis hominibus nō amplius fidit.

De Simia, & Vulpe.

APud brutorum animalium consilium Simia ita appositè saltauit, quod omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At vulpes inuidens ei, vbi viderat

carnes

carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiam vt ducat, inquit ad eam. Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges. Quare cùm tuus ex lege sit, tute ipse capias illum. Simia vulpis suasu illuc temerè accedens, vt se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait: Heus stulta, quæ, cùm fortuna te ex tulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam aggreditur, temerè in aduersa incidit, ac vulgo ridiculus fit.

De Ceruo, & Leone.

CEruus vehementi siti cùm vexaretur, ad fontẽ proficiscitur, dumq; potat, suã in aqua perspiciens vmbram, valde lætatus est magnitudine cornuũ, ac ramositate: deinde pedes, & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac ceruum persequitur. At ceruus fugã arripiens leonem per campos longè antiebat (Dicunt enim cornorum vires cõsistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur) Quousque igitur leo per campos secutus est ceruum, eũ assequi nõ potuit: Casu verò contigit ceruum nemus intrare, vbi cornibus ad ramos implicitis, cùm fugere non posset, à leone captus, quũ se moriturũ videret: Heu me miserũ, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola, & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, vt grues, & anseres venaretur, qui sata sua continuè depascebant

At

At simul cum illis venatus est pelargum, qui pedē tentus rogat agricolam, vt eam soluat, missamque faciat, cùm non sit grus, nec specie anser, sed pelargus, auium pijssimus, qui parentibus sæpe deseruiat, nec illos in senecta deserat vnquā. Ei agricola subridens ait: Quæ dicis haud me fugiunt. Nam qui sis, probè teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoq; simul est morienda.

Fabula significat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur in crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De Agno, & Lupo.

AGnus in domo bene clausa existens, cùm lupum ad se venientem perspicit, illum conuitijs & maledictis persequitur. At lupus inquit ei: Non tu, sed locus inaccessibilis mihi conuitia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Ioue, & Coruo.

IVpiter volatilibus regem creare volens, diem comitijs auibus indixit, vt qui specioſior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac sua deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, veniunt ad consilium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem quum rogem auibus creare vellet, id aues indignè ferentes, quæque suas à coruo extrahunt pennas. At coruus alienis pennis quum esset exutus, coruus, vt erat, demùm remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pēdet alienis, illis amissis, quisnā ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TVbicẽ quidam tubæ ſonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hoſtibus deinde per inſidias captus, miſeranda voce clamabat: Ne abs re ac fruſtra occidere me velitis. Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud poſſideo. Qui eum vinctum ducebant, huiuſmodi verba contrà reddiderunt. Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quod cum hoſtibus manum conferre deuitas, alios ſonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula ſignificat, quòd grauiori pœna ſunt iudicandi, qui cum ij, ſi iniuriam non agunt, alios ad iniuriam impellunt.

De Fabro, & Cane.

FAber quidã canẽ habebat, qui dum ipſe ferrum cuderet, continuo dormiebat, quum vero manducabat canis ſtatim ſurgebat, & quæ ſub menſa erant deiecta, ceu oſſa, & alia huiuſmodi, ſine mora corrodebat: quam rem animaduertens faber, ait ad canem: Heus miſer quid faciam neſcio, qui cum ferrum cudo, continuò dormis, & ſegnitie teneris. Rurſus quũ dentes moueo, ſtatim ſurgis, & caudam mihi applaudis.

Fabula ſignificat, quòd ſocordes, & ſomnolenti, qui ex aliorum viuũt laboribus, graui cenſura ſunt coercendi.

De Mula quadam.

MVla quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine laſciuiebat, ſecum inquiẽs, Pater mihi equus fuit, qui curſu celerrimus erat, & ego ei per omnia ſum ſimilis. Parum poſt contigit, quod oportuit mulam quantũ potuit currere, ſed cum curſu ceſſauit, heu me miſeram inquit, quæ me equi filiam eſſe putabam.

At nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, quod stulti in prosperis seipsos dediscunt, sed in aduersis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thynno, & Delphino.

THynnus quum eum delphinus persequeretur, nimio elatus impetu, ac stridore, a vehementi fluctu in insulam defertur, eundemque in scopulum à fluctu delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conuersus, quũ delphinum exanimantẽ animam perspicit, secum ipse ait: Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis auctorem mecum perspicio.

Fabula significat, quod quiuis aduersa leuius ferat cum aduersitatum autores eadem aduersitate opprimi perspicit.

De Medico quodam.

MEdicus quidam, quum quem curaret agrotũ, eum mori contingeret, efferentibus funus aiebat: Vt iste si se vino abstinuisset, & clysterijs vsus fuisset: non mori non contigisset. Ex his, qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait: Heus medice, ista consilia, quum prodesse quibãt, dicenda fuerunt, non nunc, quum nihil vale ant prodesse.

Fabula significat, quod vbi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est amicum deludere.

De Aucupe.

AVceps aucupatum calamis, viscóque tetendit, & quum turdum canere arboris desuper ramũ aspexit, vt eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcauit, morsúsque a

q

quum iam ob venenum se deficere præsensit: Heu me miserum ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quòd quę contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

Castor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: eius testes variis medelis vtiles esse dicuntur. Itaq; cùm quispiam eũ sequitur, sue persecutionis causã non ignorans, ac pedũ velocitate fidens, quantũ potest, fugit, vsq; quò ad locum, ne violetur, salvus deveniat, atq; ibi testes excindens, in venatores, cum sibi appropinquãt, proiecit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat quòd sapiens, vt à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De puero oues pascente.

Puer quidam, quum oues eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat. Heus, ô, à lupis mihi succurrite. Qui circũ aderant cultores, agrorum cultum omittentes, ac illi occurrentes, atq; nihil esse cõperientes, ad opera sua redeunt. Quũ pluries puer idioci causa fecisset, ecce quũ lupus pro certo adesset, puer vt sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verũ non esse putantes, cùm minimè occurreret, lupus oues facile perdidit.

Fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Coruo, & Vulpe.

Coruus cùm carnium frustum rapuisset, arborem quandam supersedit. Vulpes eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruum laudare cœpit, dicens. O quam mag-

na auis est hæc? Quam speciosa, quam venatrix, quam formosa, hanc decuit esse auium regem? Nam omnia regia supra alias sibi sunt aues, si modo vocem haberet. His laudibus cornus inflatus, & dici mutus haud valens pati vlterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cùm vulpes sustulisset, conuersa inquit ad coruum: Heus corue, omnia decore tenes, modo mente haud careres.

Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credũt, hi, quę nõ putãt in aduersa sæpius incidũt.

De Cane, & Lupo.

CAnis quũ ante aulã dormiret, lupus supernenieni, eũ statim cæpit, & cùm ipsum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogauit, inquiens: Here mi lupe, nunc me occidere noli. Nã vt vides, tenuis sum, & gracilis, & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus est, vbi si parũ me expectas, ego opipare conducans, atq; pinguior factus, ero tibi vtilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies Lupus accedens, quum canem domi dormiẽtem reperit, stans ante aulã, canem rogat vt sibi promissa præstet. Ei canis haud rustice inquit: Heus lupe, si ante aulam de cetero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula significat, quod sapiens cum periculum vitat, ab illo postea continuò cauet.

De Coruo ægroto.

CCoruus cum ægrotaret, matrem rogauit vt sua pro sanitate deos precaretur, inquiens: Mater noli plorare, sed deos potius precare, vt sanitatẽ mihi restituãt. Ei mater cito respondit: Quem deorum tibi fore propitiũ putas, cùm nullus sit è cuius aris sacra nõ rapueris.

Fabula

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quēuis offendit, in aduersis amicum sibi reperiet neminē.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cùm sub aqua vmbram prospexit, putauit alium esse carnem, qui plus carnium deferret. Itaque quas ipse ferebat eas carnes sub aqua ire demisit, & vt vmbram caperet, se mouet, sed carnes & vmbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De Leone, & Rana.

LEo cùm ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrouertit, parumq; stans, ranam è stagno euntem videt, quam indignabundus statim pedibus calcauit, aiens: Nullum amplius, vt te perspiciat, animal clamore mouebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos præter linguam nihil reperitur.

De Leone sene.

LEo cùm senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qui alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncam, grauiter agrotare iacens se simulabat. Animalia illum vere agrotare putantia, visitandi gratia ad eum accedebant, quæ leo capiens singulatim manducabat. Cùm multa animalia iam occidisset, vulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans, rogat. Et leo blande respondens, ait: Vulpes filia, cur non intro ingrederis ad me? Ei Vulpes non illepide ait. Quoniam bene mi, animalium ingredientium perplura equidem

vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminentia præuidet, illa facile deuitat.

De Leone, & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cùm prope accessit, eum vocauit ad cœnam, inquiens: Amice, onem occidi, hodie mecum, si placet cœnabis. Taurus leoni morem gerens, vt discubuerunt, cum multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & onem ibi nullam adesse, è vestigio abijt, quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogauit. Et taurus haud inurbanè respondit. Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad onem, sed ad taurum cequendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè latent improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, Asinus, & vulpes conflata inter se societate, venatum exeunt, cumq; multam prædam cepissent, leo asino mandat, vt prædam diuidat. Asinus cum eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi socijs dedit: quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mandauitque vulpi, vt prædam ipsa partiretur. At vulpes illa tres partes in vnum colligens, ac præda nihil sibi seorsum relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait: Quis te partiri edocuit? inquit, ex tempore vulpes, asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula, homines faciunt cautiores.

De Leone cuiuſdam Ruſtici filiam amante.

Leo cuiuſdam ruſtici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrem virginis rogauit, vt ſibi nubere ipſam aſſentiret. Ei ruſticus ait, nullo pacto ſe aſſenſurum, quòd filia beſtiæ nubat. Cum leo torue aſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio, ait: ſe cupere ei filiam nubere, modo dentes, & vngulas prius cadat, euellatq́, quoniam virgo illis rebus longè terreretur. Leo id poſtquam præ nimio amore ferè facit, ruſticum adiens, filiam ſibi dari poſtulat. At ruſticus leonẽ cùm vngulis, & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula ſignificat, quod qui inimicis ſe committit, de facili perit.

De Lexna, & Vulpe.

Læna, cùm à vulpe ſæpè exprobraretur, quòd quolibet partu vnum duntaxat pareret catulum, ait: Vnum ſanè, at pol leonem.

Fabula ſignificat, quod pulchritudo haud in copia rerum, ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo, & Grue.

Lupus in gutture oſſe retento, cùm longè cruciaretur graue pretium obtulit, qui illud è gutture extraheret. Grus roſtro cum os è guttere extraxit, pretium ſibi promiſſum expoſtulat: ei lupus ſubridens, ſimulq́, acuens dentes, ait: Satis pretij tibi eſſe debet, quod ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula ſignificat, quod apud improbos gratitudo non parua habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo, & Agno.

Lupus cùm agnum inuenisset errãtem, eum non ausus est fortissima manu, sed causam quæsiuit, quo iure vel iniuria eũ comederet. Igitur agno verba huiusmodi fecit: Tu mihi abunde iam diu intulisti iniurias. Agnus gemendo ait: quomodo id fieri potuit cùm nuperrime venirem ad lucem? Lupus denuo ait: Agrum meum pascendo deuastasti. Agnus inquit ei, cùm dentibus tuis nondum caream, id facere nequiui. Lupus rursum ait: Ex meo quoq; fonte bibisti. Ei inquit agnus: quo pacto id fieri potuit, quũ aquã ex ætate nondũ biberẽ, sed lactis cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demũ iracitus, ait: Licet tua soluere nequeã argumenta, cœnare tamẽ opiparè intendo agnumq; cepit, ac illũ mãducauit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio, & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

Duo galli inter se rure certabant. Qui gallinarum dux erat, cum ab altero superatus esset, pra verecundia se abscondit, alter verò victoria elatus, domus tectum statim superuolans, vehementi alarum plausu, cantuq; significat seriualem suum pugnando superasse, & de aduersario ferre trophæum. Dum hæc, & huiusmodi iactabundus voce crocitat, ecce aquila cibi multa, ex alto deuolans, & gallum vnguibus rapit, ac pullis suis alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis libere potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

Foro vrbis medio quidam vates cuiuis sortem aperi-

bat futuram, quam ob rem magna hominum frequētia stipato, dum vni, & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas, quo audito, domum curriculum dum agit, quidam ei obuiam factus ridicule ait: Dum alios, quid esset futurum, monebas, quid tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina negligunt.

De Formica, & columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit, vbi dum bibere vult, in aquam cecidit: Columba quedam arborem fonti imminentem superſedens, cum formicam aquis obrui conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit, ac sine mora deijcit in fontem, ad quem formica se applicans, ex aquis in tutum se recipit. Obiter auceps quidam àduenit, & vt columbā venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterū momordit aucupis, eo dolore auceps concitus, calamos demittit, quorum strepitu columba territa ex arbore aufugiens, vitæ periculum euasit.

Fabula significat, cū bruta in benefitos grata sint eo magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De vitulo, & Ceruo.

VItulus ceruo aliquando ait, cum magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? Et ceruus inquit, subridens: Quoniam fili: licet, quæ dicis, omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt

eos vt audeant, nulla valet hortatio.

De Ape, & Ioue.

APes, quæ cera mater existit quondam accedens, vt dijs sacra faceret, Ioui donum obtulit mellis: qua oblatione Iupiter lætus, iussit sibi concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait: Illustrissimus Deum deorum, ancillæ tuæ concedere velis, vt quicunque ad alueraria pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuò moriatur. Qua rogatione Iupiter ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait: Satis tibi sit, quod quicunque alueraria pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in pũctura, stimulum dimiseris, continuò ipsa morieris, tibiq; vitæ sit ipse stimulus.

Fabula significat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MVsca, quæ in ollã carnium deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipse ait: Ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, quod iure satur mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id, potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam, & Hirundine.

ADolescens luxuriosus, cùm bona patris consumpsisset solaq; vestis remansit, visa ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuò orta, cùm immenso cruciaretur frigore, visa rursum hyrundine, quæ & ipsa frigore obibat, ait: O pessima auis, quia me, & te pariter perdidisti.

Fabula

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non sunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

Æger à medico rogatus, quopacto se habuisset, plusquã esset opus, se sudasse respondit: Id bonum fuisse medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quo modo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum, id ad salutem fore medicus quoque ait. Tertiò ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait: Signa ad salutem, vt medicus ait perplura, & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam, dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum, ligna caederet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, iuxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, sulque fletus causam rogauit, quam simulac didicit, securim auream deferens, vtrùm quam perdiderat illa esset, rogauit. At eam pauper suam esse negauit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam, quam cum pauper ille suam quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit, ille suam esse cùm pauper assentiret, Mercurius cognoscens illũ esse hominem verum, iustumq;, omnes sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quid sibi acciderit, aperit. Vnus ex socijs id experiri volens, cùm ad flumen

men accedisset, securim in aquam deiecit, deinde fleuit in ripa consedit. Cuius Mercurius fletus causam doctus, securim auream afferens, si quam perdiderit, illam esset, rogauit. Quam cùm suam esse asseruit. Mercurius cognita eius impudentia, ac mendacio, nec auream nec suam tradidit.

Fabula significat, quòd quanto Deus propitior est probis, eo improbis existit infestior.

De Asino, & Ioue.

A Sinus olitori cuidam seruiens, cùm parum comederet, & multum laboraret, Iouem exorauit, vt alium dominum sibi mitteret. Itaque Iupiter mandat vt figulo veneat, apud quem asinus cùm laboraret in deportando lutū, lateres tegulas & huiusmodi, secundo Iouem precatur, vt alij deseruiat domino. Iupiter iterū mādat, vt coriario venundetur. Cui asinus multo labore, & pauco sibi seruiens, heu me miserū cū gemitu ait, qui dominos omitteus meliores ad deteriorē perueni, apud quem vt video, corium meum etiam post mortem cruciabitur.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis.

L Epores in vnum simul conuenerunt, vbi cùm de misera ipsorum innata dolerēt, gemerent q̄, quod vita eis, quā cæteris animalibus data esset miserior, quoniā homines, aquila, & canes ad mortē eos vsq̄ persequerētur, decernunt melius sibi fore semel mori, quam in vita tam misera diutiùs permanere: Hoc capto consilio, vt se in stagnum præcipitent, dum ocyus tenderent, rana quæ super stagni ripa astabant, vt strepitū audiant, in stagnum desiliunt, séque aquis submergunt, quam rem cum lepus

lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait: ſtate. Nam nobis ſententia mutanda eſt. Quippe, vt liquido videtur, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod tùm miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De Aſino, & Equo.

Asinus cum equum alimonia, & otio diligenti abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe cõmendabat, ſeq; nimium infœlicẽ dicebat, qui cùm multum laboraret, ad ſaturitatẽ de paleis haud haberet. At cùm tempus belli aduenit, miles armatus equum aſcendit, ac cum medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem Aſinus perſpiciens, ingemuit, eiuſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutauit.

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis conuentre debet, potiùs quam locupletoribus inuidere.

De Aſino, & Lupo.

Asinus quidam pede altero ſentem calcauit, claudúſque factus, cùm lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit: Heus lupe, demorior equidem è dolore, ſed ex quo opus eſt, vt tibi, & coruis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tua benignitate ſentem è pede velis extrahere, vt munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſententem dentibus lupus euellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde naſo, fronte, ac dentibus perfractis, heu me miſerum exclamat, iure hoc patior deplorandoque reiterat, qui cùm eſſem coquus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat quòd quam quiſque nouit, in ea ſe exerceat arte.

De

De Muliere, & Gallina.

MVlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuò oua pariebat. Putans igitur totam intus auream esse, illam occidit. Sed cum alijs gallinis esse similem reperit, vbi diues fore putauit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plus habēdi cupiditate, id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrū.

De Rana, & Vulpe.

RAna palude existens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei vulpes venustissimè ait: Quî alios curaueris, cum claudicantem curare te nescias.

Fabula significat, quòd alios docere, quis non potest id quod haud didicerit.

De Serpente, & Agricola.

SErpens ante agricolæ cuiusdam domum latebras habens, cùm ab agricolæ filio esset percussus, tā acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repente obijt. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, accepta securi, serpentē, vt occideret, persequitur, vibransq; securim, vt serpentem percuteret, extremum caudæ eius cæcidit, deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farina, aqua, sale, & melle, ad recōciliandum inter se amicitiā vocat serpentem. At serpens sub petra latens, sibilando ait: Frustra laboras bone vir. Nam inter nos amicitia fieri non potest. Quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod cū iniuriarū recēs, vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina, & Vulpe.

VVlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam modo ægrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo valeret: Cui gallina prompte respondit, melius scule me haberem, si hinc abires soror.

Fabula significat, quod inimicorum præsentia nimium est mole sta.

De Viatore.

VIator quidam, cùm multam viam viasset, votum Mercurio vouit, quod si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret, fortè igitur adinuenit peram amygdalis, dactylisque refertam, & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templi Mercurij ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum: Votum Mercurij, nunc persoluo tibi. Nã quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testes amygdalarum.

Fabula significat, quod homines auaritia deorum efficit contemptores.

De Leone, & Homine

LEo & homo, cùm semel simul iam viarent, ac inter viandum, se quisque verbis cõmendaret, ecce lapidea occurrunt columna, in quibus erat incisum, quod homo suffocauit leonem: quam sculpturam homo leoni ostendens ait: Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores. Ei leo prompte respondens, inquit: Si apud leones esset, ceu apud homines, quod sculpere scirent, plures à leonibus homines, quam ab hominibus leones suffocari sculptos videres.

Fabula

Fabula significat, quod homines iactabundi fingunt se feciſſe, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VVlpes cùm racemos vuarum plenos iam ac matureſcentes perſpiceret, cupida de illis mãducare, omnem viam machinata eſt, qua illos comprehendere poſſet. Sed cùm omnem viam fruſtra tentaſſet, nec deſiderio ſuo ſatisfacere quiuiſſet, mœſtitiam vertens in gaudium, ait: Racemi illi adhuc nimium ſunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis eſt fingere ea ſe nolle, quę ſe conſequi non poſſe cognoſcit.

De Puero, & Scorpione.

PVer quidam ruri venabatur locuſtas, & cùm ſcorpionem capere vellet, ſcorpio ſimplicitate eius cognita, ait ei. Heus puer, dege in pace, ac manum abſtine, ſimul vis totus perire.

Fabula significat, quòd qui in vtrãque partẽ cogitat, is quæ ſequi, & quæ vitare debeat probè tenet.

De Venatore, & Perdice.

VEnator quidã, cùm quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens huiuſmodi verba fecit ad eũ: Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitæ donaueris, alias perplures conducam tibi perdices. Et auceps appoſite reſpondit: Nunc eo magis occidi digna iudico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula significat, quod qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De Lepore, & Teſtudine.

TEſtudo, cùm eius pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum: Si periculum in curſu feceris, ſi quam tu velocior ſim, liquidò cogноſces. Cui lepus ac

T

Te profectò fugit, quid mei valeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminũ nobis definiat. Igitur eligunt vulpẽ, brutorum omnium sagaciſſimã, quæ vt locum, & curſus terminum conſtituit, teſtudo omni segnitie, ac negligẽtia ſemota, iter arripiens haud quieuit donec ad terminum peruenit. Lepus verò pedibus fidens vbi paulùm quieuit ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit, ibique cùm teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus res vel maximæ conficiuntur.

De Salice, & Securi.

SEcuris cùm ſalicẽ cæderet, ex ea ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam rem præſentiens ſalix, gemens, eiulanſq; ait. Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in aduerſis, non veri amici infeſtiores amicis, quàm inimici ſæpius reddũtur.

De Puero quodam, & Matre.

PVer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum, quem mater cùm libenter accepiſſet, nec filium caſtigaſſet, rurſus puer aliy veſtẽ clàm abſtulit, atq; matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura in diẽ, ac maiora accreſcentibus an-

nis furaretur, demum publicè captus, ceu furtiuus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cum ad locum iustitiæ duceretur, cumque mater gemebunda sequeretur, impetrata venia, vt matri ad aurem vnum loqui verbum valeret, ad eam conuersus, atque os auri matris adhibens, vti quippiam secretò dicturus, aurem dentibus sibi absoindit. Mater vero præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos. Nemini vestrum sit mirum, quòd aurem matris dentibus abscidi. Ipsa enim huius meæ perditionis autor est, & causa. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio e scholis primùm clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De Pastore, & Mari.

PAstor quidam iuxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oues pro dactylis commutauit, quibus naui impositis, cùm in altum iam nauigaret & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea omnia proiecit, atque in portum vix se recepit. Denuo cùm oues pasceret, ac rursum mare iam tranquillum videret suo consocio ipsam maris tranquilli-

quillitatem commendanti, ridiculè ait? *Mare iterum dactylos cupit.*

Fabula significat, quod vsus, & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo, Arboribus.

PVnica, & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se varijs & acerbis contentionibus certassent: rubus ex proximo sæpe huiusmodi cõtentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, Satis iam satis certatum inter vos est, quiescite admodum & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores, maiorem lites sæpenumero componunt.

De Talpa, & Matre.

TAlpa cæcum animal natura est. Hæc aliquando matri ait, ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait, excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait, malleorum sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, vti percipio, non solùm oculis, sed naso, & auribus orba existis.

Fabula significat, quod homines iactabundi, cùm magna profitentur, tunc vel maximè in minimo redarguuntur.

De Vespis, perdicibus, & Agricola.

VEspæ semel, & perdices, sit concita, cum simul conuenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quod sibi pro aqua largas

referrent gratias. Quippe perdices vineam sibi eo fœdere promittunt, quod plenos vites producant racemos. Vespæ verò se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola, inquit: Duos habeo boues, qui cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præstant. Itaque satius est mihi illis, quam nobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum qui vani & inutiles sunt.

De Ioue.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illamque ore tenens Ioui obtulit, at Iupiter vt eum aspexit, palam inquit, ab omnibus dona libenter equidem accipio, verùm à serpente id haud quaquam facio.

Fabula significat, improborum munera non esse sine dolis, quiuis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad vnum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit, alterum verò odit, negligitque. Contigit autem, quod qui in delitijs habebatur, à simia in somno fuit suffocatus, quamobrem, qui neglectus erat, ad perfectam vsque ætatem, ceu matris delitiæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna procul dubio superat.

De Pulice.

PVlex cùm quendam morsu aliquando stimulasset, captúsque rogaretur, quisnam esset, quòd membra sibi depasceret, ait, se ex eo animaliũ genere esse, quibus à natura datum esset, vt eo pacto vitam viuant, nec eum occidere velit, cùm multũ mali facere ipse, sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum, eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miseros haud oportet.

De Pulice, & Homine.

PVlex suo soluto more saltans, super hominis pedem resedit, illúmque morsu acriter pupugit. Qua pũctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac vnguibus obtundere volnit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitauit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, equidem mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti.

Fabula significat, quod non in minimis sed in magnis arduísque rebus, à dijs auxilium quisimplorare debet.

De Formicis, & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticũ apricabãt. Quod cicada aspiciens, cũ inedia cõficeretur accessit ad eas, ac tritici cũ pro alimonia, vt sibi concederẽt, orauit. At cùm formicæ eam rogarẽt, quidnã æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempo-

re steterit? Illis cicada ait: Neque segnis, aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus leuabam. Qua re audita, formicæ subridentes inquiunt: Si æstate cecinisti, vt viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula significat, quod qui quæ facienda sunt suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro, & Vxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidã in delicijs educatus, cùm nec iuuenis, nec senex esset (semicanis enim erat capillis) duas simul duxit vxores, vnam quidã natu grandem, alteram verò iuniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, vxor anus vt virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viro caput pertrectans, nigros sibi euellebat capillos. Pari studio iunior, vt ab anus consuetudine illum amoueret, albos euellebat capillos, postremo ita illum depilarunt, vt calunum ac ridiculum, non sine summo opprobrio virum reddiderint.

Fabula significat, quòd nulla melior salus senibus existit, quàm fœminis carere, & maximè iunioribus, nisi penitus obrui se velint.

Fabularum Æsopi finis.

SALES

SALES, SIVE FACETIÆ Multum iucundæ, Selectæ ex Libello Poggij Florentini, oratoris eloquentisimi.

De Pigritia Adolescentis.

BOnatius adolescens facetus, è familia Gauseorum, dum essemus Constantiæ admodum tarde surgebat è lecto. Cùm socij eam tarditatem culparent, quidue tamdiu in lecto ageret, percontarentur, subridens respondit: Litigantes, disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri: Solicitudo videlicet, & pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis agere, neque diem in lecto terere: altera priorem increpans, quiescendum asserit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum indulgendumque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur, ita vt quum diutius disputent atque altercentur, ego tanquam æquus iudex, nullam in partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententia concordes. Hoc fit vt surgam tardius, expectans litigij finem.

De Gallo, & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quo sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blandè accessit: quem comiter cùm salutasset, quid in excelso agis, inquit? Nunquid non audisti noua hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam, gallus cùm respondisset: Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad commnicandum tecum alacritatem. Animalium omnium consilium celebratum est, in quo pacem perpetuum omnium animalium inter se firmarunt, ita vt omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ, aut iniuriæ fieri amplius queant, sed pace, & concordia omnes fruantur: licet abire vnicuique, vel soli, quo velit, securè. Descendite igitur, & hunc festum agamus diem. Agnita vulpis fallacia gallus, bonum inquit, adfers nuntium, & mihi gratum, & simul collum altius protendens, prospiciensque longius, & admiranti similis,

in pedes se erexit. Tum quidnã aspicis, vulpes cùm dixisset? Dece inquit, magno cursu, ore patulo aduentantes canes. Tum trepidanda vulpes: Valete, inquit. Mihi fuga expedit, antequam illi aduenient, & simul cœpit abire. Hic Gallus: Quónam fugis, aut quid times, ait? Siquidem pace constituta nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis. Hoc pacto dolo eluso est dolus.

De Muliere obstinata, quæ virum pediculosum vocauit.

MVlier quædam è nostris, admodum viro contraria, semper verbis eius obiurgando refragabatur, perstans in eo quod ceperat, ita vt superior esse vellet. Habita semel cum viro grauiori altercatione, maritum pediculosum vocauit. Ille, vt verbum illud retractaret, vxorem verberibus contundebat, pugnis cædens & calcibus. Quò magis cædebatur, eò plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, vt vxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se iocans, nisi verbis eiusmodi abstineret. Instantius perseuerabat etiam in aquamentum vsque constituta, verbum illud continuans. Tum vir ne amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si eam morsus periculo à verborum pertinacia posset auertere. At illa loquendi facultate adempta, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat. Nam manibus super caput erectis, atque vnguibus vtriusque pollicis coniunctis, talem quæ potuit gestu, viro pediculos obijciebat. Vnguibus enim eorum digitorum pediculi fœminæ occidi consueuerant.

De eo, qui vxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter vxorem, quæ in flumine perierat, quærens, aduersus aquam proficiscebatur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quæri admoneret: Nequaquam hoc modo reperietur, inquit: Ita enim dum vixit difficilis ac morosa fuit, reliquorúmque moribus moribus contraria, vt nunquam nisi contrario, & aduerso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote, qui caniculum sepeliuit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia, admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cùm mortuus esset, sepeliuit in cœmeterio. Sensit hoc episcopus, & in eius pecuniam animum intendens, sacerdotem, veluti maximi criminis reum ad se puniendum vocat

uocat. Sacerdos qui animum episcopi satis nouerat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum deuenit. Qui sepulturam cauiu grauiter accusans, iussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax: O pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non miraueris, si sepulturam inter homines meruit. Fuit enim plusquam ingenio humano tum in vita, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensque ego estatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum, & sepulturam comprobans, accepta pecunia, sacerdotem absoluit.

De Milite, qui vxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus eques admodum nobilis vxorem litigiosam, ac peruersam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel vt aiunt, deuotum suum, querelas viri, & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat, obiurgabátque. Aliquando verbis admonitus vxoris, & vt pacem inter eos poneret, rogauit virum ad confessionem peccatorum, qua facta, non dubitabat conuenturam inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explicare iussisset: Nequaquam est opus inquit. Quidquid etiam vnquam commisi, & multò plura etiam ab vxore sæpius tibi recitata extiterunt.

Facetissimum de sene quodam qui asinum portauit super se.

DIcebatur inter secretarios pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viuerent miserrima premi seruitute, cùm nequaquam possibile esset, cùm diuersa sentirent, placere omnibus, diuersis diuersa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam factámque vidisset. Senem fuisse, qui cum adolescentulo filio præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatū proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem vulparunt, quod asellum nihil ferentem, neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent, cum alter senectute, alter ætate tenera vehiculo egeret. Tum senex adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alij conspicientes inculparunt stultitiam senis, quòd adolescens, qui validus esset, super asinum

positus,

posito, ipse ætate confectus pedes asellum sequeretur. Immutato consilio atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paulum verò progressus audiuit alios se culpantes, cum parumulum filium nulla ratione ætatis habita tanquam seruum post se traheret, ipse asello, qui pater erat insidens, his verbis permotus filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus inde ab aliis, an suus esset asellus, cum annuisset, castigatus ob verbis, quod eius tanquam alius nullam curam haberet, minimè aptum ad tantum onus, cùm satis vnus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententijs, cùm neque vacuo asello, neque ambobus, neque alteri superimposito absque calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus iunctis ligauit, atque baculo suspenso suo filioque collo superimpositum, ad mercatum deferre capit. Omnibus propter nouitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris increpantibus, indignatus ille supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen deiecit, atque ita amisso asino domum rediit: Ita bonus vir, dum omnibus parere cupit, nemini satisfaciens, asellum perdidit.

De homine, qui in somnis aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnum referebat in cœtu. Tum quidam: Vide ne tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cum somnium narrari poscremus: Vicinus, inquit noster somni auctor, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum, & cum multum reperisset, non licet (inquit dæmon) nunc auferre, sed signa locum, vt cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo vteretur, peteret. Caca hic, inquit dæmon. Nam hoc maximè modo nullus hic aurum suspicabitur, & tibi sola res nota erit. Annuit vir: Et statim expergefactus sensit se in lecto ventrem admodum laxasse. Inter fœtorem & stercus cum surrexisset, domum exiturus, capiti capitium vltimo imposuit, in quo catus ea nocte stercus fecerat, iniquo fœtore permotus, inquinatum caput, & cæsariem lauit. Ita aurum somnium in merdam redijt.

De derisione hominis, porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, vt qui hyeme porcum occidisset, vicinum ad cœnam inuitaret. Quidam, quo pacto eum impensam vitaret, compatrem consuluit. Dic (inquit ille)

tus, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul nihil tale illo verente, quidam clam porcum sibi furto surripuit. Mane conspicuus sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, alta voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter: Rectè compater mi, sapis inquit: Ita enim te docui locuturum. Cum ille sæpius, & deos omnes iuraret id verum esse: Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille iuramento iteraret. Hoc modo ne loqui debere antè monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abijt.

De Vulpe à rustico in palea abscondito.

VVlpes olim fugiens in venatione canes, diuertit ad rusticum, qui in area triticum terebat, rogans, vt à canibus tueretur, & simul pollicita est nunquam se eius pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furcula, vulpem texit: aduenit vnus, & item alter ex venatoribus, vulpem quærens: rogitabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus? Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latere sub paleis innuebat. Illi potius ad verba, quàm ad nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus, detecta vulpe, serua, inquit, modò promissa. Nam verbis meis euasisse tum diceres te abijsse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter: Verba tua, inquit, bona fuere, sed actus satis mali. Dictum in eos, qui vnum verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui equum emeret.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equum, pactus est cum venditore, qui 25. aureos pretium carius æquo postulabat, se 15. daturum in præsentia, reliquorum verò se debitorem eius esse velle annuit. Venditor postridie quum residuum peteret: solutionem recusans, seruabo conuenta, emptor inquit: Pepigimus quidem, vt debitor tuus sim futurus: si autem tibi satis fecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Aegyptio hortato ad fidem.

HOrtatus est Christianus quendam infidelem Aegyptum quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cùm is in Italiam veniisset, vt semel interesset in ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & Missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde

deinde in cœtu, quid sibi de cæremonijs, & solennitate officij videretur? Respondit omnia rectè & ex ordine præter vnum sibi visum fuisse factum. Nullam enim charitatem in ea Missa esse seruatam, cum vnus solum reliquis esurientibus, comediſſet, ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potus reliqui impensa.

Facetum hominis dictum, asinum erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendum bona subditi, qui se multa facturum iactitabat sub graui pœna præcepit, vt asinum literas docere. Ille impossibile ait fore, niſi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet iussus, decennium impetrauit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepiſſet. Ille amicos solatus. Nihil timeo, inquit. Nam intra decem aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit, salutare esse, rem difficilem in longum protrahi, atque differri.

De sacerdote Epiphania, an vir esset, vel fœmina ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphania narrauit mihi stultitiam sacerdotis contribuli sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nostrates Epiphaniæ celebritatem futuram: Cras, ait, summa deuotione veneremini Epiphaniam, maximum est enim & præcipuum festum. Neſcio an vir fuerit, an fœmina. Sed quiſquis extiterit, nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilena tabernario placita.

VIator quidam esuriens, cum diuertiſſet ad cauponulam, vertrem cibo postque farciuit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum, tabernarius non cantu, sed pretio sibi opus esse respondit. Quid alter si eam cantionem dicam, quæ placeat tibi, num ea pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere, & an ea placeret, interrogauit? Cum abnuiſſet caupo, vnam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satis fieri ille testatus est. Hic viator: dicam ergo nunc inquit, eam quæ tibi sit placitura, & arrepto manupio, diſſoluenti simili, cœpit cantionem, qua viatores vti consueuerunt: Mitte mano allo borſa & paga l' hoſte. Hoc est, mitte manum ad bursam, & satis fac hospiti. Hoc dicto nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc inquit hospes. Tunc viator: Satis factum est tibi ex pacto ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Ita absque

absque solutione discessit.

De sancti Antonij fratre, laico ac Lupo.

REligiosus ex his quæstuarijs, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi, nescio quid frumenti, persuasit, ea pollicitatione, vt assereret res omnes suas, & oues præsertim per eum annum salvas atque incolumes fore. Huiusmodi rusticus promissis fidens, cùm oues licentiùs vagari permisisset, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, quum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negauit si quidquam daturum, & simul questus est inanes suas fuisse pollicitationes, Scisciatoque causam respondit, ab lupo oues suas raptas. Lupus inquit alter? Oho, mala ea est bestia, & absque fide. Caue tibi ab ea. Non enim sanctum Antonium tantùm, sed ipsum Christum, si posset, falleret. Stultum est in his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei Responsio.

AD ægrum quendam ciuem nostrum perfacetum qui graui morbo diutius torquebatur, accessit religiosus hortandi gratia. Cùm verò inter cætera consolationis verba dixisset, solere Deum quos diligeret, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet, habiturus est, si ita tractarit eos, etiam pauciores.

De Iudæo nonnullorum suasu Christiano facto.

IVdæum cùm multi hortarentur ad Christi fidem, ægrè ille bona sua dimittebat. Suadebant plures ei vt daret pauperibus, quoniam secundum Euangelicam sententiam quæ esset verissima, centuplum esset accepturus. Persuasus tandem, ad fidem conuersus est, distributis inter pauperes, egenos & mendicos bonis. Inde per mensem ferè hospitio exceptus est honorificè à diuersis Christianis, quum & omnes blandirentur & laudarent factum, ille tamen qui precario viueret, expectabat centupli promissionem. Et cum multos sacietas cibandi hominis cepisset, iamque rarus inuitatus reperiretur, cæpit homo admodum egere, ita vt ei necesse esset diuertere ad hospitale quoddam, in quo morbo correptus ad extremum vitæ deuenit, cum sanguis per posteriora efflueret. Desperans itaque salutem, & simul pollicitationi diffisus centupli, ac anxietate quadam aërem quærens, egressus est lectulum ad secessum

cessum ventris in pratulum propinquum, vbi cum constitisset, quæsitis post egestionem ad tergendum anum herbis, inuenit inuolutum linteum, refertum lapidibus pretiosis. Quare ditior factus, adhibitis medicis, conualuit, atque domo empta & possessionibus, vixit postmodum in summa rerum opulentia. Cum ergo diceretur ab omnibus: Ecce, nonne verum prædiximus tibi, deum centuplum redditurum? Reddidit, inquit ille, sed tamen prius, vt vsque ad interitum sanguinem cacarem, permisit. Dictum contra eos qui tardi in beneficio dando & reddendo existunt.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de superuacua cura, ne dicam, stultitia eorum, qui canes, & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus: Rectè hos inquit, risit stultus Mediolanensis. Quũ narrare fabulam posceremus: Fuit, inquit, olim ciuis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certũ tempus sanãdos suscipiebat. Erat autẽ curatio huiusmodi. Habebat domi aream & in ea lacunam aquæ fœtidæ, atque obscænæ in qua nudos ad palmas ligauit eos, qui insani adducebantur, alios vsque ad genua, alios inguine tenus, nonnullos profundius, pro insaniæ modo, ac eos tam diu aqua atque inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quẽ vsque ad femur in aquam posuit, qui post quindecim dies cæpit resipiscere, ac curatorem rogare: vt ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu ea tamen conditione, ne ea egrederetur. Quũ diebus aliquot paruisset, vt vniuersam domum perambulares, at exteriorem ianuam non egrederetur, permisit: reliquis socijs, qui plures erant in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium, (neque enim egredi audebat timore lacunæ, aduenientem equestrem iuuenẽ cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocauit, rei motus nouitate. Neque enim quæ ante insaniam viderat tenebat memoria. Quum accessisset iuuenis: Heus tu, inquit ille, ausculta; ora me paucis, ac si libet, responde. Hoc quo portaris, quid est, & quamobrem illud tenes? Equus, inquit, & aucupij gratia. Tum deinceps verum hoc quod manu gestas quid vocatur, & in qua re illo vteris? Accipiter respondit, & aucupio aptus querquedularum, & perdicum. Tum alter: Hi qui te comitantur, qui sunt, age, & quid prosunt tibi

Canes

canes ait, & aucupio accommodati, ad inuestigandas aues. Hæ autē aues quarum capiendarum causa tot res paras, cuius pretij sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio quum respondisset, & quod sex aureos non excederent. Subdit homo: Quænā est equi, canumque & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum, affirmauit. Tum admiratus stultitiam equestris iuuenis, Ho, ho, inquit, abi hinc ocyus, oro, atque adeò auola, antequam medicus domum redeat. Nam si tē hic compererit, veluti insanissimum omniū qui viuant, in lacunam suam conijcies curandum, cum cæteris mentecaptis, atque vltra omnes, vsque ad menium in aquam summam collocabit. Ostendit aucupij porrò studium summam esse amentiam, nisi aliquando & ab opulentis, & exercitij gratia fiat.

Guilielmus Canonicus Diui Aurelij Augustini, *Florentino suo illustri patrono Iustino,* S. D.

FAbulas Aesopi quum ex oratione ligata in solutam vertissem, tibi florentissime Florentine dicare placuit. Quam enim sis amans literarum ex meo Antonio, viro literatissimo, facilè intelligo. Nam eum tu quidem quòd eruditum scires, acciuisti, & is tui amantissimus est, cùm ob alia quædā, tum ob amorem tuum erga literatos. Neque illud præterire debeo, me quoque à te vehementer amari, & te commendante, magistrum Antonium succensum desiderio nostri, Apprimè sane dicere solet, qui genere sit illustris, eum esse amicis & familiarem literarum, quæ, vt cætera commoda earum sileam, vel solæ adeò faciunt immortalem. Erit autem harum fabularum lectio tibi, vt opinor, vtilis: Quippe cum ibi multa ad bene viuendum apposita inuenies, grata certè earum lectio, & iucunda nō esse non potest. Hactenus autem eas illis qui alias complures scripserunt, fuisse neglectui satis miror, nec equidem tamen scripturus fuissem, ni & Titus Liuius harum in historia meminisset, & Flaccum nostrum in epistolis vsū viderem, & Quintilianum institutionum libris vtendum suadere cernerem. Sed satis iam exordij. Illud te admonitum velim, ne su inscius, animantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me, vt facis, ama.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTVERPIANI

Hendecasyllabon ad *Lectorem.*

QVisquis noscere fabulas iocosas
Aesopi cupis, hunc nouum libellum,
Limatum, nitidum, eruditúmque,
Exili tibi compara moneta.
Quo nec tersior est, venustiorque,
Nec iucundior est, facetióruc.
Seu parum inspicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis,
Vt vita instituenda, cuique monstrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinset, deprimet, atque lancinabit.
Hunc vel religiosuli probabunt.
Qui fracti piceo caput cucullo,
Ipsis fiet Cynicis seueriores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere testulam iuuentæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror, libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus,
Horarum est simul omnium libellus.

FINIS.

Anno 1591.